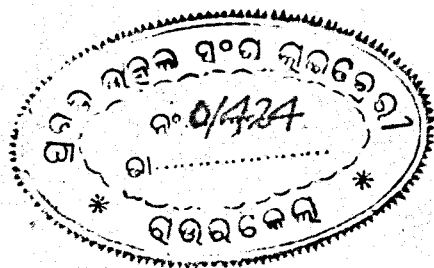

ନାଳୟାର ବିରାଷକ

ନାଳୟାର କୁମାର ନରାୟଣ

କାଳରାତ୍ରୀର ବିଭୀଷିକା

ସୋନେକ, କୁମାର ମହାନ୍ତି

ସାହିତ୍ୟ ସଂସାର

କଟକ—୨

ପ୍ରକାଶକ:

ସାହିତ୍ୟ ସଂସାର

ବାଙ୍କାବଜାର.

କଟକ—୨

ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ:

ଗୋପାଳ କାନୁନ୍‌ଗୋ

ମୁଦ୍ରାକର:—

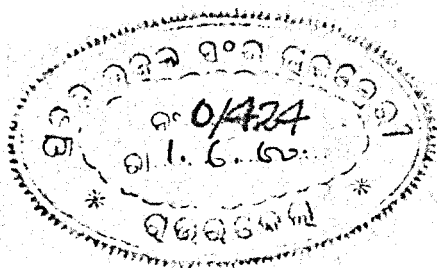
ବ୍ରଜବଂଧୁ ନନ୍ଦ

ନବଭାରତ ପ୍ରେସ,

୧ମ ସଂସ୍କରଣ,

ମାର୍ଚ୍ଚ, ୧୯୫୯

କଟକ। ପ୍ରତିଟି ମୂଲ୍ୟ ଟଙ୍କା ୧।

—ଏକ—

ଶେଷ ରାତ୍ରିର ଗାଡ଼ ଅଳକାର ଭେଦ କରି ଧୀରେ ଓହ୍ଲାଇ ଆସୁଥିଲା ପ୍ରଭାତର ଆଲୋକ । ଅଚେତନ ଜୀବନ ହମେ ଜାଗରତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ବିନିଦ୍ର ରଜନୀ କଟାଇବା ପରେ ସର୍ବଜନସଂଯେଙ୍କର ବିରୁପାକ ବାବୁଙ୍କର ଅଖିପତା ଦୁଇଟି ବନ୍ଦ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ନାନା ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଚିନ୍ତାରେ ମନ ତାଙ୍କର ବିକୃତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ସୃଷ୍ଟି ଯେପରି କେବଳ ଅପରାଧ ବିଜ୍ଞାନରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ମିଳିବା ଜୀବନରେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଏହି ଅପରାଧ ବିଜ୍ଞାନର ଆରମ୍ଭ ଓ ଶେଷ ଦୁଇଟି ଗତିକର ଗୁଲିଛି ଠିକ୍ ସମାନ୍ତରଳ ଭାବେ । ସେଇ ଦୁଇଟି ଭିତରେ ସେ ନିଜେ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦ ରେଖା ପରି ଉଭୟକୁ ସଂଯୋଗ କରି ଗୁଲିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏଇ ଗତିର ପରି ସମାପ୍ତି କେଉଁଠି ? ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ସେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ କରି ପାରି ନାହାନ୍ତି ।

ବାହାରେ ଥିବା ଘଣ୍ଟି ବାଜି ଉଠିଲା । ବିରୁପାକ ବାବୁଙ୍କ ମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ ବିରକ୍ତର ଭାବ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ମୁହଁରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା, ସେହି ଅପରାଧ ବିଜ୍ଞାନର ଏ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗୋଟିଏ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ପରିଚ୍ଛେଦ । 'ସେ ଉଠି ଆସି ଦ୍ୱାର ଖୋଲିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ବାହାରେ କାହାକୁ ନ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ସେ ଜାଣି
 ଦୃଷ୍ଟିରେ ପୁଣିଥରେ ଚାହିଁବାକୁ ଅନାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ
 ନିକଟରେ ମନୁଷ୍ୟର ଚିହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ ଥିଲା । ଅଦୂରରେ ଗୋଟାଏ
 କୁକୁର ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ନିଜ ଉପରେ
 ବିରକ୍ତ ହୋଇ ସେ ଦ୍ଵାର ବନ୍ଦ କଲେ ଓ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ଵରରେ କହି
 ଉଠିଲେ, ‘ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ମୋର ଭ୍ରମ, ସ୍ଵପ୍ନ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରେ ।
 ବୋଧହୁଏ କେନ୍ଦି ଘଣ୍ଟି ବଜାଇ ନାହିଁ ।’ ଚେୟାରରେ
 ବସି ସେ ଚାଷୁ ବନ୍ଦ କଲେ ! ପୁଣି ଘଣ୍ଟି ବାଜି ଉଠିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ
 ବାରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଉଠି ଆସିଲେ ଓ ଦ୍ଵାର ଖୋଲି
 ବାହାରକୁ ଚାହିଁଲେ । କିନ୍ତୁ ନିକଟରେ କୌଣସି ମନୁଷ୍ୟର ଛାୟା
 ସୁଦ୍ଧା ସେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଅଦୂରରେ ଚାହିଁ ରହିଥିବା
 କୁକୁରଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଲା । ଓ
 ତାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅଗଳକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ ରହିଲା । କୁକୁରଟିର ଦୃଷ୍ଟି
 ଭିତରେ ଲକ୍ଷ ସୂଚକ କାତରତା ପୂର୍ବ ରହିଥିଲା । ପରି ତାଙ୍କର
 ମନେ ହେଲା । ସେ କୁକୁରଟିର ପିଠି ଆଉଁଶି ତାର ବେକରେ
 ଥିବା ପଟିଟିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପଟି ଉପରେ ଥିବା
 ନମ୍ବରଟିକୁ ଦେଖି ସେ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ଚାହିଁପାରିଲେ କୁକୁରଟି ସହରର ବିଶିଷ୍ଟ
 ଧନୀ ଶ୍ରୀନାଥ ବାରୁଙ୍କର । ଶେଷ ରାତ୍ରିରେ ଏପରି ଭାବରେ କୁକୁରଟି
 ପଲାଇ ଆସିବାର କାରଣ କ’ଣ ହୋଇପାରେ ? ସେ ଜାଣିଥିଲେ
 ଶ୍ରୀନାଥ ବାରୁ ନିଜର କୁକୁରଟିକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ନିମନ୍ତେ ବହୁ
 ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସେହି ପରୀକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ସାଫଳ
 ହୋଇଥିଲା । ଅତି ସ୍ନେହରେ ସେ କୁକୁରଟିର ନାମ ବୁଲ୍ଲ
 ରଖିଥିଲେ । ବୁଲ୍ଲ ମଝିରେ ମଝିରେ ଅଛୁର ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ।

ସେ ଥରେ ଥରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ କିଛି ଦୂରକୁ ପଳାଇ ଯାଉଥିଲା ଓ ପୁଣି ଫେରି ଆସି କାତର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚତୁର୍ଦିଗକୁ ଅନାଉଥିଲା । ସେ ସେପରି ନିଜର ମନର ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବାରମ୍ବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବୁଲୁଥିବା ଅପେକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିବା ନିମନ୍ତେ ଚାଲିଗଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଫେରିଆସି ସେ ବୁଲୁଥିବା ଅଗ୍ରସର ହେବା ନିମନ୍ତେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ।

ଇଚ୍ଛା ପାଇବା ମାତ୍ରେ ବୁଲୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କୁକୁରଟିର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଦୃଢ଼ ଅଟ୍ଟାଳିକା ସହରର ଜନ ବହୁଳ ଦକ୍ଷିଣ ପ୍ରାନ୍ତରେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଅଟ୍ଟାଳିକା ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କିନ୍ତୁ ବୁଲୁ ଅଟ୍ଟାଳିକା ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ ନକରି ଉଦ୍ୟାନ ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ନୀରବରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ ବଉଳ ଗଛତଳେ ଥିବା ସିମେଣ୍ଟ ବେଞ୍ଚ ନିକଟରେ ବୁଲୁ ଗତି ବନ୍ଦ ହେଲା ଓ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ସେ କାତର ସ୍ଵରରେ ଦୁଇ ଚାରିଥର ଭୁଲି ଉଠିଲା । ଯାହା ଦେଖିଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଅଭିଜ୍ଞ ହୋଇ ଉଠେ ସେପରି କୌଣସି ଦୃଶ୍ୟ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ସିମେଣ୍ଟ ବେଞ୍ଚ ଉପରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବେଢ଼ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କୁ ଏହି ବେଢ଼ଟି ହାତରେ ଧରି ବହୁଦୂର ଚାଲିଯିବାର ଦେଖିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହେବାର କ'ଣ ଅଛି ?

ଯାହାହେଉ, ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମନରେ ବୁଲୁଙ୍କ କାତର ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଗତି ବିଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ଥାୟୀତା କରୁଥିଲା । ସେ ଜାଣି

ଦୁଷ୍ଟିରେ ବେତଟିକୁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କେବଳ ଏତିକି ମାତ୍ର ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିଲା ବେତଟି ବେଞ୍ଚ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଅବହେଳିତ ବସ୍ତୁ ପରି ପଡ଼ିଥିଲା । ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ କେବେହେଲେ ନିଜର ପ୍ରିୟ ନିର୍ଜୀବ ସଙ୍ଗୀତକୁ ଇଚ୍ଛାକ୍ରମେ ଏପରି ଅବହେଳିତ ଅବସ୍ଥାରେ ପକାଇ ଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ବିପତ୍ନୀକ ଓ ନିଃସନ୍ତାନ । ଏଡ଼େ ବିରାଟ ଅଛାଳିକା ଭିତରେ ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ କୁକୁର ଓ ଜଣେ ଭୃତ୍ୟ ସହ ବାସ କରୁଥିଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ଅଛାଳିକା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଭୃତ୍ୟଟି ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୋଇଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ଭୃତ୍ୟଟିକୁ ଉଠାଇଲେ । ଅତି ପ୍ରଭୁକ୍ଷରୁ ପୋଲିସର ଆବିର୍ଭାବରେ ଭୃତ୍ୟଟି ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । କୋମଳ ସ୍ୱରରେ ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ପଚାରିଲେ, “ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ କାହାନ୍ତି ?”

ଭୃତ୍ୟଟି କୌଣସି ଉତ୍ତର ନଦେଇ ଉପରେ ଥିବା କୋଠରୀ ଦିଗକୁ ହାତ ବଢାଇ ଦେଲା । ଭୃତ୍ୟଟିକୁ କିଛି ପଚାରିବା ସଙ୍ଗତ ମନେ ନ କରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଦ୍ୱିତଳରେ ଥିବା ଶୟନ କକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । କକ୍ଷର ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୁଳ୍ଲ ଥିଲା । ସେ କକ୍ଷରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ତଳ ତଳ କରି ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଶଯ୍ୟାଟି ସୁସଜ୍ଜିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । ଶଯ୍ୟାଟି ଦେଖି ତାଙ୍କର ନିଶ୍ଚିତ ଧାରଣା ହେଲା, ଗତ ରାତ୍ରୀରେ ଶଯ୍ୟାଟିରେ କେହି ଶୟନ କରି ନାହାନ୍ତି । ତେବେ କ’ଣ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ଗତ ରାତ୍ରୀରେ ନିଜର ଶୟନ କକ୍ଷରେ ନ ଥିଲେ ? ତା’ ହେଲେ କେଉଁଠାରେ ସେ ରାତ୍ରି ଯାପନ କଲେ ?

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅଛାଳିକା ଓ ତତ୍ ସଂଲଗ୍ନ ଉଦ୍ୟାନ ତଳ ତଳ କରି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି

ସ୍ଥାନରେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଚିହ୍ନସୂକ୍ଷ୍ମ ନ ଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ଘନଭୂତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ପ୍ରଥମେ ଯାହାକୁ ସରଳ ବୋଲି ଭାବିଥିଲେ ତାହା ଏକ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ତାଙ୍କର ଆଖି ଆଗରେ ଦେଖା ଦେଲା । ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ କୋଠରୀ ଭିତରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଭାବରେ ଥିଲା । ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ଏପରି ହଠାତ୍ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବାର କାରଣ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତେବେ କ'ଣ ତାଙ୍କୁ କେହି ହତ୍ୟା କରିଛି ? ଏହା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରେ କୌଣସି ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ କେଉଁଠାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଭୃତ୍ୟଙ୍କୁ ନ ଜଣାଇ ଏପରି ଭାବରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବାର କାରଣ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? ଏହିପରି କେତେକ ଅମୀମାଂଶିତ ପ୍ରଶ୍ନ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମନରେ ଉଦୟ ହୋଇ ଅସ୍ତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନର ସଠିକ ସମାଧାନ କରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବରେ ଚିନ୍ତା କଲା ପରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଭୃତ୍ୟଟିକୁ ଡାକି ପଚାରିଲେ, “ଗତ ରାତିରେ ତୁମେ କେତେବେଳେ ଶେଷଥର ପାଇଁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖିଥିଲୁ ?”

ଭୃତ୍ୟଟି କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତାକରି ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ତା ମୁଁ ଠିକ୍ ରୂପେ କହି ପାରିବି ନାହିଁ । ରାତି ପ୍ରାୟ ଦଶଟା ବେଳେ ମୁଁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ଶୋଇବା ଘରୁ ଆସିଲି । ସେତେବେଳେ ସେ ଶୋଇବା ଘର ଦ୍ଵାର ନିକଟରେ ଥିବା ସୋଫାରେ ବସି ପଡ଼ିଥିଲେ । ଗିର୍ଜା ଘଡ଼ରେ ଯେତେବେଳେ ବାଜିଲା ବାଜିଲା ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ କୋଠରୀରେ ଆଲୁଅ ଜଳୁଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଛି । ତାପରେ ମୁଁ ମୋ ଘରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି । ଏହା ଛଡ଼ା ମୁଁ ଆଉ କିଛି

ଜାଣେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ଥର ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଅଧରତରେ ଏଇ ବଗିଚାରେ ଥିବା ସିମେଣ୍ଟ ବେଞ୍ଚଟି ଉପରେ ବସିଥିବାର ଦେଖିଛି । କେତେ ଥର ମଧ୍ୟ ସେ ବଗିଚା ଭିତରେ କାହା ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାର ଶୁଣିଛି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମନାଥିବାରୁ ରାତିରେ ସେ ବଗିଚା ଭିତରେ ଥିବା ସମୟରେ ମୁଁ କେବେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ନାହିଁ ।”

ଭୃତ୍ୟର ଏପରି ଉତ୍ତରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କିଛିସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ତୁମେ ମନେକରି କହି ପାରିବ କି ରାତିରେ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ ଯାହା ସହିତ ବଗିଚା ମଧ୍ୟରେ ସାକ୍ଷାତ କରୁଥିଲେ, ସେ ସ୍ତ୍ରୀ କିମ୍ବା ପୁରୁଷ ?”

ଭୃତ୍ୟଟି ଇତ୍ୟନ୍ତ ଛୋଟ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ମୁଁ ତାହା ଠିକ୍ ରୂପେ କହି ପାରିବି ନାହିଁ । କାରଣ ମୁଁ ସେ ଲୋକକୁ କେବେ ହେଲେ ଦେଖି ନାହିଁ । ତେବେ ମୋର ଧାରଣା ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ, କାରଣ ପୁରୁଷର କଣ୍ଠ ଏପରି କୋମଳ ହୋଇ ନପାରେ । ମୋର ଧାରଣା ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରେତାତ୍ମା ବଗିଚାରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ବସବସ ସାକ୍ଷାତ କରୁଥିଲେ ।”

ଭୃତ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଦୋଷତା ଦେଖି ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା ସଙ୍ଗତ ମନେ କଲେ ନାହିଁ । ସେ ବୁଲୁଥିବା ସାଙ୍ଗରେ ଧର ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ଓ ଉଦ୍ୟାନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଇଞ୍ଚ ଭୂମି ସାବଧାନତା ସହକାରେ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଗତ ରାତିରେ ସାମାନ୍ୟ ବୁଝିପାତ ହୋଇଥିଲା ଓ ମୃତ୍ୟୁକା ସାମାନ୍ୟ ଆଦୃ ଥିଲା । ସିମେଣ୍ଟ ବେଞ୍ଚ ନିକଟରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପାଦଚିହ୍ନ ଥିଲା । ସେ ପାଦଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକ ପରୀକ୍ଷା କରି ଜାଣିପାରିଲେ ସେ ପାଦଚିହ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟର ନୁହେଁ ।

ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ତିନି କିମ୍ବା ଚାରିଜଣଙ୍କର ହେବ । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ
କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଅତି ଛୋଟ ଏବଂ ସବୁ ପାଦଚିହ୍ନ ଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ
ବାବୁଙ୍କର ମନେହେଲା ସେ ଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକର
ପାଦଚିହ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

ସେ ନିଜର ଇନ୍‌ଭେଷ୍ଟିଗେସନ ବାକ୍ସ ଖୋଲି ଚାରିଜଣ
ବର୍ଗାକାର କାଚ ବାହାର କଲେ ଓ ସାବଧାନତା ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ
କାଚ ଖଣ୍ଡରେ ବିଭିନ୍ନ ପାଦଚିହ୍ନର ନକ୍ସା ଆଙ୍କି ଦେଲେ ।
ନିଜର କ୍ୟାମେରା ବାହାର କରି ପାଦଚିହ୍ନ ଗୁଡ଼ିକର ଫଟୋ
ନେବାକୁ ମଧ୍ୟ ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ଭୁଲିଲେ ନାହିଁ । ପାଦଚିହ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ
କ୍ରମେ ଉଦ୍ୟାନର ପଶ୍ଚିମଦ୍ୱାର ଦିଗକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଓ ଉଦ୍ୟାନ
ବାହାରେ ଥିବା କର୍କଶମୟ କଠିନ ଭୂମିଶଯ୍ୟା ଉପରେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ
ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ପାଦଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସରଣ କରିବା
ସମ୍ଭବପର ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ଉଦ୍ୟାନର ଫାଟକଟିକୁ ପରୀକ୍ଷା
କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କାରଣ ଯେ କୌଣସି ଘଟଣାର ପୂର୍ଣ୍ଣାନ୍ତ-
ପୂର୍ଣ୍ଣା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁଙ୍କର ଚରଦ୍ରବ୍ୟ ଥିଲା ।
ଫାଟକ ଦେହରେ ଖଣ୍ଡେ ସୂତା ଲାଗି ରହିଥିବାର ସେ ଦେଖି
ପାରିଲେ । ସୂତା ଖଣ୍ଡିକର ବର୍ଣ୍ଣ ନୀଳ ଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ
ଙ୍କର ମୁଖ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ପାଟିରୁ
ବାହାର ପଡ଼ିଲା, “**Criminal leaves a track behind him**”
(ଅପରାଧୀ ନିଜର ଅବିଚ୍ଛାଦ ପାଇଁ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଚିହ୍ନ
ନିଜ ପଛରେ ଛାଡ଼ି ଯାଇଥାଏ) ସେ ଯଦୃରେ ସୂତା ଖଣ୍ଡିକ
ସାଇତି ରଖିଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ଭୃତ୍ୟଟିକୁ ଡାକି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ,
“ତୁମେ କହି ପାରବ କାଲି ରାତିରେ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ କଣ
ପିଇଥିଲେ ?”

ଭୃତ୍ୟଟି ନିଃସଙ୍କୋଚ ଭାବରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ଗୋଟିଏ ମିଲ୍ ଧୋଇ ଓ ଗୋଟାଏ ଧଳା ଗୋଞ୍ଜି ।”

ଭୃତ୍ୟଟିକୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପାଟକରୁ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ସୁତାଶକ୍ତିକ କୌଣସି ନୀଳ ସିଲକ୍ ପରିଚ୍ଛଦର ଅଂଶ, ତେଣୁ ତାହା କେବେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ହୋଇ ନପାରେ । ଗତ ରାତିରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଟା ବେଳେ ସାମାନ୍ୟ ବୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱପ୍ନସ୍ୱା ପାଦଚନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକରୁ ନିଶ୍ଚିତ ଧାରଣା କରାଯାଇ ପାରେ ବୃଷ୍ଟିପରେ ନିଶ୍ଚୟ ସେଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥଳ ରୂପରେ ଅଛି । ନୋହିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବୃଷ୍ଟିବନ୍ଧୁ ଓ ଧୂଳିକଣା ଜମି ରହିଥାନ୍ତା । ନିଶ୍ଚୟ ବୃଷ୍ଟିପରେ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲେ । ଏପରି ଗଭୀର ରାତିରେ ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରକୁ ଆସିବାର କାରଣ କଣ ହୋଇପାରେ ? ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ଗୋପନ କିମ୍ବା ଜଟିଳ ସମସ୍ୟା ସହିତ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଥିଲେ । ଭୃତ୍ୟର କଥା ମଧ୍ୟ ଅଂଶିକ ସତ୍ୟ ହୋଇ ଯାରେ କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ସହିତ ସେ ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟରେ ସାକ୍ଷାତ କରୁଥିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ତାହା ନିଜର ଭୃତ୍ୟ ନିକଟରେ ଗୋପନ ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ବରାବର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ସେହି କାରଣରୁ ଗଭୀର ରାତିରେ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟକୁ ଆସୁଥିଲେ । ଘନବୃକ୍ଷ ଲତା ଘେରୁ ଉଦ୍ୟାନଟି ଗୋପନ ମିଳନ ନିମନ୍ତେ ଏକ ପ୍ରଶସ୍ତ ସେବ ।

କିନ୍ତୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କୁ ବିକ୍ରନ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ କେଉଁଠାରେ ? ସେ ମୃତ ନା ଜୀବିତ ? ଯାହାହେଉ ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରାଣରେ ତଦନ୍ତ ଚଳାଇବା ଅବଶ୍ୟକ । କାରଣ ତଦନ୍ତକାରୀଙ୍କର ସାମାନ୍ୟ ଭ୍ରମରେ ମଧ୍ୟ ବହୁ ଆୟାସ ସାଧୁତ

ଭଦ୍ର ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ ପଣ୍ଡା ହୋଇ ଯିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ।
ତେଣୁ ବିଷେ ଶତ୍ରୁଦୃଷ୍ଟି ସହିତ ଭଦ୍ର କରବା
ଏକାବେଳେକେ ଆବଶ୍ୟକ ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ଥିବା ପାଦଚନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକ
ବୁଲାଇ ଆସି କରାଇ ସେହି ପାଦଚନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସରଣ
କରିବା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଏକ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସଙ୍ଗୀ ପର ପାଦ-
ଚନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଆସି କର କର ବୁଲାଇ ଉଦ୍ୟାନର ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱାର
ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲା । କିନ୍ତୁ ସେହିଠାରେ ବୁଲାଇ ଗତରୋଧ ହେଲା
ଓ ସେ ଇଚ୍ଛାକୃତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଚତୁର୍ଥ ପାଶ୍ୱରେ ଥିବା କଙ୍କର-
ମୟ ପଥକୁ ବଦଳାଇ ଆସି କର ବୁଲାଇ କ୍ରମେ ଦକ୍ଷିଣ
ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ସହରର ଦକ୍ଷିଣ ପ୍ରାନ୍ତ କଙ୍କରମୟ
ପ୍ରାନ୍ତର ଓ ବୁଦୁବୁଦୁକିଆ ଜଙ୍ଗଲରେ ପଡ଼ିପୁଣି ଥିଲା ଏବଂ ତାହା
ଜନବସତି ଶୂନ୍ୟ ଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମୁଖରେ ଆଶାର
ଆଲୋକ ରେଖା ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ଦ୍ରୁତ
ପଦରେ ବୁଲାଇ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

କିଛି ଦୂର ଗଲାପରେ ବୁଲାଇ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ
ସମ୍ମୁଖରେ ପଡ଼ିଥିବା ଖଣ୍ଡେ କାଗଜକୁ ବାରମ୍ବାର ଆସି କରବାକୁ
ଲାଗିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅଗ୍ରସର
ହେଲା ନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ବୁଝିପାରଲେ
ନାହିଁ । ସେ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ଉଠାଇ ନେଇ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ
ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ କାଗଜରେ ଥିବା ଦୁଇ ଗୁରୁଧାତୁ ଲେଖା ଏପରି
ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଥିଲା ଯେ ନଗ୍ନ ଚକ୍ଷୁରେ ତାହା ପଢ଼ିବା ଏକାବେଳେକେ ଅସମ୍ଭବ
ହୋଇ ଉଠିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଯନ୍ତ୍ରରେ କାଗଜ ଖଣ୍ଡ ନିଜ
ପକେଟରେ ରଖି ବୁଲାଇ ଅଗ୍ରସର ହେବା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ଦେଲେ, କିନ୍ତୁ ଅଗ୍ରସର ନ ହୋଇ ବାକୀ ଦୁଇ ଚାରିଥର ଆଗକୁ ଓ ପଛକୁ ଦଉଡ଼ି । ଦଉଡ଼ି କରି ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ରହିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ବୁଝି ପାରିଲେ ସେହିଠାରୁ ପାଦଗହଳ ଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ ଆଡ଼କୁ ପଡ଼ିଛି ତ ହା ନିରୁପଣ କରିବା ବାକୀ ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେ ବାକୀକୁ ଧରି ଫେରି ଆସିଲେ । ଗୋଟିଏ ରହସ୍ୟ ମୟ ପ୍ରଶ୍ନ ତାଙ୍କ ମନ ଭିତରେ ବାର ବାର ଉଦୟ ହୋଇ ଅସ୍ତ, ହେବାକୁ ଲାଗିଲା—ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ ମୃତ ନା ଜୀବିତ ?

—ଦୁଇ—

ଦିନେ ଘନାଭୂତ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା ରାହର ଗଭୀରତା । ଅଳ୍ପ ଭଗ୍ନ ନୀରବତା ଭିତରେ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଉଠିଲା ବୃଷ୍ଟିର ମନ୍ତ୍ରର ମଧୁର ମୂର୍ଚ୍ଛନା । ସୁଗୀ ଭେଦ୍ୟ ଅନ୍ଧକାର ଆକାଶ ଓ ପୃଥିବୀକୁ ଏକାକାର କରି ତୋଳିଥିଲା । ପବନର ଗତି ତଳେ ଅଦୂରରେ ଥିବା ଆଖୁ ଖେତର ଖର ଖର ଶବ୍ଦ ରାହର ନୀରବତାକୁ କିଣ୍ଡିତ ଭାଙ୍ଗି କରୁଥିଲା । ଏପରି ଭୟଙ୍କର ରାତିରେ ଦୁଇ ଜଣ ଲୋକ ଅତି ସନ୍ତ୍ରପ୍ତରେ ସହରର ଦକ୍ଷିଣ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଆଖୁ ଖେତ ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିଲେ । ସେମାନେ ଅତି ସନ୍ତ୍ରପ୍ତରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିଲେ ଓ ଅଳ୍ପଦୂର ଯାଇ ହଠାତ୍ ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର କ୍ଳାନ୍ତ ଅବସନ୍ନ ଭାବରୁ ଜଣା ଯାଉଥିଲା, ଯେପରି ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ଗୁରୁ ଭାର ବହନ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନଙ୍କର କାନ୍ଦରେ ଗୋଟାଏ ଭାବ ବାକ୍ସ ଥିଲା ।
ବାକ୍ସଟା ଖୁବ୍ ବଡ଼ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ଥିଲା । ଦୁଇ
ଜଣ ଯାକ ବାକ୍ସଟିକୁ ତଳେ ରଖି କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ କରିବାକୁ
ଲାଗିଲେ ।

ନୀରବତା ଭଙ୍ଗିକରି ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ପଚାରିଲା, “ରାତି କେତେ
ହେବ ? ଆଉ କେତେ ଦୂର ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଏଇ ବାକ୍ସଟାକୁ ବୋହୁ
ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ? ନିରାପଦରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି
ପାରିବା ତ ? ନିଶ୍ଚୟ ସେଠାରେ କେହି ଜଗୁଆଳ ନଥିବେ ।
ଆମ୍ଭେମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ପାରିଶ୍ରମିକ ପାଇବା ତ ?”

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତିର ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି
ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ନଦେଇ ନୀରବରେ
ବସ ରହିଲା । ନିଜ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନପାଇ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତିର ଫେରିଯିବା
ଚ୍ୟୁତ ଘଟିଲା । ସେ ଯୋରରେ ବାକ୍ସ ଉପରେ ହାତ ବାଡ଼େଇ
କହିଲା, “କାହିଁ, ରାତିର ନୀରବତା ଏକାବେଳେକେ ଅଭଙ୍ଗ
ଅଛି, ତେବେ ମୋ କଥା ତୁମେ ଶୁଣି ପାରିଲ ନାହିଁ କିପରି ?
ମୋର ବୋଧହୁଏ ଠିକ ମନେ ଅଛି, ତୁମେ କାଲି ନୁହଁ ।”

ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏଥର ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରି ନାହିଁ । ସେ
ରୁଷ ସ୍ଵରରେ କହିଲା, “ତୁମେ ଜଣେ ନିବୋଧ । ଏତେଗୁଡ଼ାଏ
ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ନୀରବରେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ
ପାଳନ କରିଯାଅ ।”

ଏତିକି କହି ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ବାକ୍ସର ଗୋଟାଏ
ପାଖଧରି ଉଠାଇଲା । ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ନୀରବରେ ଅନ୍ୟପାଖଟି ଧରି
ଉଠାଇଲେ । ଦହେଁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଦୂରରେ ଥିବା ଆଖି ଖେଳ

ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । କିଛିଦୂର ଗଲପରେ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ହଠାତ୍ ଛିଡ଼ାହୋଇ ପଡ଼ିଲା ଓ ଆତଙ୍କ ମିଶା ସ୍ଵରରେ କହିଲା, “ସବୁନାଶ, ମୁଁ ଗଇନ୍ତିଟା ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିଲି ।”

ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ରୋଧରେ ଗର୍ଜିଉଠି କହିଲା “ମୋର ସୌଭାଗ୍ୟ, ତୁ ନିଜର ମୁଣ୍ଡଟା ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିନାହିଁ । ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯାଇ ଗଇନ୍ତିଟା ଘେନିଆ ।”

କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଦୁଇ ଗତିରେ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲା ଓ କିଛି ସମୟ ପରେ ଗଇନ୍ତିଟି ଧରି ଫେରି ଆସିଲା । ଦୁହେଁ ବାକ୍ସଟିକୁ ଧରି ଆଶୁଖେତ ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ଆଶୁଖେତ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଚତୁର୍ଦିଗକୁ ଅନାଇଲା ଓ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ଵରରେ କହି ଉଠିଲା, “ଏଠାରେ ବୋଧହୁଏ କେହି ଜଗୁଆଳ ନାହାନ୍ତି ।”

ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ ଉଭୟେ ବାକ୍ସଟିକୁ ଧରି ଆଶୁ ଖେତ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ବୃଷ୍ଟି ଓ ପବନର ବେଗ ହିମେ ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା । ଆଶୁ ଖେତର ଜଗୁଆଳ ବୃଷ୍ଟି ଓ ପବନ ହେତୁ ଶୋଇ ନପାରି କୁଟୀରର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ବସି ଧୂମ୍ର ପାନ କରୁଥିଲା । ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଥିଲା, କାରଣ ଏପରି ଏକ ଉତ୍ସୁକର ସ୍ଥିତିରେ କେହି ଶୂନ୍ୟ ଆସି ଆଶୁ ଶୂନ୍ୟ କରି ନେବାର ସମ୍ଭାବନା ନଥିଲା ।

ଆଶୁ ଖେତର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ପହଞ୍ଚି ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି, ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ବାକ୍ସଟିକୁ ଢଳକୁ ଓହ୍ଲାଇବା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାରି ବାକ୍ସଟିକୁ ବୋହି ଆଣି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲାଜୁହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ତାର ସମସ୍ତ କ୍ଳେ ହିମେ ଲେପ ପାଇ ଆସୁଥିଲା, ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବଳମନା ଥିଲା । ତାର ସବାଙ୍ଗ

ପ୍ରାୟ ଥରୁଥିଲା । ସେ ନିଜକୁ ସମତ କରି ନପାରି ବାକ୍ସଟିକୁ
ଛାଡ଼ିଦେଲା । ବାକ୍ସଟି ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତିର ଡାହାଣ ଯାଦ ଉପରେ
ଖସି ପଡ଼ିଲା । ଧପାସ କରି ଶବ୍ଦ ହେଲା । ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ
ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା । ସେ ହୋଧରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିର କପାଳରେ
ସଫେ'ରେ ଆଘାତ କଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଚିତ୍କାର କରି
ବସି ପଡ଼ିଲା ।

ଅଶୁ ଖେତ ଜଗୁଆଳ ଏହି ସମସ୍ତ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପାରିଲା । ସେ
ଭାବିଲା ବୋଧହୁଏ କେହି ଆଶୁ ଖେତରେ ପଶି ଆଶୁ ଗୁରୁ
କରୁଛି । ସେ ନିଜର କାଠ ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିକ ଧରି ଶୀଘ୍ର ଆଶୁ ଖେତ
ଭିତରେ ପଶିଲା । ସେତେବେଳେ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଗରଜି ଧରି
ଗାତ ଖୋଲିବା ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲା । ଆଶୁ ଖେତ ଜଗୁଆଳ
ଶବ୍ଦବାର ସେହି ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ଅନ୍ଧକାରରେ ଲୋକ ଦୁଇଟିଙ୍କୁ
ଦେଖି ଗୁରୁ ଗୁରୁ ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା । ଜଗୁଆଳ କୁଏପରି
ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବାରୁ ଦେଖି ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି
ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ଜଗୁଆଳକୁ ନୀରବ ରହିବା ନିମନ୍ତେ
ଭୟ ଦେଖାଇଲା । କିନ୍ତୁ ଖେତ ଜଗୁଆଳ ସେଥିରେ କଣ୍ଠପାତ
କଲା ନାହିଁ । ସେ ନିଜର ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିକ ଗୁଲର ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପ୍ରହାର
କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅଗ୍ରସର ହେଲା ।

ସାଧାରଣତଃ ଅପରାଧ ବିଚ୍ଛନ୍ନ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ଦେଖାଯାଏ,
ପ୍ରଥମ ଅପରାଧ କଲା ପରେ ଅପରାଧୀର ସାହସ ପୂର୍ବ ଅପେକ୍ଷା
ଦ୍ଵିଗୁଣ ବଢ଼ିଯାଏ । ସେ ନିଜର ଏକମାତ୍ର ଅପରାଧ ଗୋପନ
କରିବା ନିମନ୍ତେ ବହୁ ଗୁରୁତର ଅପରାଧ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପଶ୍ଚାତ
ପଦ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଖେତ ଜଗୁଆଳ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନକରି ନିଜର ବାଡ଼ି ଦ୍ଵାରା
 ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତିର ମସ୍ତକରେ ଆଘାତ କଲା । ସେହି ପ୍ରହାର ପ୍ରଥମ
 ବ୍ୟକ୍ତିର ମସ୍ତକରେ ଲାଗିଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ତାହାର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇ
 ଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ପ୍ରହାର ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତିର ମସ୍ତକରେ
 ନଲାଗି ତାହାର ଦକ୍ଷିଣ ବାହୁରେ ଲାଗିଲା । ସେ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଅସ୍ଥିର
 ହୋଇ ଉଠିଲା । ଖେତ ଜଗୁଆଳ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପୁଣି ପ୍ରହାର
 କରିବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି
 ସେତେବେଳକୁ ସାବଧାନ ହୋଇ ସାରିଥିଲା । ସେ ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ
 ନିଜ ଗର୍ଜନର ଡାକ୍ଷଣି ଧାର ଦ୍ଵାରା ଖେତ ଜଗୁଆଳ କପାଳରେ
 ଆଘାତ କଲା । ସେହି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆଘାତରେ ଖେତ ଜଗୁଆଳର
 କପାଳ ଦୁଇଫାଳ ହୋଇ ଫାଟିଗଲା । ସେ ଚିତ୍କାର କରିବାର
 ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ପାଇଲା ନାହିଁ । ନୀରବରେ ସେହିଠାରେ ସେ ଭଳି
 ପଡ଼ିଲା ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ଖେତ ଜଗୁଆଳର
 ମୃତ୍ୟୁରେ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ତାର ପାଦ ଓ
 ବାହୁରେ ଭ୍ରାସଣ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେଉଥିଲା । ସେ ବାକ୍ସଟିକୁ ଅଭି
 ପୋତବାର ଚେଷ୍ଟା ନକରି ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି
 ସେଠାରୁ ପଳାୟନ କଲା ।

— ଚଳ —

ପରଦିନ ପ୍ରଭାତରୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାରୁଙ୍କ
 ଅଙ୍ଗାଳିକାରେ ଜଣେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ସହିତ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ଅଛାଳିକାରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଭୃତ୍ୟକୁ ନ ଦେଖି
 ଅଶ୍ରୁର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା, ଭୃତ୍ୟ ବୋଧହୁଏ
 କୌଣସି ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟ ହେତୁ ବାହାରକୁ ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ବହୁ
 ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରି ମଧ୍ୟ ଭୃତ୍ୟଟି ନ ଫେରିବାରୁ ତାଙ୍କ ମନରେ
 ସନ୍ଦେହ ଘନୀଭୂତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ବେଶୀ ସମୟ ଅପେକ୍ଷା
 କରିବା ଉଚିତ ମନେ ନକରି ଦୁଇଜଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଉପଲବ୍ଧକଙ୍କୁ ଡକାଇ
 ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବହାରୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ
 କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିନିଷ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ
 ସୁସଜ୍ଜିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା
 କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ଯେବେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କୁ କେହି ହତ୍ୟା କରି
 ଥାଏ, ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ଧନ ପାଇଁ ନୁହେଁ । କାରଣ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର
 ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏପରି
 ଭାବରେ ଭୃତ୍ୟଟି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଯିବାର କାରଣ କ'ଣ ହୋଇ
 ପାରେ ? ତେବେ କଣ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ହଠାତ୍ ଅନ୍ତଃଜ୍ଞାନରେ
 ଭୃତ୍ୟର କୌଣସି ହାତ ଅଛି ? ଯେବେ ତାହା ହୋଇଥାନ୍ତା,
 ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଧନ
 ଅପହରଣ କରି ପଳାଇ ଯାଇଥାନ୍ତା । ଏପରି ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ
 ସମସ୍ତ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ପଳାଇ ଯାଇଥାନ୍ତା କାହିଁକି ? ପ୍ରଭୁଭକ୍ତ
 ବୁଦ୍ଧି ଉଦ୍ୟାନର ଫାଟକ ନିକଟରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ
 କରୁଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍‌ଙ୍କୁ
 ଅଛାଳିକାର ସମସ୍ତ କୋଠରୀ ବନ୍ଦ କରି ସିଲ୍ କରି ଦେବା
 ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କଲେ । କାରଣ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର କେହି
 ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ନ ଥିଲେ । ସେ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ

ଶେଷ ହେବାରୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବାଳିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଉଦ୍ୟାନ ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।

ବହୁ ବିଳମ୍ବ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଆଶୁଶେତର ଜଗୁଆଳ ଗୃହକୁ ନ ଫେରିବାରୁ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ ଶେତର ମାଲିକକୁ ଜଣାଇଲା । ମାଲିକ ଅବିନାଶ ବାବୁ କେତେକ ଲୋକଙ୍କୁ ଧରି ଆଶୁ ଶେତ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କିନ୍ତୁ କୁଟୀରଟି ଶୂନ୍ୟ ଥିବାର ଦେଖି ସେ ଶେତ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଓ ଶେତ ଜଗୁଆଳର ନାମ ଧରି ଉଚ୍ଚ ସ୍ଵରରେ ଡାକିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କୌଣସି ଉତ୍ତର ମିଳିଲା ନାହିଁ । ସନ୍ଦେହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୃଦୟରେ ସେ ଶେତ ଭିତର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶେତର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଶେତ ଜଗୁଆଳର ଶବ ଓ ବାକ୍ସଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ଅବିନାଶ ବାବୁ ଭୟରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ । ସେ ନିଜ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସେଠାରେ ଜଗାଇ ଦେଇ ଦ୍ରୁତପଦରେ ଥାନା ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । କିଛିଦୂର ଗଲପରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହେଲା । ଅବିନାଶ ବାବୁ ନିଜକୁ ସଂଯତ ରଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଵରରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ, “ଶୀଘ୍ର ଆସନ୍ତୁ ଖୁନ୍, ଖୁନ୍ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ହଠାତ୍ କିଛି ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ମାନେ, ଆପଣ କ’ଣ କହୁଛନ୍ତି ?”

ଅବିନାଶ ବାବୁ ଡାସ୍ତୀ ସ୍ଵରରେ କହିଲେ, “ମାନେ, ମାନେ, ଏକ ଭ୍ରାସଣ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ।”

ଉଚ୍ଛ୍ଵେଷିତ ହୋଇ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ପଚାରିଲେ, “କେଉଁଠାରେ” ଅବିନାଶବାବୁ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । କିଛି ସମୟ ନୀରବ ରହି ସେ ଗୁପା ଗଲାରେ କହି ଉଠିଲେ, “ଠିକ ମୋର ଆଶୁ ଶେତରେ

ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ । ମୋର ଖେତ ଜଗୁଅଳକୁ କଲି ସଢ଼ିରେ
 କେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମମ ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରିଛି । ଅପଣ ମୋ
 ସହିତ ବଞ୍ଚିମାନ ଅସନ୍ନ ।” ବିରୁପାକ ବାବୁଙ୍କ କଥାକୁ
 ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଅବିନାଶ ବାବୁ ବୁଲିପଡ଼ି ଅଶୁ ଖେତ ଦିଗକୁ
 ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ବିରୁପାକ ବାବୁ ବାଳିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି
 ତଳର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପ୍ରବଳ ପ୍ରଭଞ୍ଜନ
 ଦେଗରେ ନଦୀକୂଳ ଅଲେଖିତ ହେଲପରି ସହସ୍ର ଛିନ ଚିନ୍ତାରେ
 ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ଅଲେଖିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଗୋଟିଏ ହତ୍ୟାର
 ରହସ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ନହେଉଣୁ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ହତ୍ୟା । ଏହା
 ଯେତେକି ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ସେତେକି ରୋମାଞ୍ଚକର । ପ୍ରଥମ ହତ୍ୟା କାଣ୍ଡର
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଣ ହେଇପାରେ ? ସେହି ହତ୍ୟା ଧନ ପାଇଁନୁହେଁ ।
 ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କୁହାଯାଇ ପାରେ । ତେବେ କଣ ପ୍ରେମ
 ପାଇଁ, ପ୍ରତିହଂସା ପାଇଁ ? ସେ ଦିଗରେ ମଧ୍ୟ ଅଗ୍ରସର ହେବାପାଇଁ
 ସେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରି ପାରି ନାହାନ୍ତି ।

ଏହିପରି ଶତ ଶତ ଚିନ୍ତାର ଭାର ହୃଦୟରେ ବହନ କରି
 ବିରୁପାକ ବାବୁ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅଶୁ ଖେତର ମଧ୍ୟ
 ଭାଗରେ ପହଞ୍ଚି ବିରୁପାକ ବାବୁ ଘଟଣାସ୍ଥଳଟିକୁ ଭଲ ଭାବରେ
 ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅଶୁ ଖେତ ଜଗୁଅଳ
 ଯେଉଁଠାରେ ପଡ଼ିଥିଲା, ତାର ପ୍ରାୟ ତିନିପୁଟ ଦୂରରେ ଏକ ବିଶାଳ
 କୃଷ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣ ଟ୍ରଙ୍କ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଟ୍ରଙ୍କଟିରେ ଗୋଟାଏ ଆଲିଗଡ଼
 ଢାଳି ପଡ଼ିଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ବିରୁପାକ ବାବୁ ଖେତ ଜଗୁଅଳର
 ଶରୀରକୁ ଭଲଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କେବଳ
 କପାଳ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ କୌଣସି କ୍ଷତ ନଥିଲା ।
 ଘାତର କ୍ଷତଯୋଗୀ ମୁଖ ଘଟିଥିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ ବୋଲି ବିରୁପାକ

ବାବୁଙ୍କର ମନେ ହେଲା । ନିକଟରେ ମାଟି ଉପରେ ରକ୍ତ ଜମି ରହିଥିଲା ।

ଅବିନାଶ ବାବୁ ଉତ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଉଠି ସ୍ତରରେ କହିଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ ଏହା କୌଣସି ଗୈର କିମ୍ବା ଡକ୍ଟରଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ । ଏହି ଟ୍ରେଜିରେ ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଛି । ଡକ୍ଟରମାନେ ଏହି ବାକ୍ସଟିକୁ ବୋହୁନେଇ ବେଳେ ମୋର ଖେତ ଜଗୁଥିଲେ ଗୋବିନ୍ଦ ସେମାନଙ୍କୁ ବାଧା ଦେଇଛି । ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ଦେଖି ଡକ୍ଟରମାନେ ତାକୁ ହତ୍ୟା କରି ବାକ୍ସଟିକୁ ଏଠାରେ ପକାଇ ପଳାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଏକ ମହତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିଜର ଜୀବନ ସେ ଦାନ କରିଛି । ତେଣୁ ସେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଉପଯୁକ୍ତ ରୂପେ ପୁରସ୍କୃତ ହେବା ଅବଶ୍ୟକ ।”

ଗମ୍ଭୀର ସ୍ଵରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “କ୍ଷମା କରବେ । ମୁଁ କେତେକ ଅପ୍ରିୟ ସତ୍ୟ କହିବା ନିମନ୍ତେ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛି । ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କର ଏପରି କେତେକ ଭ୍ରମପୂର୍ଣ୍ଣ କଥାଦ୍ଵାରା ଅନେକ ସମୟରେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନତା କର୍ମଗୁଣ ଭୁଲି ବାଟରେ ଗତିକରି ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ଵ ନଷ୍ଟ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାଦ୍ଵାରା ସତ୍ୟର ଅପଲାପ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଅପଣ ସୁସ୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଘଟଣା ସ୍ଥଳ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କଲେ ଗୁଡ଼ିଆରବେ ଡକ୍ଟର କିମ୍ବା ଗୈର ଅପହୃତ ଧନ ଧରି ଏ ବାଟରେ ଅସିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କାରଣ ଏହି ଗୋଟାଏ ଅଶୁ ଖେତ । ଦ୍ଵିତୀୟରେ ମୃତ୍ୟୁ । ଅଳ୍ପ ଖୋଲା ହୋଇଥିବା ପରି ମନେ ହୁଏ । ଗୋବିନ୍ଦର କପାଳରେ ଥିବା କ୍ଷତ କୌଣସି ଭୀଷ୍ମଧାର ଥିବା ଅସ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥିବାର ଅନୁମାନ ହୁଏ । କ୍ଷତର ଚିତ୍କାର ମନେ ହୁଏ ଅସ୍ତ୍ର ଧାରର ଚିତ୍କାର ଗୁରୁତ୍ଵ ହେବ । ମାଟି ଉପରେ ଥିବା ଖୋଲା ଦାଗରୁ ମଧ୍ୟ

ଜଣାଯାଏ ଯେଉଁ ଅସ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା ମାଟି ଖୋଳା ହୋଇଛି ସେ ଅସ୍ତ୍ର
 ଧାରର ଚନ୍ଦ୍ରା ଗୁରୁତ୍ଵରୁ ବେଶୀ ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ
 ଅପରାଧୀ ଯେଉଁ ଅସ୍ତ୍ରଟିରେ ମାଟି ଖୋଳୁଥିଲା, ଠିକ୍ ସେହି ଅସ୍ତ୍ର
 ଦ୍ଵାରା ଗୋବିନ୍ଦକୁ ଅଘାତ କରାଯାଇଛି । କାରଣ ଗୋବିନ୍ଦର ଯତ୍ନରେ
 ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଟି ଲାଗି ରହିଛି । ଏ ସବୁ ଦେଖି ଅପଣଙ୍କର
 କଣ ମନେ ହୁଏ ଯେ ଏ ଟ୍ରକଟିରେ ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ
 ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଛି ?”

ଅବିନାଶ ବାବୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଗୁହଁ ରହିଲେ ।
 ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସ୍ଥାନଟିକୁ ଡାହାଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ
 କରୁଥିଲେ । ନିକଟରେ କାଠ ବାଡ଼ି ପଡ଼ିଥିଲା । ବାଡ଼ିର ଅଗରେ
 ଲୁହ ଲାଗି ରହିଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ
 ଉଦାସ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଗୁହଁ ପଚାରିଲେ, “ଅପଣ କହି ପାରିବେକି ଏ
 ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିତ କାହାର ?”

ଅବିନାଶ ବାବୁ ସହଜ ସ୍ଵରରେ କହିଲେ, “ଏହା ମୁଁ ଭଲ
 ଭାବରେ ଚିହ୍ନିଛି । ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଗୋବିନ୍ଦର ବାଡ଼ି । ଏହି ବାଡ଼ି
 ଖଣ୍ଡିତ ମୁଁ ନିଜେ ତଥାର କରାଇ ତାକୁ ଦେଇଥିଲି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତାକରି କହିଲେ, “ମୋର ଧାରଣା
 ଠିକ୍ । ଗୋବିନ୍ଦ ଏହି ବାଡ଼ି ଦ୍ଵାରା ଅପରାଧୀକୁ ପ୍ରହାର କରାଯାଇଛି ।
 ସେହି ପ୍ରହାର ଦ୍ଵାରା ଅପରାଧୀ ଗୁରୁତର ଅଘାତ ପାଇଛି ମଧ୍ୟ ।
 ଅପରାଧୀର ଯତ୍ନରୁ ବାହାରି ଥିବା ଲୁହ ଏବେ ମଧ୍ୟ ବାଡ଼ିରେ
 ଲାଗି ରହିଛି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଘଟଣା ସ୍ଥଳର ଚତୁଃପାଶ୍ଵ ଡାହାଣଦୃଷ୍ଟିରେ
 ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ସେଠାରେ ଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ
 ସରଜମିନ୍ଦର ହୃଦରେ ରହିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କରି ନିଜେ

ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଭୂମି ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ
 ରକ୍ତଧାର କ୍ରମେ ଆଶୁ ଶେତର ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ କୋଣକୁ ଲମ୍ବିଯାଇଛି ।
 ସେ ଲମ୍ବିଯାଇ ଥିବା ରକ୍ତ ଚିହ୍ନର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
 କିଛି ଦୂର ଯାଇ ରକ୍ତର ଧାର ଗୋଟିଏ ଶ୍ଳେଷ ପୁଷ୍କରିଣୀ ନିକଟରେ
 ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ପୁଷ୍କରିଣୀର ତଟଦେଶ ପଙ୍କରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ।
 ଅର୍ଦ୍ଧ ଶୁଷ୍କ ପଙ୍କ ଉପରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପାଦଚିହ୍ନ ଥିଲା । ନିଜର
 ଇନ୍ଦ୍ରେଷ୍ଟି ଗେଷନ ବାକ୍ସରୁ ପ୍ଲାଷ୍ଟର ପାରସ (ଚୋମଳ ଭୂମିରେ
 ଦବିଯାଇ ଥିବା ପାଦଚିହ୍ନର ଗୁପ୍ତ ନେବା ନିମନ୍ତେ ଏକ ପ୍ରକାର
 ଅଠାଳିଆ ଚର୍ଚ୍ଚ) ବାହାର କରି ସେ ଦୁଇଟି ପୁଷ୍କ ପାଦଚିହ୍ନର
 କାଷ୍ଠ (ଗୁପ୍ତ) କରି ନେଲେ । ରୁହଁପାଇଲେ ଅପରାଧୀ ଏହି
 ପୁଷ୍କରିଣୀରେ ରକ୍ତାକ୍ତ ଶରୀର ପରିଷ୍କାର କରି କେଉଁ ଅଡ଼େ ଗୁଲି
 ଯାଇଛି । ସେ ବାକିକୁ ପଡ଼ିଥିବା ରକ୍ତ ଓ ପଦ ଚିହ୍ନ ଗୁଡ଼ିକୁ
 ଆଦ୍ରାଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଆଦେଶ ମତେ ବୁଦ୍ଧି
 ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ କିଛି ସମୟ ଧରି ଆଦ୍ରାଣ କରାକୁ ଲାଗିଲା ଓ ଇତ୍ୟନ୍ତ
 ଦଉଡ଼ା ଦଉଡ଼ି କରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବରୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଫେରି ଆସିଲା ।

ସ୍ଥାନୀୟ ଡାକ୍ତର ଓ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଘଟଣା ସ୍ଥଳକୁ ଆସିବା
 ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କରି ବିରୁପାକ୍ଷଙ୍କୁ ଗୋବିନ୍ଦର ଶବ ତଳେ
 କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିଛିକ୍ଷଣପରେ ସ୍ଥାନୀୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଓ ଡାକ୍ତର
 ପହଞ୍ଚିବା କ୍ଷଣି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ଟ୍ରଙ୍କଟିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ
 ଲାଗିଲେ । ଟ୍ରଙ୍କଟିର ଲମ୍ବା ଛତା ଲାଗି, ଚଉଡ଼ା ଚାରି ଛାତି ଓ
 ଉଚ୍ଚତା ମଧ୍ୟ ଛାତି ଲାଗି ଥିଲା । ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟବହାର ନିମନ୍ତେ
 ଏପରି ଏକ ବିଶାଳଜାୟ ଟ୍ରଙ୍କର କୌଣସି ଅବଶ୍ୟକତା ନ ଥିଲା ।

ବିରୁପାକ୍ଷଙ୍କୁ ନିଜର ପକେଟରୁ ମାଗ୍ନିଫାୟିଙ୍ଗ ଗ୍ଲାସ
 ବାହାର କରି ଟ୍ରଙ୍କଟିକୁ ସାବଧାନତା ସହିତ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ

ଲାଗିଲେ । ଟ୍ରଙ୍କଟିର ଦୁଇ ସ୍ଥାନରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଅଙ୍କୁଳି ଚିହ୍ନ
 ଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ସେ ଅଙ୍କୁଳି ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କେତେକ
 ଧୂସର ବର୍ଣ୍ଣର ଚର୍ଣ୍ଣ ପକାଇ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଙ୍କୁଳି ଚିହ୍ନ
 ଗୁଡ଼ିକ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ନିଜର କ୍ୟାମେରା ବାହାର
 କରି ଅଙ୍କୁଳି ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଫଟୋ ନେଲେ ଓ ଟ୍ରଙ୍କଟିର ତାଲା
 ଗୋଟିଏ ଗୁଡ଼ି ଦ୍ଵାରା ଖୋଲି ଟ୍ରଙ୍କଟିକୁ ଫିଟାଇ ଦେଲେ । ଟ୍ରଙ୍କଟିର
 ଭିତର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ସେଠାରେ ଜମିଥିବା ଦର୍ଶକବୃନ୍ଦ ଆତଙ୍କିତ
 ହୋଇ ଉଠିଲେ । ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କର କଲ୍ପିତ ଧନ ପରିକର୍ତ୍ତେ
 ସେହି ବିଶାଳକାୟ ଟ୍ରଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ମନୁଷ୍ୟର ଶବ ଥିଲା ।
 ଶବଟିର ମୁହଁ ଉପରକୁ ଥିଲା । ଦୁଇ ଆଖି ଭାଙ୍ଗି ହୋଇଥିଲା ।
 ହାତ ଦୁଇଟି ଛତିଉପରେ ଛଡ଼ା ହୋଇଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ
 ଶବଟିକୁ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ । ତାହା ଶ୍ରୀନାଥ
 ବାବୁଙ୍କର ଶବ । ଶବଟିକୁ ଟ୍ରଙ୍କ ବାହାରକୁ ବାହାରକରି
 ସେ ସାବଧାନତା ସହିତ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶବଟିର
 କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ସାଧାରଣ ଯନ୍ତ୍ର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେହି ଯନ୍ତ୍ର
 ଗୁଡ଼ିକ ଯେ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ହୋଇପାରେ
 ଏହା ବିଶ୍ଵାସ କରିବା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା । କାରଣ ସେହି ଯନ୍ତ୍ର
 ଗୁଡ଼ିକ କେତେକ ଅଞ୍ଚୁଳା ଦାଗ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଶବ ଆହୁର ସାବଧାନତା
 ସହିତ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶବର ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ଶକ୍ତ
 ହୋଇ ଅସିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଓଷ୍ଠ, ହାତ ଓ ପାଦର ନଖ ଗୁଡ଼ିକ
 ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ମନେହେଲା,
 ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ଦେହରେ ବିଷ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି ଏବଂ
 ସେହି ବିଷର ପ୍ରତିଫଳରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି । କିନ୍ତୁ ସେ

ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ମତାମତ ପ୍ରକାଶ କଲେନାହିଁ । ସେ ଶବ୍ଦ ଦୁଇଟିକୁ ପରାସ୍ତା ନିମନ୍ତେ ପଠାଇ ଦେଲେ । ସରକମିନରୁ, ରକ୍ତ, ରକ୍ତମିଶା ମାଟି, ଟଙ୍କ ଓ ଯଷ୍ଟି ଶକ୍ତିର ଧର ବିରୁପାସ ବାବୁ ଥାନାକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

ବିଶ୍ରାମ ନେବାର ସମୟ ବିରୁପାସ ବାବୁଙ୍କର ନ ଥିଲା । ଟଙ୍କଟି କୃଷ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣ ଓ ମିଳର, କମ୍ପାନୀର ଥିଲା । ଟଙ୍କଟିର ଲମ୍ବା ଚଉଡ଼ା ଓ ଉଚ୍ଚତା ଅସାଧାରଣ ପ୍ରକାରର ଥିଲା । ସେ କିଛି ସମୟ ପରେ ସହର ଦିଗକୁ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ ଓ ସହରରେଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟଙ୍କ ଦୋକାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପ୍ରାୟ ସାତ ଅଠଗୋଟି ଟଙ୍କ ଦୋକାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଫଳ ହେଲେନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବିରୁପାସ ବାବୁ ପୈର୍ବ୍ୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନାହିଁ । ସେ ଦ୍ଵିଗୁଣ ଉତ୍ସାହରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଟଙ୍କ ଦୋକାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସହରରେ ସୋହାନ ଲଲ ଗଠୋର ବୋଲି ଜଣେ ମଧ୍ୟମ ଧରଣ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଟଙ୍କ ଦୋକାନ ଥିଲା ।

ବିରୁପାସ ବାବୁ କୋମଳ ସ୍ଵରରେ ସୋହାନ ଲଲକୁ ପଚାରିଲେ, “ଅପଣ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଅକାରର ଟଙ୍କ ମଗାଇଥାନ୍ତି ?”

ଇତ୍ୟନ୍ତ ହୋଇ ସୋହାନ ଲଲ କହିଲେ, “ହଁ, ମୁଁ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଅକାରର ଟଙ୍କ ମଗାଇ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ମୋର କେତେକ ଅକାରର ଟଙ୍କ ପ୍ରାୟ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତେବେ ବହୁ ପ୍ରକାରର ଟଙ୍କ ଅଛି । ଅପଣ କିପରି ଟଙ୍କ କିଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ?”

କିଛିସମ୍ପର୍କ ଚିନ୍ତାକରି ବିରୁପାସ ବାବୁ କହିଲେ, “ମୋର ଲଗାପଟା ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ଗୋଟାଏ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ଟଙ୍କ ଦରକାର ।

ମୁଁ ସହର ତମାମ ଭୁଲି ସାରିଲି । କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରେ ମଲଲ ନାହିଁ । ବଡ଼ ଅଶ୍ରୁର୍ଯ୍ୟ କଥା । ସହରରେ ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ଟଙ୍କ ଦୋକାନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଛତଣ ଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବ ଟଙ୍କ ମିଳିଲ ନାହିଁ । ଅପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଥାଇପାରେ ।”

କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବ ରହି ସୋହାନଲଲ କହିଲେ, “ଅପଣ ଅତି ଗୁରୁଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଗୁହଁଥିଲେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଅପଣଙ୍କୁ ଦେଇ ପାରିଥାନ୍ତି । ମୋ ନିକଟରେ ଦୁଇଟି ଛତଣ ଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବ ଟଙ୍କ ଥିଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନୀୟ ଉଚ୍ଚ ଇଞ୍ଚ ଇଞ୍ଚା ବିଦ୍ୟାଳୟର ହେଡ଼ ମାଷ୍ଟର କିଣିଛନ୍ତି, ଅନ୍ୟଟି ପ୍ରାୟ ଗୁରୁଦିନ ତଳେ ଜଣେ ବଙ୍ଗାଳି ଭଦ୍ରଲୋକ କିଣିନେଲେ । ଶେଷ ଟଙ୍କଟି ମଧ୍ୟ ଅପଣ ନେଇନାନ୍ତେ । କାରଣ ତା’ର ଗୋଟିଏ କୋଣ କଣାହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଓ କେତେକ ସ୍ଥାନରୁ ରଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ମୁଁ କିଛି ଅଳ୍ପ ଦାମରେ ସେ ଟଙ୍କଟିକୁ ବିକ୍ରୟ କରି ଦେଇଛି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସାମାନ୍ୟ ହସି ଉଠି କହିଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଏହି ସହରର ବାସିନ୍ଦା ହେବେ ?”

କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତା କରି ସୋହାନ ଲଲ କହିଲେ, “ମୁଁ ଠିକ୍ କହି ପାରୁନାହିଁ । କାରଣ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏ ସହରରେ କେବେ ଦେଖି ନାହିଁ । ସେ ଲୋକଟି ଦେଖିବାକୁ ବେଶ୍ ହୁଷୁପୁଷୁ ଓ ବୟସ ପ୍ରାୟ ଗୁଳିଶ ହେବ ।”

ସହର ସ୍ତରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ସେ ଯାହା-ହେଉ ସେଥିରେ ମୋର ଯାଏ ଅସେ କ’ଣ ? ଅପଣ ମୋ ନିମନ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଛତଣ ଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବ ଟଙ୍କ ମଗାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଶ୍ରୀମାତୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନିଜର କାଟରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

‘ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ବିଷୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ଵାରା
 ଘଟିଅଛି ।’ ଏହା ହିଁ ବରୁଣାସ ବାବୁଙ୍କୁ ଅଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ୍ୟ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ
 ତାହା ଅବଶ୍ୟସ କରିବାର ଉପାୟ ନ ଥିଲା । କାରଣ ସେ ନିଜ
 ଅଖିରେ ବିଷର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖି ଅସିଦ୍ଧନ୍ତି । ତେବେ କଣ ଶ୍ରୀନାଥ
 ବାବୁଙ୍କୁ ରକ୍ତିଭୋଜନ ସହିତ ବିଷ ଦିଆଯାଇଥିଲା ? ତାହା କି
 ପ୍ରକାର ବିଷ ହୋଇପାରେ ? ଏହିପରି ନାନା ଚିନ୍ତାରେ ତାଙ୍କର
 ମୁଣ୍ଡ ଗରମ ହୋଇଉଠିଲା । ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ମନେହେଲା ଶ୍ରୀନାଥ
 ବାବୁଙ୍କର ଉଦ୍ୟାନ ନିକଟରୁ ପାଇଥିବା କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ କଥା ।
 ସେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ଉପରେ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେଇ-
 ନାହାନ୍ତି । ସେ ନିଜ ବାକ୍ସରୁ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ବାହାର କରି
 ତାହା ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଶ୍ଚାତ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ନଗ୍ନଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ
 କେତେକ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଅକ୍ଷର ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ଦେଖିପାରିଲେ
 ନାହିଁ । ସେ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ଅଶୁଦ୍ଧାକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ତଳେ ରଖି
 ପଶ୍ଚାତ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କାଗଜ ଉପରେ କେତେକ ଶ୍ଵେତ-
 ବର୍ଣ୍ଣ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲା । ସେ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକୁ
 ଅଦୃଶ୍ୟ ସାବଧାନତା ସହକାରେ ପଶ୍ଚାତ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
 ଶ୍ଵେତଚର୍ଚ୍ଚିତ ଗୁଡ଼ିକ କାଗଜ ଦେହରେ ଇତସ୍ତତଃ ଭାବରେ ଲାଗି
 ରହିଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ମନେହେଲା ଶ୍ଵେତଚର୍ଚ୍ଚିତ ଗୁଡ଼ିକ
 ଧକଳ ଖୋଲି ହୋଇପାରେ । ସେ ଅତି ସାବଧାନତା ସହକାରେ
 ଚର୍ଚ୍ଚିଗୁଡ଼ିକ ସଂଗ୍ରହ କରି ପଶ୍ଚାତ୍ତ ନିମନ୍ତେ କେମିକାଲ ଏକଜାମିନର

ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । କାଗଜ ଉପରେ ଥିବା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଅକ୍ଷର
ଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କୁ ଅବୋଧ ମନେ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ନିଜ ଡେସ୍କରୁ
ବିରତ ହେଲେ ନାହିଁ ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ କାଗଜ ଖଣ୍ଡକୁ ଅଲଟ୍ରାଭାଇଲେଟ୍
ଅଲେକରେ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କ୍ରମେ ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ
ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଉଠିଲା । କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ଉପରେ ଲେଖାଥିଲା,
“ସୋମନାଥ ମନ୍ଦିର ଲକ୍ଷ୍ମୀନ ଦ୍ଵାରା ମାମୁଦ୍ ବହୁ ଅର୍ଥ କରଗତ
କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସହସ୍ତୁତା
ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ରୁଝିପାରିଲେ ସେହି କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ
ନକ୍ସିଆସି ସ୍ଥର ହସ୍ତାକ୍ଷର ଖାତାର ଏକ ଅଂଶ ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ
ତାହା ଏକାକେଲେକେ ଅନାବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ । ସେ କାଗଜ
ଖଣ୍ଡିକୁ ଯତ୍ନରେ ସାଇତି ରଖିଲେ । ତାଙ୍କର ମନେହେଲା ଯେପରି
ସେହି କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ତାଙ୍କୁ ବହୁ ଗୋପନ ତଥ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଦେବା
ନିମନ୍ତେ ଅଗ୍ରସ୍ଥ ହୋଇ ରହିଛି ।

ବିରୁପାକ୍ଷବାରୁ ମାଲଗାନା ଖୋଲି ଅବିନାଶବାରୁଙ୍କର ଅଶ୍ଵ-
ଖେତ୍ରଭିତରୁ ଜବତ କରିଥିବା ଟଙ୍କଟି ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
ସୋହାନଲାଲ ନଗ୍ନ ସତ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ସନ୍ଦେହ
ରହିଲା ନାହିଁ । କାରଣ ଟଙ୍କଟିର ଗୋଟିଏ କୋଣ ସାମାନ୍ୟ
ଫୁଟି ଯାଇଥିଲା ଓ କେତେକ ସ୍ଥାନରୁ ରଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ।
କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର କଥା ସୋହାନଲାଲ ସେ ଲୋକଟିର ନାମ
ଧାମ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । କିପରି ଭାବରେ ଲୋକଟିକୁ ଖୋଜି
ବାହାର କରିବେ ଏହାକୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁଙ୍କର ସମ୍ମୁଖରେ
ଏକ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା ହୋଇ ଛୁଡ଼ା ହେଲା ।

ସେଦିନ ସକାଳୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ନିଜ କୋଠରେ ବସି କେତେକ ମୋକଦ୍ଦମା ସଂକ୍ରାନ୍ତିରୁ କାଗଜପତ୍ର ଦେଖୁଥିଲେ । ଅବିନାଶ ବାରୁଙ୍କ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଉପସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାଭ୍ରମ ହେଲା । ସେ ଅନିସନ୍ଧିସ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅବିନାଶ ବାରୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ରହିଲେ । ଅବିନାଶ ବାରୁ ଅସନ ଗ୍ରହଣ କରି ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ କହିଲେ, “ମୋର ଅପଣଙ୍କ ସହିତ କେତେକ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାର ଅଛି । ତ.ହା ଏକାନ୍ତ ଗୋପନୀୟ ।” ଏତିକି କହି ଅବିନାଶ ବାରୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଅନାଇଲେ । ଅବିନାଶ ବାରୁଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରୁଚିପାରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ଦରଜା ବଦଳାଇଲେ ଓ ଅବିନାଶ ବାରୁଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ଅପଣଙ୍କର କ’ଣ କହିବାର ଅଛି କୁହନ୍ତୁ ।”

କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତାକରି ଅବିନାଶ ବାରୁ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ କହିଲେ, “ଶ୍ରୀନାଥ ବାରୁଙ୍କ ହତ୍ୟା ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ମୋର କେତେକ କଥା କହିବାର ଅଛି । ଅନୁମତି ଦେଲେ କହିବି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ସହଜ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ, ‘ପୋଲିସକୁ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତେଣୁ ଅପଣ ନିଃସଙ୍କୋଚରେ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାହା ଜାଣନ୍ତି କୁହନ୍ତୁ ।”

ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଅନାଇ ଅବିନାଶ ବାରୁ କହିଲେ, “ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ଗଣିଷ୍ଠ ଧନୀ ଥିଲେ । ସେ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବହୁ ଟଙ୍କା ରଖି ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁର ଦୁଇ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ବାର ହଜାର ଟଙ୍କା ଆଣିଥିଲେ । ଟଙ୍କା ଆଣିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କର ଛତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ଥିଲା । ଶ୍ରୀନାଥ ବାରୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ତାଙ୍କର ଛତ୍ୟଟିର ନାଟକୀୟ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ଯଥେଷ୍ଟ ସନ୍ଦେହ

ଜନକ ନୁହେଁକି ? ମୋର ମନେ ହେଉଛି ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କର ଭୃତ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ଦାୟୀ । ସେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ହତ୍ୟାକର ଟଙ୍କା ତକ ଧରି ପଳାୟନ କରିଛି । ଅପଣ ସେ ସମ୍ଭବରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବୁ । ମୋର ମନେହୁଏ ନିଶ୍ଚୟ ସତ୍ୟ ଅବସ୍ଥୁତ ହେବ ।”

ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ପୁଅର ସମସ୍ତ ଚିନ୍ତାଧାରା ଗୋଲମାଲ ହୋଇଗଲା । ଏକ ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରା ତାଙ୍କ ମନକୁ ଅଧିକାର କରି ବସିଲା । ସେ କିଛିସଣି ନୀରବ ରହି ଝଡ଼ର ଦେଲେ, “ମୁଁ କୌଣସି ସଠିକ ମତାମତ ଦେଇ ନପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଦିଗରେ ନିଶ୍ଚୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବି । ଅପଣ ନିଶ୍ଚିତ ରହିପାରନ୍ତି ।”

—ପାଞ୍ଚ—

ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ଓ ଗୋବିନ୍ଦ ଦୁହଁଙ୍କର ଶବ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ବହୁରଣୀ ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅଗ୍ରହ ସହିତ ରିପୋର୍ଟ ଦୁଇଟି ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦର ଶବ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ବିବରଣୀରେ ଲେଖାଥିଲା, “ଶରୀରରୁ ବହୁରକ୍ତ କ୍ଷୟ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଅଛି । କପାଳରେ ଥିବା କ୍ଷତ ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ଘଟିଅଛି ଏବଂ ତାହାହିଁ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ହୋଇପାରେ ।”

ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଶବ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ବିବରଣୀରେ ଲେଖା ଥିଲା, “ଶରୀରରେ ଥିବା କ୍ଷତ ମୃତ୍ୟୁପରେ ଘଟିଅଛି । ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ ଓ

ପାକସ୍ଥଳୀ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଶରୀର ଭିତରୁ ବହୁ ରକ୍ତ କ୍ଷୟ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ରସାୟନ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ପରୀକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ରଖାଗଲା ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ରଣା କେମିତି ଏକଜ ମିନରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଦେଲେ । ତୁଳ୍ପା ଉପରୁ ମିଳିଥିବା ଟିପପତ୍ରର ଫଟୋ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟିପପତ୍ର ନିକଟକୁ ପଠାଇ ଦିଆଗଲା ।

ଅବସର ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ରକ୍ତମୟ ଅଲେକ ଉପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଜମି ଆସୁଥିଲା ସନ୍ଧ୍ୟାର ଅନ୍ଧକାର । ଅନ୍ଧକାର ଘନୀଭୂତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ଝଡ଼ର ବେଗ ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା । ଅକାଶର ପଶ୍ଚିମ କୋଣରେ ଜମି ଆସୁଥିଲା ମେଘର ଭାସମ ନ ଭେଳା । ଆଶୁ ବୃଷ୍ଟିର ସମ୍ଭାବନା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବୁଲୁଥିବା ସଙ୍ଗରେ ଧରି ସହରର ପଶ୍ଚିମ ଧାରରେ ଥିବା ଜନଶୂନ୍ୟ ରାସ୍ତା ଉପରେ ପହଞ୍ଚି ଚାଲିଲେ । କିପରି ବିଭିନ୍ନ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଗୁଣକୁ ସଂଯୋଗ କରି ସେ ଏହି ହତ୍ୟା ଦୁର୍ଘଟର ଅପରାଧୀକୁ ଅବିଷ୍ଟ ର କରିବେ, ଏହାକୁ ଥିଲା ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ । ସେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ପଳାତକ ଭୃତ୍ୟକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ମନେ ମନେ ଠିକ୍ କଲେ । ଏହିପରି ଶତ ଶତ ବିଶିଷ୍ଟ ଭାବନାରେ ସେ କ୍ରମେ ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ । ସହସା ବୁଲୁ ଉଠି ସ୍ତରରେ ଭୁଲିବା ଶୁଣି ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତା ଭଗ୍ନ ହେଲା । ସେ ସମ୍ମୁଖକୁ ଚାଲିଲେ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ସେ ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ରାସ୍ତା ଧାରରେ ଥିବା ଗୁଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ଆଜ୍ଞା ଅନ୍ଧକାର ଅନ୍ତର ହେଉଥିବାର ଦେଖିଲେ । ବୁଲୁ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଅନ୍ଧକାରରେ ମିଶିଯାଇଥିବା ଲୋକଟି

ଦିଗକୁ ଧାବମାନ ହେଲା । ଲୋକଟି କୁକୁରଟି ତା ଅଡ଼କୁ
 ଦଉଡ଼ୁଥିବାର ଦେଖି ଦ୍ରୁତଗତିରେ ପଳାୟନ କରିବାକୁ
 ଲାଗିଲା । ବୁଦ୍ଧି ମଧ୍ୟ ନିଜର ଗତି ବଦଳାଦେଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ
 ବାବୁ ବାଳିକୁ ସାହସ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ତା ପଛରେ ଦଉଡ଼ିବାକୁ
 ଲାଗିଲେ । ପଳାଉଥିବା ଲୋକଟି ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନଦେଖି
 ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ନଦୀକୁ ଲମ୍ପା ଦେଲା । ସୁଶିକ୍ଷିତ ବୁଦ୍ଧି ନିଜ
 ଚେଷ୍ଟାରୁ ବିରତ ହେଲା ନାହିଁ । କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ସେ ମଧ୍ୟ
 ନଦୀକୁ ଲମ୍ପା ଦେଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ସନ୍ତରଣପଥ ଥିଲେ ।
 ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ସେ ନଦୀର ଗଭୀର ଗଣ୍ଡଦେହକୁ ଲମ୍ପାଦେଲେ
 ଓ ସଂତରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଲୋକଟି ସଂତରଣରେ ଦକ୍ଷ
 ନଥିଲା । ଡେଣୁ କେତେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ବୁଦ୍ଧି ଲୋକଟିର
 ଡାହାଣହାତ କାମୁଡ଼ି ଧରି କୁଳଅଡ଼କୁ ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲା ।
 ଲୋକଟି ପ୍ରତିରୋଧ କଲେ ମଧ୍ୟ ଅଗକୁ ଗତି କରିପାରିଲା ନାହିଁ ।
 ଏହି ସୁଯୋଗରେ ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ଲୋକଟି ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ତାକୁ
 ଧରି ପକାଇଲେ ଓ କୁଳକୁ ଅମିବା ନିମନ୍ତେ ଅଦେଶ ଦେଲେ ।
 ଅଜ୍ଞବଦ୍ଧ ପରି ଲୋକଟି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ଅଦେଶ ପାଳନ କଲା ।
 ଅନିକାରରେ ତାକୁ ଚିହ୍ନିବା ସମ୍ଭବ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେ ଶୁବ
 ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ବୋଲି ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁଙ୍କର ମନେ ହେଲା । କୁଳକୁ ଉଠିବା
 ମାତ୍ରେ ଲୋକଟି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିପାରି ନମସ୍କାର କଲା ।
 ଗମ୍ଭୀର ସ୍ଵରରେ ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ କିଏ ? ଏପରି
 ପଳାଉଥିଲ କାହିଁକି ?”

ଲୋକଟି ଥର ଥର କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ମୋତେ ଚିହ୍ନିପାରୁ
 ନାହାନ୍ତି ? ମୁଁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଗୁରୁ ରମାକାନ୍ତ ।”

ଅଶ୍ରୁ ଫୁଟି ହେଲେ ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ । ରମାକାନ୍ତ, ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଭ୍ରାତୃ । ଏପରି ଭାବରେ ପଳାଇବାର କାରଣ କଣ ? ବାଳି ଲେକଟିର ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇବାର କାରଣ ମଧ୍ୟ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? ତେବେ କଣ ସରଜମିନରେ ଥିବା କୌଣସି ପଦଗହଳର ଗଳ ସହିତ ଲେକଟିର ଗଳର ସମ୍ପର୍କ ଅଛି ? ଅବିନାଶବାବୁ କହିଥିବା କଥା ନିଶ୍ଚୟ ସତ୍ୟ । ତାହାହେଲେ ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ରହସ୍ୟର ଅନ୍ତକାରମୟ ଦ୍ଵାର ଉଦ୍ଘାଟିତ ହେଲା । ସେ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ଵରରେ ରମାକାନ୍ତକୁ କହିଲେ, “ମୋ ସହିତ ଥାନାକୁ ଆସ ।”

ରମାକାନ୍ତ ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁଙ୍କ ସହିତ ଥାନାକୁ ଆସିଲା । ଥାନାରେ ପହଞ୍ଚି ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ରମାକାନ୍ତକୁ ଖଣ୍ଡେ ଶୁଣି ବସ୍ତ୍ର ଦେଇ ଆଦୁ ପରିଚ୍ଛେଦ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ରମାକାନ୍ତ ଆଗ୍ରହରେ ସେହି ଆଦେଶ ପାଳନ କଲା ।

କିଛି ସମୟ ଅତିବାହିତ ହେବାପରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କୋମଳ କଣ୍ଠରେ ରମାକାନ୍ତକୁ ପଚାରିଲେ, “ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଖୁବ୍ ଡରିଯାଇଛ ? ତା ନହେଲେ ଏପରି ଭାବରେ ପଳାଇ ଗଲ କାହିଁକି ? କିନ୍ତୁ ତୁମରତ ଭୟ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।”

ରମାକାନ୍ତ ଥର ଥର ସ୍ଵରରେ କହିଲା, “ମୋତେ ଛଡ଼ ଦିଅନ୍ତୁ, ମୁଁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କୁ ମାରି ନାହିଁ, ମୁଁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ଵରରେ କହିଲେ, “ମୁଁ ତ ତୁମକୁ ହତ୍ୟାକାରୀ ବୋଲି କହୁନାହିଁ । ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଛ ଶ୍ରୀନାଥ

ବାବୁ ମୁଖର ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବରୁ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ବାରହଜାର ଟଙ୍କା
ଅଣିଥିଲେ । ଏହା କଣ ସତ୍ୟ ?”

କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବ ରହି ରମାକାନ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ତାହା
ଏକାବେଳେକେ ସତ । ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ବାର ହଜାର ଟଙ୍କା ଅଣି
ଗୋଟିଏ ଘରବସା ହାର କିଣି ଲେ । ହାରଟି ସେ କାହା ପାଇଁ
ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁଥିଲେ ମୁଁ ତାହା କହି ପାରବି ନାହିଁ । ତେବେ ମୋର
ମନେ ହେଉଛି ସେ ହାରଟିକୁ ନିଶ୍ଚୟ କାହାକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ।
କାରଣ ମରଦାର ପୂର୍ବଦିନ ହାରଟି ତାଙ୍କର ଟେବୁଲ୍
ଉପରେ ଥିଲା । ସେ ଟଙ୍କା କିମ୍ବା ଦ ମିଳା ଜିନିଷ ନିଜ ବାକ୍ସରେ
ରଖି ନଥିଲେ । ବରାବର ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରଖୁଥିଲେ, କାରଣ ସେ
ମତେ ଭାବି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ ।”

କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବ ରହି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ
କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିଲ ?”

ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ରମାକାନ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ
ବର୍ଷରୁ ଦେଖି ହେବ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ପୁଣି ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ
ଯେବେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ, ଏପରି ସନ୍ଦେହ ଜନକ ଭାବରେ ରୁଲୁଥିଲ
କାହିଁକି ଓ ପଳାଇ ଗଲା କାହିଁକି ?”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନରେ ରମାକାନ୍ତ କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟ
ବିମୁଗ୍ଧ ହୋଇ କାନ୍ଦିଉଠିଲା । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା,
“ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ପରି ଜଣେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ହରାଇବା ମୋ ପକ୍ଷେ ଭାବ
ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ । ସେ ମୋର ବହୁତ ଉପକାର କରୁଛନ୍ତି ।
ସେ ମୋର ଏବଂ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀର ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ବହୁ ସମ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟ
ଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ମୋତେ କେତେ ଜଣ କହିଲେ, ପୋଲିସ

ନିଶ୍ଚୟ ମୋତେ ଚିରଫ କରବ ଓ ବିଚାରରେ ମଧ୍ୟ ପାଣି ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ ମୁଁ ଲାଗି ଲାଗି ଗୁଲୁଥିଲି ।” ଏତିକି କହୁ ରମାକାନ୍ତ ପୁଣି କରୁଣ ସ୍ଵରରେ ହୃଦୟ କରବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବରେ ଚିନ୍ତା କରବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଚତୁର ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ମନେହେଲା ରମାକାନ୍ତର କଥା ସତ୍ୟ ହୋଇ ପାରେ । ସେ ବୁଝିଲେ ଡାକି ଆଣି ରମାକାନ୍ତ ନିକଟରେ ଶୁଣିଦେଲେ । ବୁଝିଲେ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ରମାକାନ୍ତ ପୁଣି କାନ୍ଦି-ଉଠିଲା ଓ ବୁଝିଲେ ଦେହ ଆର୍ତ୍ତସିଦ୍ଧିକୁ ଲାଗିଲା । କୃତଜ୍ଞ ହୃଦୟପରି ବୁଝି ମଧ୍ୟ ରମାକାନ୍ତର ପାଦ ଗୁଡ଼ିକକୁ ଲାଗିଲା ଓ ମଝିରେ ମଝିରେ କରୁଣ ସ୍ଵରରେ ବୋବାଇ ବାବୁ ଲାଗିଲା । ଯେତେବେଳେ ସେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତି ରମାକାନ୍ତକୁ ଜଣାଇ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ଏପରି ହୃଦୟସ୍ପର୍ଶୀ ଦୃଶ୍ୟରେ ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ତନ୍ମୟହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ମନେହେଲା ରମାକାନ୍ତ କେବେ ହେଲେ ଅପରାଧୀ ନୁହେଁ । କାରଣ ସେ ଅପରାଧୀ ହୋଇଥିଲେ ବୁଝି କେବେହେଲେ ତା ନିକଟରେ ଏପରି ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରି ନ ଥାନ୍ତା । କେବଳ ରମାକାନ୍ତକୁ ଚିହ୍ନିତପାଇଁ ବୁଝି ତାର ପଶ୍ଚାଦ୍ଧାନ କରିଥିଲା । ତଥାପି ନିଜର ସନ୍ଦେହମୋଚନ ନ ମନେ ସେ ରମାକାନ୍ତର ଅଙ୍ଗୁଳି ଓ ପାଦର ଶୁଦ୍ଧତାରେ ସରଜମିନରୁ ମିଳିଥିବା ଅଙ୍ଗୁଳି ଓ ପାଦଚିହ୍ନ ସହିତ ମିଳାଇ ବାବୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାହା ଏକା ବେଳେକେ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମନରେ ନିଶ୍ଚିତ ଧାରଣା ହେଲା, ରମାକାନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ, କେବଳ ଭୟରେ ପଳାୟନ କରିଥିଲା । ସେ ହତ୍ୟା କାଗ୍ନି ହୋଇଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ସହର ତ୍ୟାଗକରି ଚାଲିଯାଇଥାନ୍ତା । ଅଶ୍ଵାସନା ଦେଇ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ଶୁଣ ରମାକାନ୍ତ, ମୁଁ

ତୁମକୁ କେତୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରବ । ମୋର ଅଣା, ତୁମେ କୌଣସି ସତ୍ୟ ଲଘୁରବ ନାହିଁ । ତୁମେ କହି ପାରିବ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ସେହି ହାର କେଉଁଠାରୁ କିଣିଥିଲେ ?”

ରମାକାନ୍ତ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ସେହି ହାର ବଜରଙ୍ଗ ଲାଲ ଦୋକାନରୁ କିଣିଥିଲେ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସହଜ ସ୍ୱରରେ ପଚାରିଲେ, “ଅଛା ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ କିଏ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି ତୁମେ କହି ପାରିବ ?”

ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ରମାକାନ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ଅଳ୍ପ ସରଳ ଓ ବଳୁସ୍ନେହୀ ଲୋକ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସହରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ପ୍ରାୟ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସନ୍ତି ।”

କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବରେ କଟିଗଲା ପରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅଳ୍ପ ହସି ଉଠି କହିଲେ, “ରମାକାନ୍ତ, ତୁମେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ । ତୁମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇପାର ।”

ରମାକାନ୍ତ ଚାଲିଗଲା ପରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମନରେ ନାନା ଚିନ୍ତା ଉଦୟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ତାଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଧାରଣା ହେଲା, ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ନିଷ୍ପତ୍ତ କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ସେ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ସେହି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ କୌଣସି ସାଧାରଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ନୁହେଁ । କାରଣ ବାର ହଜାର ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ଘାସବସା ହାର କୌଣସି ସାଧାରଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ଉପହାର ଦେବା ଏକା-ବେଳକେ ଅସମ୍ଭବ । ପୁଣି ହାରଟି ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଏପରି ଭାବରେ ମୃତ୍ୟୁ ହେବାର କାରଣ କଣ ? ନିଷ୍ପତ୍ତ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପଛରେ ବିରାଟ ରହସ୍ୟ ଲୁଚି ରହିଛି । ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ସେହି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ଅନ୍ୟ କେହି ମଧ୍ୟ ଭଲ

ପାଉଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ବାଭାବିକ, ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ନିମନ୍ତେ ସେହିଲେଖ ଦାୟୀ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଲେଖଟି କିଏ ତାହାହିଁ ଅବିଷ୍କାର କରିବା ଏକାନ୍ତ ଅବଶ୍ୟକ । ଏହି ସମସ୍ତ ଚିନ୍ତା ଭିତରେ ସେ କେମିକାଲ୍ ଏକଜାମିନରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟଟି ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ପରୀକ୍ଷା : ନିମନ୍ତେ ପଠାଇଥିବା ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଧବଳ ଶଙ୍ଖ ଅବୋଲି କେମିକାଲ୍ ଏକଜାମିନର ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । ତେବେ ବିଷ ପ୍ରତ୍ୟାଗ ଦ୍ଵାରାହିଁ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି ।

ସ୍ଥାନୀୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ଚିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବହୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରେ ଅସଫ୍ଟାଣ୍ଟ ସର୍ଜନ ଘ୍ରାରେନ ବାବୁଙ୍କ ଠାରୁ ସେ ଜାଣି ପାରଲେ, ଜଣେ ବଙ୍ଗାଳୀ ଉଦ୍‌ଲୋକ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦିନକ ପୂର୍ବରୁ ଚିକିତ୍ସା ନିମନ୍ତେ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣବାହୁରେ କ୍ଷତ ଥିଲା । କ୍ଷତ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତର ଧରଣର । ବହୁ ଅନୁରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ଆହତ ଉଦ୍‌ଲୋକ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ଭର୍ତ୍ତିହେବା ନିମନ୍ତେ ସମ୍ମତ ହେଲେନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ପରେ ସେ ଚାଲିଗଲେ ।

ଚିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମନରେ ନୂତନ ଆଶାର ଉଦୟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତା କରି ପଚାରିଲେ, “ଅଛା ତାଙ୍କର ବାବୁ, ସେହି ଲେଖର ବୟସ ବର୍ଣ୍ଣନା କହ ପାରବେ କି ?”

ହସିଉଠି ଘ୍ରାରେନ୍ ବାବୁ କହିଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ ମୁଁ ତାକୁ ପୂର୍ବରୁ ଦୁଇ ଗୁରୁଥର ଏହି ସହରରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିଛି । ମୋର ଠକ ମନେ ହେଉଛି ମୁଁ ଥରେ ସହରର ଉତ୍ତର ପାର୍ଶ୍ଵରେ ଥିବା ବେଶ୍ୟା ପଡ଼ାକୁ ଗୋଟିଏ ନିମୋନିଆ ରୋଗୀ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ସେହି ଲେଖଟି ଅତ୍ୟଧିକ ମନ୍ଦ୍ୟଗାନ କରି ବେଶ୍ୟାପଡ଼ାର ଗୋଟାଏ ବଳିରେ ବଲ୍ଲଥିଲା । ମୁଁ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ

ଲେକଟା ଠିକ ମୋର ଉପରେ ପଡି ଯାଇଥାନ୍ତା । ସେ ଦେଖିବାକୁ
 ହସ୍ତପୁଷ୍ପ, ଉକତା ପ୍ରାୟ ଫୁ ୫ । ୮ ଇଞ୍ଚ ହେବ । ବର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ୟାମଳ,
 ବୟସ ପ୍ରାୟ ପଞ୍ଚଶୁଳିଶ ହେବ ।” ଏତକ କହି ଘାରେନ୍ ବାବୁ
 ଆକଟତୋର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାରଟି ଆଣି ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲେ ।
 ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଦେଖିଲେ ଆକଟତୋର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାରରେ ଲେକଟିର
 ନାମ ଭୂପେଶ ସରକାର, ଗ୍ରାମ—ଖୁଲୁନା ବୋଲି ଲେଖାଅଛି ।
 ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବୁଝିପାରିଲେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାରରେ ଥିବା ନାମ ଓ ଧାମ
 ସତ୍ୟ ନୁହେଁ । କାରଣ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ କେବେହେଲେ ନିଜର ପ୍ରକୃତ
 ପରିଚୟ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଲେକଟା ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍
 ସାହସୀ ବୋଲି ମନେ ହେଉଛି । ନ ହୋଇଥିଲେ ଦୁଇଟି ହତ୍ୟା
 କଲପରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେବାକୁ ସେ
 କେବେହେଲେ ଆସି ନଥାନ୍ତା । ହୀରେନ ବାବୁଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ
 ଦେଇ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅଦ୍ୱରରେ ଥିବା ନଦୀ ଅଡକୁ ଅଗ୍ରସର
 ହେଲେ । ସେ ଚିନ୍ତା-ରିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ସୋହାନଲଲିଙ୍କ
 ଦୋକାନରୁ ଟ୍ରଙ୍କ କିଣିଥିବା ଲେକର ବର୍ଣ୍ଣନା ଘାରେନ ବାବୁଙ୍କ
 ବର୍ଣ୍ଣିତ ଲେକ ସହିତ ଏକାବେଳକେ ମିଳି ଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି
 ହତ୍ୟା ନିମନ୍ତେ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଏକରୁ ଅଧିକ ଲେକର ସାହାଯ୍ୟ
 ନେଉଛି । ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ଥାନୀୟ ଲେକ ହୋଇଥିବେ ।

ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଉଦ୍ୟାନ ନିକଟରୁ ମିଳିଥିବା କାଗଜ
 ଖଣ୍ଡିକଧର ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଇମେରୀ ସ୍କୁଲ ଗୁଡ଼ିକରେ
 କାଗଜରେ ହସ୍ତାକ୍ଷର ବିଷୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
 ଦତ୍ତକାଣ୍ଡାଣୀ ପ୍ରାଇମେରୀ ସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ହସ୍ତାକ୍ଷର ଚିହ୍ନି
 ତାହା ରମେଶ ନାମକ ଜଣେ ଛାତ୍ରର ହସ୍ତାକ୍ଷର ବୋଲି ପ୍ରକାଶ
 କଲେ । ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବୁଝି ପାରିଲେ ରମେଶର

ପିତା ହୃଦୟ ବାବୁ ସେଠାକାର ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ
ରମେଶକୁ ଡାକି କୋମଳସ୍ଵରରେ ପଚାରିଲେ, “ତୁମର ପୁରୁଣା
ହସ୍ତାକ୍ଷର ଖାତା ଗୁଡ଼ିକ ତୁମେ ବୋଧହୁଏ ସାଇତି ରଖୁଥିବ ।
କାରଣ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଗୁଡ଼ିକ ନିଜର ପୁରୁଣା ଖାତା ଓ ବହିଗୁଡ଼ିକ
ଯତ୍ନରେ ସାଇତି ରଖନ୍ତି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର କଥା ନ ବୁଝିପାର ରମେଶ ଉତ୍ତର
ଦେଲା, “ହଁ, ମୁଁ ମୋର ଖାତାଗୁଡ଼ିକ ସାଇତି ରଖିଛି ।”

ସହଜ ସ୍ଵରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ସେ ଗୁଡ଼ିକ
ମୋତେ ଦେଖାଇ ପାରିବ ?”

ଏଥର ରମେଶ ନିରୁତ୍ତରହୋଇ ଛୁଡ଼ାହୋଇରହିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ
ବାବୁ ରମେଶର ଭାବରୁ ବୁଝି ପାରିଲେ ସେ ମିଥ୍ୟା କହିଛି । ସେ
ରମେଶର ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଦେଇ କହିଲେ, “ତୁମେ ଭରଗଲ
ବୋଧହୁଏ । ମୁଁ ତୁମ ସ୍କୁଲର ନୂଆ ଇନସ୍ପେକ୍ଟର । ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକ
ମାନେ ନିଜର ପୁରୁଣା ଖାତା ଓ ବହି ଯତ୍ନରେ ସାଇତି ରଖିଥିବେ
ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବି ।”

ଏଥର ଗୁଡ଼ିକ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ରୁଦ୍ଧ ସ୍ଵରରେ ସେ କହିଲା,
“ମୁଁ କରାବର ସାଇତି ରଖୁଥିଲି । ସେଦିନ ଅମ ଘରେ ଗୁଜଲ
ନଥିଲା । ତେଣୁ ମୋର ମା ମୋର ପୁରୁଣା ଖାତାଗୁଡ଼ିକ ଅମ
ଘରପାଖରେ ଥିବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବିଫଳର ଅଠଅଣା ପଇସା
ଅଣିଥିଲେ ।”

ରମେଶର ସ୍ଵସ୍ଥ ଉଚ୍ଚରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ତନ୍ମୟ ହୋଇ
ପଡ଼ିଲେ । ସେ ବୁଝିପାରିଲେ ରମେଶ ନିରାଶ ସତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ।
ଅଶ୍ଵାସନା ଭରି ସ୍ଵରରେ ସେ ରମେଶକୁ କହିଲେ, “ଶୁଣ ରମେଶ,

ତଥାପି ମୁଁ ତୁମକୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବି । ସେ ଡାକ୍ତର ବାବୁଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ?”

ସହଜ ସ୍ଵରରେ ରମେଶ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ନାରାୟଣବାବୁ ।”

ରମେଶକୁ ଅତି କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା ସମୀଚିନ ମନେ ନକରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ତୁମେ ଯାଅ । ତୁମକୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବି କଥା ମୁଁ ବିଚାର କରିବି ।”

କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନାରାୟଣ ବାବୁଙ୍କ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ନାରାୟଣ ବାବୁ ଜଣେ ରୋଗୀକୁ ଦେଖିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ ଅତିବାଦନ କରି ଅସନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ରୋଗୀଟିକୁ ଦେଖି ସାରିବା ମାତ୍ରେ ନାରାୟଣ ବାବୁ ନମ୍ର ସ୍ଵରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କୁ କହିଲେ, “କୁହନ୍ତୁ । ମୁଁ ଅପଣଙ୍କୁ କିପରି ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିବି ?”

ସହଜ ସ୍ଵରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ମୋର ଦୁଇଟି କୁଇନାଇନ୍ ପିଲ ଅବଶ୍ୟକ ।”

ନାରାୟଣ ବାବୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁଇଟି କୁଇନାଇନ୍ ପିଲ ବାହାର କରି ଗୋଟିଏ କାଗଜରେ ମୋଡ଼ି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ହାତକୁ ବଢାଇ ଦେଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଦେଖିଲେ, ନାରାୟଣ ବାବୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରୁଣା ଖାତାରୁ କାଗଜ ଚରି ସେଥିରେ କୁଇନାଇନ୍ ପିଲ ଦୁଇଟି ମୋଡ଼ିଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ଜାଣି ଦୃଷ୍ଟି ତାହା ଏଡ଼ି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ସହଜ ସ୍ଵରରେ ମରୁରିଲେ, “ନାରାୟଣ ବାବୁ, ମୁଁ କେତୋଟି କଥା ଅପଣଙ୍କୁ ପରୁରିବି । ମୋର ଧାରଣା ଅପଣ କୌଣସି କଥା ଗୋପନ ନରଖି ମୋତେ ସତ୍ୟ କହିବେ ।”

ହଠାତ୍ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ନାରାୟଣ ବାବୁ କହିଲେ,
“ପରୁରନ୍ତୁ; ମୁଁ କୌଣସି ସତ୍ୟ ଗୋପନ କରିବି ନାହିଁ ।”

ଗମ୍ଭୀର ସ୍ଵରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ପଚାରିଲେ, “ଏଇ ଯେଉଁ
ପୁରୁଣା ଖାତା ଗୁଡ଼ିକ ଅପଣ ଔଷଧ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର
କରୁଛନ୍ତି ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ଅପଣଙ୍କର ପତ୍ନୀଙ୍କ ରମେଶର ମା’ ଠାରୁ
କିଛି ନୁହେଁ ।”

କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବରହି ନାରାୟଣ ବାବୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ହଁ,
ମୁଁ ତାହା ରମେଶର ମା’ ଠାରୁ ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟରେ କିଣିଅଛି । ମୁଁ ତ
କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ କରିନାହିଁ !”

ସହଜ ସ୍ଵରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ଅପଣ କୌଣସି
ଅନ୍ୟାୟ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ଅଭିଯୋଗ ଆଣୁନାହିଁ । ତେବେ
ବିଷାକ୍ର ଔଷଧ ବିକ୍ରୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅପଣ ଅନୁମତି ପାଇ-
ଛନ୍ତି କି ?”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନରେ ନାରାୟଣ ବାବୁ ପ୍ରମୁଦ
ହୋଇଗଲେ । କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତାକର ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ
ଅନୁମତି ପାଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବିଷାକ୍ର ଔଷଧ ବିକ୍ରୟ ମଧ୍ୟ
କରୁନାହିଁ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ନ ପଚାରି ନିଜର
ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡେ ଛୋଟ ମଇଳା କାଗଜ ବାହାର କରି ନାରାୟଣ
ବାବୁଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଧରି କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ, ଏ କାଗଜ ଖଣ୍ଡକୁ
ନିଶ୍ଚୟ ଅପଣ ଚିହ୍ନି ପାରିବେ । ଏ ମଧ୍ୟ ରମେଶର ହସ୍ତାକ୍ଷର
ଖାତାର ଗୋଟିଏ ଅଂଶ । ଏଖଣ୍ଡ ଚିହ୍ନି ପାଇଲେ ଅପଣ ବିଷାକ୍ର
ଔଷଧ ବିକ୍ରୟ କରିବା କଥା କେବେହେଲେ ଅସ୍ମୀକାର କରି
ପାରିବେ ନାହିଁ ।”

ଅଶ୍ୱତ୍ଥୀ ହେଲେ ନାରାୟଣ ବାବୁ । ଅସ୍ତ୍ରୀକାର କରବାର
ଉପାୟ ନଦେଖି ସେ ସରଳ ଶିଶୁଟି ପର ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୋତେ
କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ଭୁଲ୍ କରଛି । ଆଉ ଭବିଷ୍ୟତରେ କେବେ ଏହି
ଭୁଲ୍‌ର ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିବି ନାହିଁ ।”

ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ ନାରାୟଣ
ବାବୁ, ନାଗରିକଙ୍କର ଧନ ଜୀବନ ନିରାପଦ ରଖିବା ନିମନ୍ତେ
ଅଭିନବ ଜନ୍ମ । ତେଣୁ ଆଭିନବ ଗତିରେ ବାଧାଦେବା ଶକ୍ତି
ମୋର ନାହିଁ । ଦୟାକର ଅପଣ ଧବଳ ଖୋଆ କେତେ ରଖିଛନ୍ତି
ମୋତେ ଦେଖାନ୍ତୁ ।”

ନାରାୟଣ ବାବୁ ନୀରବରେ ଅଲମ୍ବିତ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ
ବୋତଲ ବାହାର କରି ଆଣି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ
ରଖିଦେଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବୋତଲଟି ପରୀକ୍ଷା କରି ନାରାୟଣ
ବାବୁଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ଅପଣ ଏଇ ଗୁରୁଦିନ ଭିତରେ କେତେ
ଜଣଙ୍କୁ ଏହି ଭୟଙ୍କର ବିଷ ବିକ୍ରୟ କରିଛନ୍ତି ?”

କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତାକରି ନାରାୟଣ ବାବୁ ଉତ୍ତରଦେଲେ, “ମୁଁ
ଠିକ୍ ମନେକରି ପାରୁଛି, ଜଣକ୍ରମାନ୍ତ ଏହି ବିଷ ବିକ୍ରୟ କରିଛି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସହଜ ସ୍ୱରରେ ପଚାରିଲେ, “ସେ ଲୋକଟି
କିଏ, ଅପଣ କହି ପାରିବେ ?”

ଉତ୍ତରାଭିମୁଖ ସ୍ତରରେ ନାରାୟଣ ବାବୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସେ
ଲୋକର ପରିଚୟ ନ ଜାଣିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସେ ଲୋକକୁ ଚିହ୍ନିଲି ।
ଏହି ବିଷ ବିକ୍ରୀ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସହରରେ ଦୁଇ ତିନି
ଥର ଦେଖିଛି । କିନ୍ତୁ ସେ କଣ କାମକରେ ମୁଁ କହିପାରିବି
ନାହିଁ । ସେ ବଙ୍ଗଳାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ । ଦେଖିବାକୁ
ଶ୍ୟାମଳ ବର୍ଣ୍ଣ ଓ ବେଶ୍ ହସ୍ତପୁଷ୍ପ । ଉଚ୍ଚତା ପ୍ରାୟ ଅପଣଙ୍କ ସହୃଦ

ସମାନ ହେବ । ମୁଁ ତାକୁ ଦେଖିଲେ ମଧ୍ୟ ଚିହ୍ନି ପାରିବି ।”

ଜାଣି ଦୃଷ୍ଟିରେ ନାରାୟଣ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଏହି ବିଷ କିଣିଲାବେଳେ ସେ ଲୋକ, ଅପଣଙ୍କ ନିକଟରେ କିଣିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା କି ?”

ଶକ୍ତି ହୃଦୟରେ ନାରାୟଣ ବାବୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ ତାକୁ କିଣିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ପଚାରିଥିଲି । ସେ ମୋତେ କହିଲେ, ତା ଘରେ ବହୁତ ମୂଷା ଅଛନ୍ତି । ସେହି ମୂଷା ଗୁଡ଼ିକ ମାରିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ତାହା ଖସି କରୁଛି ।”

ନାରାୟଣ ବାବୁଙ୍କୁ ଅନ୍ୟକିଛି ନ ପଚାରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଧବଳ ଶଙ୍ଖ ଆ ବୋତଲ, ପୁରୁଣା ହସ୍ତାକ୍ଷର ଖାତା ଜବତ କରି ଥାନାକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

—ଛଅ—

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ମନେହେଲା ତାଙ୍କର ଘାରେ ନ ବାବୁଙ୍କର କଥା । ସେ କହିଥିଲେ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ସନ୍ଦେହୀ ଲୋକଟିକୁ ଅତ୍ୟଧିକ ମତ୍ୟପାନ କରି ସେ ବେଶ୍ୟାପଡ଼ାରେ ବୁଲିବାର ଦେଖିଛନ୍ତି । ସେ ବେଶ୍ୟାପଡ଼ାରେ ଅଶ୍ରୟ ନେଉଥିବାର ଖବର ସମ୍ଭାବନା । ଏପରି ସମ୍ଭାବନା ସେ ବେଶ୍ୟାପଡ଼ାରୁ

ପାଇବେ ବା କିପରି ? କୌଣସି ଅଭାବଗ୍ରସ୍ତ ବେଶ୍ୟାକୁ କିଛି ଧନ ଦେଇ ଏହି ସବୁ ଖବର ଅଣିବାର ସମ୍ଭାବନା ଖୁବ୍ ବେଶୀ । ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଛଦ୍ମବେଶରେ ବେଶ୍ୟା ପଡ଼ାର ଗୋଟାଏ ଗଳିରେ ଭ୍ରମଣ କରୁଥିଲେ । ସେ ଯେଉଁ ଗଳିରେ ଭ୍ରମଣ କରୁଥିଲେ ସେହି ଗଳିମୁଣ୍ଡରେ ଜଣେ ବୟସ୍କା ଗରିବ ବେଶ୍ୟା ବାସ କରୁଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସଫୋଟ ନକରି ବେଶ୍ୟାଟିର ଘରକୁ ପଶିଗଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖି ବେଶ୍ୟା ମନରେ ଅଶାର ଉଦ୍ବେଗ ହେଲା । ସେ ତାର ଛିଲ ପୁରାତନ ଶାଢ଼ୀଟିକୁ ସଜାଡ଼ି ନେଇ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ନିକଟରେ ଅସି ଛୁଡ଼ାହେଲା । ବେଶ୍ୟାଟିକୁ ଦେଖି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମନରେ ଦୟା ଅସିଲା । ତାଙ୍କର ମନେହେଲା ଯେପରି ଜଣେ ବେଶ୍ୟା ଘରେ ସେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇନାହାନ୍ତି, ଜଣେ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତବଂଶୀୟା ଉଦ୍ରମହୁଳା ସମ୍ମୁଖରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ କୋମଳ ସ୍ଵରରେ ପଚାରିଲେ, “ତୁମର ନାମ କଣ ?”

ନିଜର ଉତ୍ତରକୁ କୋମଳ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରି ବେଶ୍ୟାଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ମୋର ନାମ ରମ୍ଭା ।”

ରମ୍ଭାର ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ କରୁଣା ଜାଗି ଉଠିଲା । ସେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ ବେଶ୍ୟାବୃତ୍ତି ଏକାବେଳେକେ ଦୃଢ଼ହୃଦରେ ଲେପ କରିବା ଉଚିତ୍ । ସେ କେବେହେଲେ ବେଶ୍ୟା ହୋଇ ଜନ୍ମ ହୋଇ ନଥିବ । ସେ ଦରିଦ୍ର ହେଉପକ୍ଷେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ଉଦ୍ରଲେକଙ୍କର କନ୍ୟା କିମ୍ବା ପତ୍ନୀ ହୋଇଥିବ । ଉଦ୍ବେଗର ସୁଖସ୍ଵପ୍ନରେ ସେ ଦିନେ ଭାସି ବୁଲୁଥିବ । ଗୃହିଣୀ ହେବାର ଅଶା ଓ ଅକାଞ୍ଚ୍ଛା ଦିନେ ତାକୁ ଗୋଟାଏ ଛନ୍ଦର ସ୍ଵପ୍ନ ଭିତରକୁ ଟାଣି ନେଇଥିବ । ସେହି ସ୍ଵପ୍ନ

ଭିତରେ ସେ ନିଜର ବିରାଟ ସ୍ୱପ୍ନର କଳ୍ପନା କରିଥିବ । ସୌଭାଗ୍ୟବାନ୍, ସ୍ୱାମୀ, ସୁନ୍ଦର ପୁତ୍ରବନ୍ଧ୍ୟା, ଧନସମ୍ପଦ, କେତେ କଣ । କିନ୍ତୁ କାହିଁ ତାର ସେ ସ୍ୱପ୍ନ । ସମାଜର କରୁଣାପ୍ଳାବନରେ ତାର ସେହି ସ୍ୱପ୍ନ ଏକାବେଳେକେ ନିଷ୍ପିନ୍ନ ହୋଇଯାଇଛି । ଠିକ୍ ବନ୍ଧ୍ୟା ସ୍ତୋତ ସମ୍ମୁଖରେ ଗୋଟାଏ ବାଲିକୁଦ ପରି । ଅଜି ସେ ବେଶ୍ୟା ସମାଜର ଉପହାସ ଭିତରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି ନିଜର ଶେଷ ଜୀବନଟିକୁ । ଦିନେ ସେ ରୂପବତୀ ଥିଲା ନିଷ୍ପତ୍ତ । କେତେ ଯୁବକଙ୍କର କଳ୍ପନାର ରସମୟୀ ରମ୍ଭା ଥିଲା । ଦିନେ ତାର ରୂପର ପ୍ରଶଂସାରେ କେତେ ଯୁବକଙ୍କର ମୁଖ ମୁଖରତ ହୋଇ ଉଠିଥିବ । ଅଜି ଏକାବେଳେକେ ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଛି, ଶୀତ ପ୍ରଭାତର ଶିଶିର ପରି । ରମ୍ଭା ସ୍ୱରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ଚିନ୍ତାଧାରା ଛୁଲୁ ହେଲା । ରମ୍ଭା କୋମଳ ସ୍ୱରରେ କହିଲା, “ଏଠାରେ ଠିଆ ହେଲେ କାହିଁକି ? ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଲଜ୍ଜିତ ହେଲେ । ସେ ରମ୍ଭା ସହିତ ତାର ଶୋଇବା କୋଠରୀକୁ ଗଲେ । କୋଠରୀ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ଜାଣ୍ଟିଶୀର୍ଣ୍ଣ ପଲଙ୍କ ପଡ଼ିଥିଲା । ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ପୁରାତନ ଗଦି ପଡ଼ି ରହି ଯେପରି ରମ୍ଭାର ଅଙ୍ଗତକୁ ଉପହାସ କରୁଥିଲା । ରମ୍ଭା ଟୁଙ୍କ ଖୋଲି ଖଣ୍ଡେ ସଫା ବିଛଣାଚନ୍ଦର ବାହାର କରି ଗଦି ଉପରେ ବିଛାଇଦେଲା ଓ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କୁ ବସିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନକରି ବସି ପଡ଼ିଲେ । ରମ୍ଭା ପାନ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଇ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଛୁଡ଼ାହୋଇ ରହିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ରମ୍ଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝି ପାରିଲେ । ସେ କୋମଳ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ, “ରମ୍ଭା, ତୁମେ ଯାହା ଭାବୁଛ ମୁଁ ସେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଘେନି ଏଠାକୁ

ଅସିନାହିଁ । ମୁଁ ତୁମକୁ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ଦେବି, ଯଦି ତୁମେ ମୋର ଗୋଟାଏ ଉପକାର କରି ପାରବ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ କୌଣସି ଅସାଧ୍ୟ କାମ କରିବା ନିମନ୍ତେ କହିବି ନାହିଁ ।”

ବିନୀତ ସ୍ଵରରେ ରମ୍ଭା ଉତ୍ତର ଦେଲା, “କୁହନ୍ତୁ, ମୋ ଦ୍ଵାରା ଯେବେ ହୋଇପାରେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ କରିଦେବି ।”

କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତାକରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ଅଜକୁ ପ୍ରାୟ ଚୁରବର୍ଷ ତଳର କଥା । ଜଣେ ବଙ୍ଗାଳି ଭଦ୍ରଲୋକ ମୋ ଠାରୁ ଦୁଇହଜାର ଟଙ୍କା ନେଇଥିଲେ । ଦୁଇବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସୁଧ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅଜକୁ ଦୁଇବର୍ଷ ହେବ ସେ ଏକାବେକଳଙ୍କେ ନିରୁଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ମୋର ମନେ ହେଉଛି ମୋର ଟଙ୍କା ଫାଙ୍କି ଦେବା ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା । ମୁଁ ଶୁଣିଛି ସେ ବେଳେବେଳେ ଏଠାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି । ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଥିବ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ କଥାରେ ରମ୍ଭାର ଚକ୍ଷୁରେ ଲେଉଟକ ଜମି ଅସିଲା । ସେ ରୁଦ୍ଧ କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ଅଜକୁ କେତେବର୍ଷ ହେବ ମୋ ଦ୍ଵାରକୁ କେହି ଧନୀଲୋକ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁ-ମାନେ କେତେବେଳେ କେମିତି ଆସନ୍ତି ସେମାନେ ସ୍ଥାନୀୟଲୋକ । ତେଣୁ କୌଣସି ବିଦେଶୀଲୋକ କଥା ମୁଁ କହିପାରିବି କିପରି ? ଅପଣ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ ।”

ଶାନ୍ତସ୍ଵରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ ତୁମ ଘରକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ କହିନାହିଁ । ସେ ତୁମର ଏକ ପଡ଼ାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି । ତୁମେ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ମୁଁ ତୁମକୁ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ପରସ୍ତାର ଦେବି । ଏଇ ନିଅ ଶହେ ଟଙ୍କା । ପୁଣି ପରେ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନିଜର ପକେଟରୁ ଶହେଟଙ୍କା ବାହାରକରି ରମ୍ଭା ହାତରେ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଲେ । ରମ୍ଭା ନିଜକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ତାର ଚକ୍ଷୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଅସିଲା । ସ୍ତ୍ରୀମିତ ଅଲୋକରେ ସେ ନୋଟ ଗୁଞ୍ଜିକରି ଲେଉଟାୟି ରୂପ ଦେଖି ପାରୁଥିଲା । ଗତ ଏକବର୍ଷ ଭିତରେ ସେ ଏକଶତ ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନ କରି ପାରି ନାହିଁ । ଅଥଚ ଏକାବେଳେକେ ଏକଶତ ଟଙ୍କା । ଏ କ'ଣ ? ସ୍ୱପ୍ନ ନା ସତ୍ୟ !

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କୋମଳ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ, “ରମ୍ଭା, ଅଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ତୁମକୁ ଏହା ଦାନସ୍ୱରୂପ ଦେଉନାହିଁ । ମୁଁ ମୋର କୁର ହଜାର ଟଙ୍କା ଫେରି ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀବ । ତେଣୁ ତୁମକୁ କିଛି ପାରଶ୍ରମିକ ସ୍ୱରୂପ ଦେଲେ ମୋର ବା ଯତ୍ନ କଣ ?”

ବୃତଜ୍ଞତାଭରା ସ୍ୱରରେ ରମ୍ଭା କହିଲା, “ମୁଁ ଅପଣଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । କିନ୍ତୁ ସେ ଲୋକ ଦେଖିବାକୁ କିପରି ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ । ତାର ଫଟୋ ଅଛି ? ଅପଣ ମୋତେ ଦେଲେ ମୁଁ ଚିହ୍ନି ପାରୁଛି ।”

ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ତାର ଫଟୋ ମୋ ନିକଟରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଲୋକଟିର ବର୍ଣ୍ଣନାରୁ ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ତାକୁ ଚିହ୍ନି ପାରିବ । ଲୋକଟାର ବର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ୟାମଳ । ଦେଖିବାକୁ ବେଶ୍ ଭଜ ଓ ହୃଦୟପୁଷ୍ପ । ବୟସ ପ୍ରାୟ ପଞ୍ଚଗୁଳିଶ ହେବ । ଅନେକ ସମୟରେ ମଦ୍ୟପାନ କରି ଏଇ ଗଳିକନ୍ଦରେ ବୁଲିବାର ଲୋକେ ଦେଖିଛନ୍ତି । ତୁମେ ତାକୁ ଦେଖିଥିବ ବୋଧହୁଏ । ସେ ପ୍ରାୟ ଏଠାକାର କେତେକ ଧନୀ ଲୋକଙ୍କର ସହିତ ବହୁତ ସ୍ଥାନ କରିଛି ।”

ରମ୍ଭାର ମୁଖ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଅସିଲ । ତାର କଣ୍ଠରୁ କେତେକ
 ସ୍ୱର ବାହାରି ଅସିଲ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସେ ସବୁର ଅର୍ଥ
 ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ନିଜକୁ ସଂଯତକରି ରମ୍ଭା କହିଲା, “ଅପଣ
 ସୁନାଲ ବାବୁ କଥା କହୁଛନ୍ତି ? ସେ ବଡ଼ ଭୟଙ୍କର ଲୋକ । ଏ
 ଗଡ଼ାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଶ୍ୟା ତାକୁ ଭୟଙ୍କରନ୍ତି । ସେ ଯେତେବେଳେ
 ଯେଉଁ ବେଶ୍ୟାଘରେ ଅଶ୍ରୁ ନେବାକୁ ଲାଗିଲେ ତାର ଲାଗି ପୁଣି
 ହୁଏ । କାଲି ଭୟରେ ତାକୁ କେହି ମନାକରି ପାରିନି ନାହିଁ ।
 ଆଜକୁ ଦୁଇ ତିନିବର୍ଷ ହେବ ସେ ଏଠାରେ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ସବୁଠାରୁ
 ସେ ଲତାକୁ ବେଶୀ ଭଲ ପାଏ ଓ ତାର ଘରେ ବହୁତ ସମୟ
 ରହେ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସହଜସ୍ୱରରେ କହିଲେ, “ସେ ଯାହାହେଉ,
 ତୁମେ ଟିକିଏ ଚେଷ୍ଟା କର । ମୁଁ ବରାବର ଏଠାକୁ ଅସୁଥିବି
 ଏବଂ ତୁମଠାରୁ ବୁଝି ଯାଉଥିବି । ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଉପଯୁକ୍ତ
 ପ୍ରବସ୍ଥାର ଡେବି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ସେଠାରେ ବେଶୀ ସମୟ ନ ରହି ଥାନାକୁ
 ଫେରି ଆସିଲେ ।

ଦୁଇଦିନ ପରେ ସହରରେ ଗୋଟାଏ ବିଶିଷ୍ଟ ମେଳା ହେବାର
 କଥା । ସେହି ମେଳାରେ ସହରରୁ ଓ ସହର ବାହାରରୁ ବହୁ
 ଲୋକଙ୍କର ସମାଗମ ହୁଏ । ମେଳାଟି ପ୍ରାୟ ଚାରିଦିନ ଧରି ଲାଗି-
 ରହେ । ସହର ଏବଂ ସହର ବାହାରୁ ଆସିଥିବା ଲୋକ
 ସମାଗମରେ ସ୍ଥାନଟି ମୁଖର ହୋଇଉଠେ । ବହୁପ୍ରକାର
 ଦୋକାନରେ ମେଳାଟି ପରିପୁର୍ଣ୍ଣତା ଲାଭ କରେ ।

ସେଦିନର ପ୍ରକୃତ ମେଘମୁକ୍ତ ଥିଲା । ମେଳାର ଆରମ୍ଭ ।
 ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବୁଲିବା ପାଇଁ ମେଳା ଭିତରେ ଚାଲିଥିଲେ ।

ଦେଖିଲେ ମନେ ହେଉଥିଲା ଯେପରି ସେ ଭଦ୍ରେଶ୍ୟସ୍ଥାନ ଭାବନର
 ବୁଲୁଛନ୍ତି । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଆଡ଼କୁ
 ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ବେଶଭୂଷାରେ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ବ
 ଥିଲା । ସେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଓ ସୁନ୍ଦର ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଖଣ୍ଡି ଏ
 ନୀଳରଙ୍ଗର ସିଲ୍‌କ ଶାଢ଼ୀ ପରିଧାନ କରିଥିଲା । ବହୁମୂଲ୍ୟ
 ଅଳଙ୍କାରରେ ତାର ଶରୀର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ବରପ୍ରାପ୍ତି ବାବୁ ସେ
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଶାଢ଼ୀକୁ ଲାଗି ଭାବରେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ । ସେ ଅନ୍ୟ କେହି
 ନୁହେଁ । ସେ ସହରର ସୁନ୍ଦର ବେଶ୍ୟା ଲତା । ବିରପ୍ରାପ୍ତି ବାବୁ
 ଲତାର ନିକଟକୁ ଆସି ଗାନ୍ଧୀଦୃଷ୍ଟିରେ ତାର ସର୍ବାଙ୍ଗକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ
 କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିଛି ସମୟ ଏହିପରି କରିଗଲା ପରେ ସେ
 ନିଜର ପକେଟରୁ ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ପୁଡ଼ିଆ ବାହାର କଲେ ।
 ଚତୁର୍ଦ୍ଧାକୁ ସାବଧାନତା ସହକାରେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ସେ ପୁଡ଼ିଆଟିକୁ
 ଖୋଲିଲେ । ପୁଡ଼ିଆ ଭିତରେ ଖଣ୍ଡେ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ସିଲ୍‌କ ସୁତା
 ଥିଲା ।

ବରପ୍ରାପ୍ତି ବାବୁ ବାଲ୍ଲୀକର ମୁଣ୍ଡ ଆର୍ତ୍ତସିନ୍ଦେର ସୁତା ଖଣ୍ଡି କ
 ତାର ନାକ ପାଖରେ ଧରିଲେ । ବାଲ୍ଲୀ ମନଯୋଗ ସହକାରେ
 ସୁତା ଖଣ୍ଡିକୁ କିଛିକ୍ଷଣ ଆଗ୍ରାଣ କରି ବରପ୍ରାପ୍ତି ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ
 ଅନାଇ ରହିଲା । ବିରପ୍ରାପ୍ତି ବାବୁ ପୁଣି ଆରେ ବାଲ୍ଲୀକର ମୁଣ୍ଡକୁ
 ଆର୍ତ୍ତସିନ୍ଦେର ଏକପ୍ରକାର ସଂକେତ ଦେଲେ । ବାଲ୍ଲୀ ମୁହଁ ଉଠି
 ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଜନ ସମୁଦାୟରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲା । ବିରପ୍ରାପ୍ତି
 ବାବୁ ଅସ୍ଥିର ହୃଦୟରେ ବାଲ୍ଲୀକର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
 ମେଳା ଭିତରେ ବାଲ୍ଲୀ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥାନଭାବରେ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପ୍ରାୟ
 ଏକ ଘଣ୍ଟାପରେ ବାଲ୍ଲୀକର ଚିତ୍ତାବଳରେ ବିରପ୍ରାପ୍ତି ବାବୁଙ୍କ ଚିନ୍ତା କରୁ
 ହେଲା । ସେ ଦେଖିଲେ ବାଲ୍ଲୀ, ଲତା ପିନ୍ଧିଥିବା ଶାଢ଼ୀର ଗୋଟାଏ

କୋଣ ଧରି ଟାଣିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଲତା ବୁଲିବ ମୁହଁରୁ ନିଜର
ଶାଢ଼ୀଟି ବାହାର କରିବାକୁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନକରି ଲତା ନିକଟରେ
ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ କୃତ୍ରିମ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲେ, “କ୍ଷମା କରବେ,
ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ । ମୁଁ କୁକୁରଟାକୁ ବାନ୍ଧିଦେଇ ଅସିଥିଲି,
ବୋଧହୁଏ କେହି ତାକୁ ଫିଟାଇ ଦେଇଛି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବୁଲିବ ବେକରେ ଥିବା ପଟିଧର ଟାଣି
ଅଣିଲେ । ସରଳ ଶିଶୁଟି ପରି ବୁଲି ଚାଲି ଅସିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ
ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁରେ ସଫଳତାର ଘାସ୍ତି ଫୁଟି ଉଠିଲା ।

କୁକୁରଟିକୁ ଦେଖି ଲତାର ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ଅତଳରେଖା
ଫୁଟି ଉଠିଥିଲା । ସେ ନିଜର ଭାବ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଅଳ୍ପ ହସିଉଠି
କହିଲା, “ଯାହାହେଉ, କୁକୁରଟା ମୋର କିଛି କ୍ଷତି କରିନାହିଁ ।”

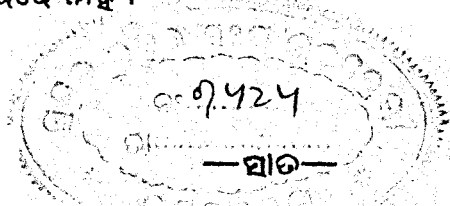
ବୁଲିବୁ ଧରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଚାଲି ଅଟିଲେ । ବୁଲିବୁ
ମୁହଁରେ ଲତାର ଶାଢ଼ୀରୁ ଖଣ୍ଡେ ସୂତା ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଗି ରହିଥିଲା ।
ବୁଲିବୁ ମେଲା ବାହାରକୁ ଘେନିଯାଇ ସେ ଅଗ୍ରହ ସହିତ ସୂତା
ଖଣ୍ଡିତ ତା ମୁହଁରୁ ବାହାର କରି ନେଲେ ଓ ଯନ୍ତ୍ରରେ ସାଇତି
ରଖିଲେ ।

ସେଦିନର ଅପରାହ୍ନ ଦର୍ଶାମୁକ୍ତ ନଥିଲା । ମୁଷଳ ଧାରରେ
ଦର୍ଶା ପଡ଼ୁ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନୀରବଚ୍ଛେଦ ଭାବରେ ପଡ଼ୁ ଥିଲା । ବିରୁ-
ପାକ୍ଷ ବାବୁ ନିଜର କୋଠରୀ ବନ୍ଦକରି ଲୋଟିଏ ଟେବୁଲ୍ ନିକଟରେ
ବସି ପଡ଼ିଲେ । ଅଣ୍ଟା ଗାଢ଼ଣ ଯନ୍ତ୍ରଟିକୁ ଯଥାସ୍ଥାନକୁ ଅଣି ଗୋଟିଏ
ଗ୍ଲେଟ ବାଗଜ ବାକ୍ସ ଦେହରୁ ସେ ଦୁଇଟି ପୁଡ଼ିଆ ବାହାର
କଲେ । ପୁଡ଼ିଆ ଦୁଇଟି ଖୋଲିବା ମାତ୍ରେ ଦୁଇଗଣ୍ଡ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ
ସୂତା ବାହାର ଅସିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସୂତା ଦୁଇଗଣ୍ଡ ଅଣ୍ଟା

କାନ୍ଧ୍ୟା ଯନ୍ତ୍ର ତଳେ ରଖି ନିବିଷ୍ଟ ଚିତ୍ତରେ ପରୀକ୍ଷା କରବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିଛିପକ୍ଷ ପରୀକ୍ଷା କଲ ପରେ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ବାହାର ପଡ଼ିଲା, “ଏକାବେଳେକେ ଠିକ୍, କୌଣସି ପ୍ରଭେଦ ନାହିଁ । ଏ ଦୁଇଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏକା ଶାଢ଼ୀର ସୂତା । ତେବେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ମୋର ଧାରଣା ଠିକ୍ ।”

ସୂତା ଦୁଇଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରୁ ଖଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀନାଥ ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟରୁ ଓ ଅନ୍ୟ ଖଣ୍ଡିତ ମେଳା ଭିତରେ ବାକିର ମୁହଁରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରା ଯାଇଥିଲା ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାରେଖା ଫୁଟି ଉଠିଲା । ସେ ଚିନ୍ତା କରବାକୁ ଲାଗିଲେ, ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ମୁଖରୁ କିଛି ପୂର୍ବରୁ ଲାଭା ନିଷ୍ପତ୍ତି ସେ ଉଦ୍ୟାନରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲା । ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏହି ହତ୍ୟା ରହସ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରି ପାରନ୍ତୁ । ଅଶ୍ଟର୍ଥ, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହତ୍ୟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଜଣା ପଡ଼ିନା ନାହିଁ । ଏହି ହତ୍ୟାରେ ଜଣେ କିମ୍ବା ଜଣକରୁ ବେଶୀ ସମ୍ପୃକ୍ତ ତାହା ମଧ୍ୟ ଜାଣିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଯାହାହେଉ ହତ୍ୟାକାରୀ ଅଜ୍ଞ ବେଶୀ ଦୂରରେ ନାହିଁ ।

ଚତୁର୍ଥୀ ଚନ୍ଦ୍ରର ବନ୍ଦିମ ରେଖା ଉପରେ ଘନମେଘ ଖଣ୍ଡ ମାନ ଜମି ଅସୁ ଥିଲା । ଚନ୍ଦ୍ରବାଳ ଉପରେ ଝଙ୍କଡ଼ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ଝଙ୍କର ଅଦି ସଙ୍ଗୀତ । ସ୍ବଳ୍ପ ଅଳେଖ ପରିବେଷିତ ଘନ ଅନ୍ଧକାର

ଭିତରେ ଅହରହେ ଥିବା ଦେବଦାରୁ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ଥରେ ଥରେ
 ଥର ଉଠୁଥିଲା । କୃଷ୍ଣଧୂସର ଅକାଶରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି
 ନକ୍ଷତ୍ର ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହୋଇ ଆସୁଥିଲେ । ଧୀରେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ବୃଷ ।
 ବିଛିଳ ବୃଷ୍ଟି ବିନ୍ଦୁ ଦମେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ଆସିଲା । ଦୂରରେ
 ଥିବା ଦେବଦାରୁ ଗଛତଳେ ଝଡ଼ର ଓ ବୃଷ୍ଟିର ବେଗ ଉପରେ
 ଗୁପ୍ତ ଦେଇ ଭାସି ଆସିଲା ଜଣେ ଲୋକର ଉଠ ହସ । ଯେପରି ସେହି
 ହସ ଏକାବେଳେକେ ଛନ୍ଦହସ କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥ ଶୂନ୍ୟ ନୁହେଁ । ହସ ବନ୍ଦ
 ହେବା ପରେ ଲୋକଟି ଗିଲାର କର ଉଠିଲା, “ମୁଁ ଏତିକିରେ
 ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ମୋତେ ଏହାର ଦୁଇଗୁଣ ଦେବାକୁ ହେବ ।”
 ଏତିକି କହିବା ପରେ ଲୋକଟିର କଣ୍ଠରୁ ଛାଣି ହେଲା । ଗଲା ସଫା
 କରବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର ସେ ଥରେ ଦୁଇଥର କାଶି ଉଠିଲା ଓ କିଛି
 ସମୟ ପରେ ଅକ୍ଷରସ୍ୱର ସ୍ୱରରେ ଆରମ୍ଭ କଲା, ‘ମୁଁ ବହୁତ ପର-
 ଶ୍ରମ କରିଛି । ଉପଯୁକ୍ତ ପାରଶ୍ରମିକ ନପାଇଲେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି
 ଭୟଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପକାଇବି ।’ ପୁଣି ଲୋକଟିର କଣ୍ଠରୁ ଛାଣି
 ହେଲା । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଅଳ୍ପକ୍ଷମ ମନ୍ଦ୍ୟପାନ କରିଥିଲା । ତେଣୁ କଥା
 କହିବା ନିମନ୍ତେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲା । ଲୋକଟି ନୀରବ
 ହେବାପରେ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର କଣ୍ଠ ସୁଣା ଗଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିର
 ସ୍ୱର ସଫଳ, ଗମ୍ଭୀର ଓ ଅନୁକ ଥିଲା । ସେ ଧୀର ସ୍ଥିର ଭାବରେ
 କହି ଉଠିଲା, “କଥାବାଞ୍ଛା କରବାର ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ରାଜଦାଣ୍ଡ
 ନୁହେଁ । କୌଣସି ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନକୁ ଗୁଲି । ସେହିଠାରେ ଯାହା କିଛି
 ଛିର କରିବା ।”

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଗର୍ଜନ କରି ଉଠିଲା, “ଏଥିରେ ଭୟଭୁତ
 ହେବାର କଅଣ ଅଛି । ମୁଁ ତ ଅନ୍ୟ କିଛି ଗୁଡ଼ି ନାହିଁ । ମୁଁ ମୋର
 ଉପଯୁକ୍ତ ପାରଶ୍ରମିକ ପାଇଲେ ଏ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରି ଗୁଲି ଯିବି ।

ଯେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ ମୋର ଦାବୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ କରିଛ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଏହିପରି ଚିନ୍ତା କରୁଥିବି ।” ହଠାତ୍ ଧପାସ କରି ଗୋଟାଏ ଶବ୍ଦ ହେଲା । ତାପରେ ଧୁସ୍ରା ଧୁସ୍ରି ଓ ଅଗାଧ ପ୍ରତି-
 ଘାତର ଶବ୍ଦ ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ଗଛତଳେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲେ । ସେ ସମସ୍ତ ଶୁଣି ଅଶ୍ବର୍ଥ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଘଟଣାକୁ ହେୟଜ୍ଞାନ କରିବା ତାଙ୍କର ନୀତି ବରୁଦ ଥିଲା । ସେ ଦ୍ରୁତ ପଦରେ ଘଟଣା ସ୍ଥଳକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ନିଜର ଟର୍ଜ ଅଲୋକ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ଦେଖିଲେ ଲତାର ଦ୍ବାର ସମ୍ମୁଖରେ ଜଣେ ଲୋକ ଅଚେତନ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ସେ ଲୋକଟିକୁ ଚିହ୍ନିବା ନିମନ୍ତେ ବସି ପଡ଼ି ତାର ମୁଖ ନିଶ୍ଚୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଯାହା ଦେଖିଲେ ସେଥିରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ଅବିନାଶ ବାବୁ ଶବ୍ଦ ଶ୍ରବଣ ଧୂଳି ଉପରେ ଅଚେତନ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ତାଙ୍କର କପାଳରେଥିବା ଏକ କ୍ଷତରୁ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହେଉଥିଲା । ଲତାର ଦ୍ବାର ବନ୍ଦ ଥିଲା । ନିକଟରେ ଅନ୍ୟ କେହି ନ ଥିଲେ ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଲତାର ଦ୍ବାରଦେଶରେ କରାଯାଇଥିବା କର ଦ୍ବାର ଖୋଲିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁସୋଧ କଲେ । ଧୀରେ ଦ୍ବାର ଖୋଲିଗଲା । ଲତା ଗୋଟିଏ ଅଲୋକ ଧର ବାହାର ଆସିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କୁ ଉଠାଇ ନେଇ ଲତାର କୋଠାଘରେ ପଡ଼ିଥିବା ଗୋଟାଏ ଖଟ ଉପରେ ଶୁଆଇ ଦେଲେ । ଲତାକୁ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କ ଶୁଶ୍ରୂଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁସୋଧ କରି ସେ ବାହାରକୁ ଆସି ଚତୁର୍ଦିଗ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରେ ତାହାକୁ ଦେଖିଲେ

ନାହିଁ । ସେ ହତାଶ ହୋଇ ଲତାର କୋଠରୀ ଭିତରକୁ
 ଫେରାଅସିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଲତା ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କ
 କପାଳରେ ଗୋଟାଏ ପଟି ଭିଡ଼ିଦେଇ ରକ୍ତସ୍ରାବ ବନ୍ଦ କରିବାର
 ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ରକ୍ତସ୍ରାବ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ଧୀରେ
 ଧୀରେ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କର ସଜ୍ଜା ଫେରାଅସିଲା । ସେ ଚକ୍ଷୁଖୋଲି
 ଲତାକୁ ତାଙ୍କର ସମ୍ମୁଖରେ ବସିଥିବାର ଦେଖି ଚିତ୍କାର କରି
 ଉଠିଲେ । ଲତା ଚକ୍ଷୁଦ୍ୱାରା ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କୁ ସଙ୍କେତ କଲା ।
 କିନ୍ତୁ ତାହା ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ଜାୟନ୍ତୀଦୃଷ୍ଟି ଏଡ଼ି ପାରିଲା ନାହିଁ ।
 ସେ ନିଜର ଭାବ ଗୋପନ କରି ନୀରବ ରହିଲେ । ଅବିନାଶ ବାବୁ
 ଲତାର ସଙ୍କେତ ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ପୁଣି ଉତ୍ତେଜିତ
 ହୋଇ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ, “ବଦମାସ୍, ସମ୍ବତାନ । ମୁଁ
 ତାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ର ଦେବି । କେଉଁଥଡ଼େ ଗଲା ସେଇ
 ସମ୍ବତାନ ନକୁଳ ?”

ଏଥର ଲତା ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ରହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ କୋମଳ
 ସ୍ୱରରେ କହିଲା, “ଏପରି ଚିତ୍କାର କରି ନାହିଁ, ତୁମର ରକ୍ତସ୍ରାବ
 ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଦ ହୋଇନାହିଁ । ନିକଟରେ ତୁମର ସ୍ଥାନାୟ ପୋଲିସ
 ଅଫିସର ବସିଛନ୍ତି । ସେ ନଥିଲେ ତୁମର ଅବସ୍ଥା କଅଣ
 ହୋଇଥାନ୍ତା କେଜାଣି ।”

ନିଜର ଚତୁରତା ଦ୍ୱାରା ଲତା ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କୁ ସାବଧାନ
 କରି ଦେଲା । ଅବିନାଶ ବାବୁ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ଉଠିଲେ ଓ
 ଥରେ ମାତ୍ର ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ନୀରବ ରହିଲେ ।
 ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଲତା ଉପରେ ମନେ ମନେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ
 ଉଠିଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛି କହିବାର ଉପାୟ ନ ଥିଲା । ତଥାପି ସେ
 ବୁଝିପାରିଲେ, ଅବିନାଶ ବାବୁ ଉତ୍ତେଜନାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ

କୌଣସି ଏକ ଗୁପ୍ତ ରହସ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରି ଆସୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଲତାର ସଙ୍କେତରେ ସେ ନୀରବ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେହି ରହସ୍ୟ ସହିତ ଲତାର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? ସେହି ରହସ୍ୟ ବା କ'ଣ ? ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ କିଏ ? ଏହିପରି କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ତାଙ୍କ ମନରେ ବାରଂବାର ଉଠିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋଚନା ଯେତକି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ଯେପରି ସେତକି ଜଟିଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସେଠାରେ ବେଶୀ ସମୟ ରହିବା ଉଚିତ ମନେ ନ କରି ଲତାକୁ କହିଲେ, “ମୋର ବହୁତ କାମ ଅଛି । ତେଣୁ ମୁଁ ଏଠାରେ ବେଶୀ ସମୟ ରହି ପାରବି ନାହିଁ । ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କର କ୍ଷିତି ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତର ନୁହେଁ । ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ହେଲେ ନିଜ ଗୃହକୁ ଯିବାର ଦେଇ ପାରବତ ?”

ନିଃସଙ୍କୋଚ ହୃଦୟରେ ଲତା କହିଲା, “ଆପଣ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ସେ ସମସ୍ତର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତାକର କହିଲେ, “ସାବଧାନ; ରାତିରେ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କୁ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବନାହିଁ । କାରଣ ପୁଣି କିଛି ବିପଦ ଘଟିପାରେ । କେହି ଜାଣିଲେ ରାତିରେ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱାର ଖୋଲିବ ନାହିଁ ।” ଲତା ଓ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କରିବାର ଅବକାଶ ନ ଦେଇ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲେ ।

ସେ ଦିନ ସକାଳୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ସହିତ ଗଭୀର ଆଲୋଚନାରେ ରତ ଥିଲେ । ନିମ୍ନସ୍ତରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟର ବାବୁ, ମୋତେ କେବଳ ଏତିକି ଆବଶ୍ୟକ, ଲତା ଓ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କ ନାମରେ

ବାହାରୁ ଯେଉଁ ଚିଠି ଗୁଡ଼ିକ ଅସିଦ୍ଧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୋତେ ନଦେଖାଇ
ଅପଣ ସେ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେବେ ନାହିଁ ।”

ସହାୟ୍ୟ ବଦନରେ ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟର କହିଲେ, “ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ
ଅପଣକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । ଅପଣ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୁହନ୍ତୁ, ସେପରି
କୌଣସି ଚିଠି ମୁଁ ଅପଣଙ୍କୁ ନ ଦେଖାଇ ପଠାଇବି ନାହିଁ ।”

ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଥାନାକୁ
ଫେରି ଆସିଲେ ।

ରାତି ପ୍ରାୟ ଦୁଇଟା । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ନୀରବ । ବେଶ୍ୟା ପଲ୍ଲୀର
ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଘରୁ କେବଳ ଶୁଣା ଯାଉଥିଲା ଛଦ୍ମହର ସଙ୍ଗୀତ ।
ସେପରି ଡାକ୍ତ ସେହିପରି ବରକ୍ରବର । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଧୀରେ
ଧୀରେ ଲତାର ଦ୍ଵାର ଦେଶରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଦ୍ଵାରରେ ମୁକୁ
ଅଘାତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଭିତରୁ କୋମଳ କଣ୍ଠରେ
ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା, “କିଏ” ?

ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ
ସ୍ଥାନୀୟ ଥାନା ଅଫିସର । ଦ୍ଵାର ଖୋଲ ।”

ଧୀରେ ଦ୍ଵାରଟି ଖୋଲିଗଲା । ଅସମୟରେ ବିରୁପାକ୍ଷ
ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖି ଲତା ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୋଇଗଲା । ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ତା’ର
ପାଟିରୁ ବାହାର ପଡ଼ିଲା, “ଏପରି ଅସମୟରେ ଅପଣ...”

କୋମଳ ସ୍ତରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ଉତ୍ସୁକତା
କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ମୁଁ ତୁମଠାରୁ କେତେକ ବିଷୟ
ଚିହ୍ନିବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ଅଣା ତୁମେ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ମୋର
ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦେବ ।”

ଭରସ୍ତ୍ରତଃ ହୋଇ ଲତା କହିଲା, “ମୁଁ ଜାଣିଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ
ଅପଣ ଯାହା ପଚାରିବେ ଉତ୍ତର ଦେବି ।”

ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଚଉକି ଉପରେ ବସି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଲତାକୁ ବସିବା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଭୟଭୀତ କପୋତାଟି ପରି ଲତା ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଚଉକିରେ ବସି ପଡ଼ିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତା କରି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ସହିତ ତୁମର ପରିଚୟ ଆଜକୁ କେତେ ଦିନ ହେବ ?”

“ପ୍ରାୟ ଅଠ ବର୍ଷରୁ ବେଶୀ ହେବ । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ନିଜେ ମୋ ଘରକୁ ଆସିଲେ, ଆଉ ମୋତେ ଖବ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ପଚାରିଲେ, “ସେ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମକୁ ଖବ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନୀରବ ସ୍ତ୍ରୀରେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ଉଦ୍ୟାନରେ ତୁମେ ତାଙ୍କ ସହିତ ବସବସ ଦେଖା କରୁଥିଲ । ଏହାର କାରଣ କଣ ?”

“ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ଅତି ଭଦ୍ରଲୋକ ଥିଲେ । ମୋ ସହିତ ତାଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ଯେପରି କେହି ଜାଣି ନପାରିନ୍ତି ସେଥି ନିମନ୍ତେ ସେ ସବୁବେଳେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ଏପରିକି ସେ ଏ ବିଷୟ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଭ୍ରାତୃଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଗୋପନ ରଖିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ।”

“ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ତ୍ରୀରେ ସେହି ଉଦ୍ୟାନକୁ ଏକାକୀ ଯିବା ତୁମ ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ତୁମ ସହିତ ନିଶ୍ଚୟ ସେଠାକୁ କେହି ଯାଉଥିବ ?”

“ମୁଁ ପ୍ରାୟ ସେଠାକୁ ଏକାକୀ ଯାଉଥିଲି । କାରଣ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ତାହାହିଁ ଆଦେଶ ଥିଲା ।”

“ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ସତ୍ୟ ଗୋପନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛ ।

ମୋ ନିକଟରେ ସତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲେ ତୁମର କୌଣସି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ ।”

“ମୁଁ ସତ୍ୟ ଗୋପନ କରୁ ନାହିଁ । ମୋ ସହିତ କେବଳ ମୋର ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଭୃତ୍ୟ” ଏତିକି କହି ହଠାତ୍ ଲଜା ମାରକ ରହିଲା ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାରୁପରୁରଲେ, “ମୋ ନିକଟରେ କୌଣସି କଥା ଗୋପନ କଲେ ତୁମର କ୍ଷତି ହେବ । ମୁଁ ତୁମକୁ କିଛି କହିବା ନିମନ୍ତେ ବାଧ୍ୟ କରିବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୋର ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରିବା ତୁମର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

“ମୁଁ ଅପଣଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ସତ୍ୟ କହିବି । ମୁଁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାରୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣି ନାହିଁ ।”

“ମୁଁ କେତେବେଳେ କହିଲି ତୁମେ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣି ବୋଲ । ମୁଁ ପଚାରୁଛି ତୁମେ ସେହି ଉଦ୍ୟାନକୁ ଗଲବେଳେ ତୁମ ସହିତ ଅନ୍ୟକିଏ ଯାଉଥିଲା ?”

“ମୋ ସହିତ ମୋର ଗୁରୁ ନକୁଲ ଯାଉଥିଲା ।”

“ନକୁଲ କିଏ ? ଏବଂ ତାର ଘର କେଉଁଠାରେ ?”

“ମୁଁ ସତ୍ୟ କହୁଛି ତାର ଘର କେଉଁଠି ମୁଁ ଜାଣି ନାହିଁ ; କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏତିକି ଜାଣି ସେ ଏ ସ୍ଥାନର ଲୋକ ନୁହେଁ । ସେ ବହୁ ସମୟରେ ବଙ୍ଗଳାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରେ ।”

“ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ପରଦିନ ନକୁଲ ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲା ?”

“ହଁ ସେ ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ରହି ଚାଲିଗଲା । ତାପରେ ସେ ଏଠାକୁ ଆସେ ନାହିଁ ।”

“ନକୁଲର ଦକ୍ଷିଣ ବାହୁରେ କ୍ଷତ ଥିବାର ତୁମେ ଦେଖିଛ ।”

“ମୁଁ ତାକୁ ସେ ବିଷୟରେ ପଚାରିଥିଲି । ସେ କହିଲା, ପଡ଼ିଯାଇ ସେପରି କ୍ଷତ ହୋଇଛି ।”

“ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ମଦ୍ୟ ପାନ କରୁଥିଲେ ?”

“ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ସବୁବେଳେ ମଦ୍ୟପାନ କରୁ ନ ଥିଲେ । କେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ସେ ମଦ୍ୟପାନ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାକୁ କେବେ ମାତାଲ ହେବାର ମୁଁ ଦେଖିନାହିଁ ।”

“ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ପୁଅରୁ ତୁମର ଅଭି କାହା ସହିତ ପରିଚୟ ଥିଲା ?

“ମୋ କଥା ମୋର ଠିକ୍ ମନେ ନାହିଁ ।”

“ସେହି ରାତିରେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଲା, ତୁମ୍ଭେ ସେହି ରାତିରେ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଯାଇଥିଲୁ ?”

“ମୋର ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ ଥିବାରୁ ମୁଁ ଯାଇ ପାରି ନଥିଲି ।”

“ମୁଁ ଥରେ କହିଛି ସତ୍ୟ ଗୋପନ କଲେ ତୁମର କ୍ଷତ ହେବ । ତୁମେ ସେହି ରାତିରେ ଗୋଟିଏ ନୀଳ ସିଲ୍କ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି ଉଦ୍ୟାନକୁ ଯାଇଥିଲ । ଉଦ୍ୟାନରୁ ଫେରିବା ବେଳେ ଶାଢ଼ୀର ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଉଦ୍ୟାନ ଦ୍ଵାରରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗିଯାଇ ଥିଲା ।”

ଉତ୍ସର୍ଜିତ ହୋଇ କହିଲା. “ହଁ, ମୁଁ ମୋର ନୀଳ ଶାଢ଼ୀଟି ପିନ୍ଧି ଯାଇଥିଲି ।”

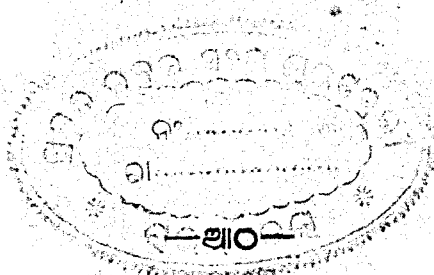
“ମୃତ୍ୟୁର ଦିନେ କିମ୍ବା ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ ତୁମକୁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ମୂଲ୍ୟ ହାର ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ ?”

“ମୁଁ ତାକୁ ମାଗି ନ ଥିଲି । ସେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ମୋତେ ଦେଇ ଥିଲେ ।”

“ଯେଉଁ ରାତିରେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା ସେ ରାତିରେ ନକୁଲ ମଧ୍ୟ ତୁମ ସହିତ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ ନାଥ ବାବୁ ସେ ରାତିରେ ମଦ୍ୟ ପାନ କରିଥିଲେ ?”

ଲତା—“ହଁ, ସେ ଅଳ୍ପ ମଦ୍ୟ ପାନ କରିଥିଲେ । ମଦ୍ୟ ପାନ କଲା ପରେ ସେ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ନକୁଲ ମୋତେ ଉଦ୍ୟାନରୁ ବାହାର ଯିବା ନିମନ୍ତେ କହିଲା । ଅଳ୍ପ ମଧ୍ୟ କହିଲା ସେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କୁ ତାଙ୍କର କୋଠାରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଅସିବ । ମୁଁ ଚାଲି ଅସିଲି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତାକରି କହିଲେ, “ଧନ୍ୟବାଦ, ମୁଁ ଯାଉଛି । ଅବଶ୍ୟକ ହେଲେ ପୁଣି ଅସିବ ।” ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବାହାର ଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲତା ଦ୍ୱାର ବନ୍ଦ କଲା ।

ସକାଳ ନଅ ଘଣ୍ଟା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନିଜର କୋଠା ଭିତରେ ବସି ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ ଥିଲେ । ନାନା ଚିନ୍ତାରେ ତାଙ୍କର ମନ

ଭାବନା ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ତାଙ୍କ ମନ ଭିତରେ ବାରମ୍ବାର ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ ଉଠୁଥିଲା । ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ଜଟିଳ ଭାବ ସମାଧାନ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଜଟିଳ ମନେ ହେଉଥିଲା । ସେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ, ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ କିଏ ? ତେବେ କଣ ନକୁଲ ? ଏହି ହତ୍ୟାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଣ ହୋଇ ପାରେ ? ନକୁଲ ପରି ଜଣେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମ୍ଭୀନ ମଦ୍ୟପ କେବେହେଲେ ପ୍ରେମ ପାଇଁ ଏ ହତ୍ୟା କରି ନ ପାରେ । ତେବେ କଣ ପାଇଁ ? ତେବେ କଣ ଏ ହତ୍ୟା କରିବା ନିମନ୍ତେ ନକୁଲକୁ କେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛି ? କିଏ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକାଣ୍ଡ ?

ହଠାତ୍ ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟର ବାବୁଙ୍କର ଡାକରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ଚିନ୍ତାଭଙ୍ଗ ହେଲା । ସେ ବାହାରକୁ ଅସି ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କରି ଅସନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଦୁହେଁ ବସିଲା ପରେ ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟର ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ କହିଲେ, “ଏକାବେଳେକେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଚିଠି । ଖଣ୍ଡେ ଲଭା ନାମରେ ଓ ଅନ୍ୟ ଖଣ୍ଡକ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କୁ ନାମରେ ।”

ଅଗ୍ରହାନ୍ତିତ ହୋଇ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ଶତ ଧନ୍ୟବାଦ, କାହିଁ, ଦେଖାନ୍ତୁ ଚିଠି ଦୁଇଖଣ୍ଡ ।”

ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟର ଦୁଇଖଣ୍ଡ ମୁଦା ଚିଠି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ହାତକୁ ବଢାଇ ଦେଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଲମ୍ବାପା ଦୁଇଟିର ଉପରି ଭାଗ ସାବଧାନତା ସହକାରେ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଲମ୍ବାପା ଉପରେ ଥିବା ମୋହରରୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଜାଣି ପାରିଲେ ଚିଠି ଦୁଇଖଣ୍ଡ ମେଢ଼ନାପୁର ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରେ ପୋଷ୍ଟିଙ୍ଗ୍ କରାଯାଇଛି । ସେ ନିଜ ପକେଟରୁ ଖଣ୍ଡେ ଝିଙ୍କକାଠି ବାହାର କରି ଲମ୍ବାପା ଦୁଇଟି ସାବଧାନତା ସହକାରେ ଖୋଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଚିଠି ଦୁଇଖଣ୍ଡ ବାହାର କରି ଆଣି ସେ ଦେଖିଲେ, ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଯାକ ଚିଠି ବଙ୍ଗଳାରେ ଲେଖା ଓ ଜଣେ ଲେଖ ଦ୍ଵାରା ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଯାକ ଚିଠି ଲିଖିତ । ଚିଠି ଦୁଇ ଖଣ୍ଡର ଅବିକଳ ଅନୁବାଦ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ମତେ ଥିଲା । ଲତା ନିକଟକୁ ଲିଖିତ ପଦର ଅନୁବାଦ—

ଲତା, ଶେଷଥର ନିମନ୍ତେ ତୁମକୁ ଦେଖା କରି ଅସିଲୁ । ଆଉ ଦେଖ । ହେବ କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ । କାରଣ ମୁଁ ସେଠାକୁ ଗଲେ ବିପଦର ଅଶଙ୍କା ଅଛି । ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କୁ ଖବର ଦେବ ସେ ଏପଦ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ନିଜର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ରକ୍ଷା କରିବେ । ସେଥିରେ ଦୁଃଖ କଲେ ତାଙ୍କର ଅନିଷ୍ଟିତ ଭବିଷ୍ୟତ ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ଦାୟୀ ହେବି ନାହିଁ ।

ନକୁଲ—

ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲିଖିତ ପଦରେ ଅନୁବାଦ—
ମହାଶୟ ।

ବିଶ୍ଵସ୍ତ ଭୃତ୍ୟର ପ୍ରଣାମ ନେବେ । ପୂର୍ବ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଥିବେ । ଅଜକୁ ଛ'ମାସ ପରେ ମୁଁ ନିଜେ ଯାଇଁ ସାକ୍ଷାତ କରିବି । ଏଥିରେ ଦୁଃଖ ହେଲେ ଅଜ୍ଞାବଦ୍ଧ ଭୃତ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଅପକର୍ମ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବାଧ୍ୟ ହେବ । ମୋର ଏଠାକାର ଠିକଣା ଜାଣିବାର ଅବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ନକୁଲ—

ଚିଠି ଦୁଇ ଖଣ୍ଡ ପଡ଼ି ସାରିବା ପରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନିଜର ଶକ୍ତିଶାଳୀ କ୍ୟାମେରା ବାହାର କରି ଚିଠି ଗୁଡ଼ିକର ପଢ଼ିବା ନେଲେ ଓ ଚିଠି ଦୁଇଟି ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେଲେ । ପୋଷ୍ଟ ମାଷ୍ଟର ବିଦାୟ ନେବା ପରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନାନା ଚିନ୍ତାକର-ବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଚିଠି ଦୁଇଟି ତାଙ୍କୁ ଅବ୍ୟାଧି ମନେ ହେଲା ।

ତଥାପି ସେ ହତାଶ ହେଲେ ନାହିଁ । ଚରୁପାତ୍ର ବାବୁ ଅଣାବାଦୀ
 ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ଚିଠି ଦୁଇଖଣ୍ଡ ତାଙ୍କୁ ଏହି
 ଗୋପନରହସ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବାରେ ନିଶ୍ଚୟ ସାହାଯ୍ୟ
 କରିବ । କିନ୍ତୁ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କୁ ଲେଖିଥିବା ଦାବୀ କଣ ହୋଇ-
 ପାରେ ? ଏତ ସେହି ନକୁଲ, ତେବେ କଣ ଅବିନାଶ ବାବୁ ତା
 ଠାରୁ ଟଙ୍କା ରଖି ନେଇଥିଲେ ? ନା, ତା କେବେ ହୋଇ ନ
 ପାରେ ଅବିନାଶ ବାବୁ ଜଣେ ସମ୍ରାଟ୍ଟ ଧନଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି । ସେ
 କାହିଁକି ଗୋଟିଏ ମଦ୍ୟପ ଖଲ ପ୍ରକୃତି ଲୋକଠାରୁ ଟଙ୍କା ରଖି
 ନେବେ ? ନିଶ୍ଚୟ ଏହି ଚିଠିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମହତ୍ତ୍ୱ । କିନ୍ତୁ ସେ ତ
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପାସ ଅପେକ୍ଷା କରିବେ ନାହିଁ । ଏ ରହସ୍ୟର ଦ୍ୱାର
 ଅବିଳମ୍ବେ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ନ କଲେ ଶେଷରେ ସମସ୍ତ ପରଶ୍ୱମ ପଣ୍ଡ
 ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ଏହିପରି ନାନା ଚିନ୍ତାରେ ଚରୁପାତ୍ର
 ବାବୁଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଗରମ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଶେଷରେ ସେ ସ୍ଥିର କଲେ
 ଅବିଳମ୍ବେ ମେଫିନାପୁର ଯାଆଁ କରି ନକୁଲର ସନ୍ତାନ ନେବେ ।

ପରଦିନ ସକାଳ ୧ ମେଫିନାପୁର ପାସେଞ୍ଜରର ଗୋଟିଏ
 ଡିଜିଟାଲ ଶ୍ରେଣୀ କମ୍ପାଟମେଣ୍ଟରେ ଜଣେ ସାଧୁ ବସି ଖଣ୍ଡେ ଦୂର
 ଭଗବତ ଗୀତା ପାଠ କରୁଥିଲେ । ସେ ଯେପରି ଗୀତା ପାଠରେ
 ଭଲ ପୁ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଅଶ୍ରୁରେ ଦୁଇଟି ଯାକ ଆଖି ତଳ ତଳ
 ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । କମ୍ପାଟମେଣ୍ଟରେ ବସିଥିବା ଯାତ୍ରୀମାନେ
 ସାଧୁଙ୍କର ଦୀର୍ଘ ଜଟା, ଘନ ଶୁଣ୍ଠ ଦେଖି ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅକୃଷ୍ଣ ହୋଇ
 ପଡ଼ିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକଙ୍କର ମନରେ ଭକ୍ତି ଜାତି
 ଉଠିଥିଲା । ଜଣେ ପ୍ରୌଢ଼ ସାଧୁଙ୍କ ନିକଟରେ ବସି ବିନୀତ ସ୍ୱରରେ
 ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ମହାତ୍ମା କେଉଁଠାରୁ ଯିବେ ?”

ସାଧୁ ଗୀତାରୁ ଦୃଷ୍ଟି ନ ଫେରାଇ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ଵରରେ କହିଲେ,
“ଭଗବାନଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ କିଏ କେଉଁଠାକୁ ଯିବ କହିବା ଅସମ୍ଭବ;
ତେବେ ଗାଞ୍ଜ ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବ ମୁଁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତଯାଇ ପାରେ ।”

ଶ୍ରୌତ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ଏହି ଟ୍ରେନ୍ ମେଦିନୀପୁର
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବ । ତେବେ କଣ ଅପଣ ମେଦିନୀପୁରଯିବେ ? ସେଠାରେ
କେହି ପରିଚିତ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ? ”

ସ୍ଥିର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଶ୍ରୌତଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ସାଧୁ କହିଲେ, “ମଙ୍ଗଳ-
ମୟଙ୍କ ସ୍ଵପ୍ନରେ କେହି କାହାର ଅପରିଚିତ ନୁହନ୍ତି ।”

ଶ୍ରୌତଙ୍କର ମୁଖରେ ଅଶ୍ରୁର୍ଯ୍ୟର ଭାବ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ସେ
କିଛିକ୍ଷଣ ଚିନ୍ତାକର କହିଲେ, “ଅପଣଙ୍କ କଥା ଅନୁଯାୟୀ ମୁଁ ମଧ୍ୟ
ଅପଣଙ୍କର ପରିଚିତ । ମୋର କୁଟୀରରେ କିଛିଦିନ ଅବସ୍ଥାନ କରି
ମୋତେ ପାପରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିନ୍ତୁ ।”

ସହାୟ୍ୟ ବଦନରେ ସାଧୁ କହିଲେ, “ଭଗବାନ ତୁମର
ମଙ୍ଗଳ କରିନ୍ତୁ, ମୁଁ ତୁମର ଗୃହରେ କିଛିଦିନ ରହିବା ନିମନ୍ତେ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”

କିଛି ସମୟ ପରେ ମେଦିନୀପୁର ଷ୍ଟେସନରେ ଟ୍ରେନ୍
ପହଞ୍ଚିଲା । ଶ୍ରୌତ ଓ ସାଧୁ ସହର ଅଭିମୁଖେ ଯାହା କଲେ ।
ଶ୍ରୌତଙ୍କର ନାମ ବିନୋଦଚନ୍ଦ୍ର । ମେଦିନୀପୁର ସହରରେ
ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଦୋକାନ ଥିଲା । ସାଧୁ ବିନୋଦ ବାବୁଙ୍କ
ଘରେ ପହଞ୍ଚି ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ କିଛି
ସମୟ ପରେ ସହର ଭ୍ରମଣରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ସାଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ
କାହାକୁ ନେବା ନିମନ୍ତେ ସେ ସମ୍ମତ ହେଲେ ନାହିଁ । ଏ
ସାଧୁ ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହନ୍ତି, ନିଜେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ।
ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସହରର ପ୍ରଧାନ ଶସ୍ତ୍ରା ତ୍ୟାଗ କରି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଗଳି

ଭିତରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । କାରଣ ସାଧାରଣତଃ ସହରର ଗଳି କନ୍ଦି ମାନଙ୍କରେ ଜୁଆର ଅଭାବ, ମଦଦୋକାନ ଓ ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ବିରୁପକ୍ଷ ବାବୁ ଜାଣି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଚାହିଁ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅନ୍ତରେ ଗଳିର ଗୋଟାଏ କୋଣରେ କୋଳାହଳ ଜମି ଉଠିଥିଲା । ଜମିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ବର୍ତ୍ତମାନରେ ସଙ୍ଗୀତ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲା; କେହି କଣ୍ଠରେ ପଞ୍ଚମ ସ୍ୱର ଡୋଳି ବଜୁତା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । କେହି ରାଜନୀତି ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ବିହଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା, ଅଉ କେହି କେହି ନିଜ ଭିତରେ କଳହ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲେ । ବିରୁପକ୍ଷ ବାବୁ ବୁଝି ପାରିଲେ ତାହା ଗୋଟାଏ ମନ୍ଦ୍ୟ ବନ୍ଦି ହେବାର ସ୍ଥାନ । ସେ ନିଜର ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଜମିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ବୁଲିବ ନେଲେ ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଠାରୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ୱରରେ ତାଙ୍କର ପାଟିରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା, ‘ଅବଶ୍ୟ ଏଠାରେ ନାହିଁ ।’

ସେ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ରମଣୀୟ ଥିଲା । ଦ୍ୱାଦଶୀର ଚନ୍ଦ୍ର ପୃଥିବୀ ଉପରେ ତାର ଶୀତଳ ସ୍ପର୍ଶର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ବିଛାଇଦେଇଥିଲା । ମୃଦୁ ମଧୁର ପବନରେ ପ୍ରକୃତ ଭିତରେ ଶିହରଣ ଜାରି ଉଠିଥିଲା । ମେଘନାୟର ସହରର ଜେଲ ନିକଟରେ ଥିବା ରାଜପଥ ଉପରେ ଜଣେ ପଞ୍ଜାବୀ ଯୁବକ ନିଜ ହାତରେ ଥିବା ସବୁ ବେତ ଶକ୍ତିକୁ ବୁଲାଇ ବୁଲାଇ ଚାଲିଥିଲେ । ସେ କିଛି ସମୟପରେ ରାଜପଥ ଡାହାଣ କରି ବେଶ୍ୟାପଡ଼ା ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ଏହି ବେଶ୍ୟା ପଡ଼ା ଯେପରି ତାଙ୍କର ସୁପରିଚିତ ଥିଲା । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଗୋଟିଏ ଘରର ଦ୍ୱାରରେ ମୃଦୁ ଆଘାତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଦ୍ୱାରଖୋଲିଗଲା । ଜଣେ ପ୍ରୌଢ଼ା ବାହାରିଆସି, ଯୁବକକୁ ଅଭିବାଦନ କଲା । ପଞ୍ଜାବୀ ଯୁବକ ପ୍ରୌଢ଼ା ସଙ୍ଗରେ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରି

ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବାହାର ଆସିଲେ । ଶ୍ରୋତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ବିରକ୍ତର ଭାବ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ଏହିପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରେ କିଛି ସମୟ ରହି ଯୁବକ ବାହାର ଆସୁଥିଲେ । ଅନେକ ତାଙ୍କୁ ପାଗଳା ବୋଲି ଭାବିଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ । ଯୁବକଙ୍କ ମୁହଁରେ ଶାନ୍ତିର ଭାବ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ସେ ନିମ୍ନସ୍ଵରରେ କହି ଉଠିଲେ ‘ଏତେ ପରିଶ୍ରମ ବୃଥା ହେଲା ।’

ଏ ଯୁବକ ଚତୁର ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ । ପରଦିନ ପୁଣି ପଞ୍ଜାବୀ ଯୁବକ ବେଶରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସହରର ଜୁଆ ଅଡ଼୍ଡା ଗୁଡ଼ିକ ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡରେ ବିଫଳତାର ରେଖା ଫୁଟି ଉଠିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ଅସୀମ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା । ଦିନ ପରେ ଦିନ ଗୁଲି ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଶେଷରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସ୍ଥିର କଲେ ବୃଥାରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନକରି ମେଫନାପୁର ଗୁଡ଼ି ଗୁଲିଯିବେ । ବିନୋଦ ବାବୁ ବିଶ୍ଵସ୍ତ ଲୋକ ଥିବାରୁ ସେ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାଶ କଲେ । କିନ୍ତୁ ବିନୋଦ ବାବୁ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ରହିବା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବିନୋଦ ବାବୁଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ଏଡ଼ି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଆଉ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ରହିବା ନିମନ୍ତେ ସ୍ଵୀକୃତ ହେଲେ ।

ଶୁଦ୍ଧି ପ୍ରାୟ ଏଗାର । ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଲୋକରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ପ୍ରାବିତ । ଘାସ ଉପରେ କ୍ରମେ ଶିଶିର ଜମି ଆସୁଥିଲା । ମେଫନା ପୁର ସହରର କୋଲାହୋଲ ଧୀରେ ଧୀରେ ନିସ୍ତେଜ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ପ୍ରାନ୍ତରର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ବସି ଜେଲର ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଚୀର ଦିଗକୁ ଗୁଡ଼ି ରହିଥିଲେ । ଅନ୍ତରରେ ଗୋଟିଏ ଗଛର ଅର୍ଦ୍ଧ ଅଲୋକିତ ସ୍ଵୟାଭିଲେ ସେ ଦୁଇ ଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଅନୁଚ ସ୍ଵରରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିବାର

ଶୁଣି ପାରିଲେ । ଏପରି ଏକ ଘଟଣାକୁ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେବାର କିଛି ନଥିଲା ମାତ୍ର ସେ କୌଣସି ଶ୍ଳେଷଘଟଣାଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଅବହେଳା କରିପାରୁ ନଥିଲେ । ସେ ଅତି ସନ୍ତ୍ରପ୍ତରେ ବୃଷ ଶୁଣ୍ଠାର ଅଗ୍ରସ୍ଥ ନେଇ ଲୋକ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଅଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ସେ ଲୋକ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ପାଖରୁ ପ୍ରାୟ ଦଶହାତ ଦୂରରେ ରହି ସେମାନଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିବା ନିମନ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ଲୋକ ଦୁଇଜଣ କେବଳ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ନଥିଲେ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମଝିରେ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ କୋତଲରୁ କିଛି ମଦ୍ୟ ଡାଳି ପାନ କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଵରରେ ଧାରବାହିକ ଗତି ନଥିଲା । ମଝିରେ ମଝିରେ ସେମାନେ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଉତ୍ତେଜିତ ସ୍ଵରରେ କହିଲା, “ମୁଁ ଅସନ୍ତୋଷୀ ନିଶ୍ଚୟ ଯିବି । କାରଣ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଠି ଲେଖି ସାରିଛୁ । ଏଥର ମୋତେ ଠକିବାର ଚେଷ୍ଟାକଲେ ଏକାକେଲେକେ ଶେଷ କରି ଦେଇ ଅସିବି । ଏଥର ତାକୁ ଏପରି ଶିକ୍ଷା ଦେବି ସେ ଯେପରି କୌଣସି ଅପକର୍ମ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅସମର୍ଥ ହେବ ।”

କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବ ରହିବା ପରେ ଅନ୍ୟ ଜଣକ କହିଲା, “କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ । କାରଣ ପୋଲିସ୍ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମକୁ ଖୋଜୁଥିବ, କିଛିଦିନ ପରେ ଗଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।”

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟଙ୍ଗଭରା ସ୍ଵରରେ କହିଲା, “ପୋଲିସ୍ । ସେମାନଙ୍କୁ ଠକିବାର ଉପାୟ ମୋତେ ବେଶ୍ ଜଣା । ମୁଁ ଜାଣେ ସେମାନେ ମୋର ଅନୁସରଣ କରୁଥିବେ, ତଥାପି ଅନ୍ଧକାରରେ ଯିବୁଁ ଘୁରୁବିବା ଠାରୁ ସେମାନେ ଅଧିକ ବଅଣ କରି

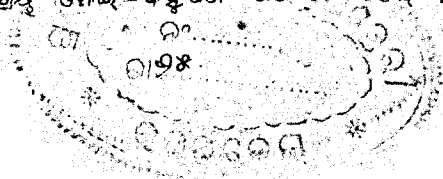
ପାରବେ ?”

ଦ୍ଵିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଗମ୍ଭୀର ସ୍ଵରରେ କହିଲା, “ତୁମର ଧାରଣା ଭୁଲ ।”

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ବୋତଲରୁ କିଛି ମଦ୍ୟ ଢାଳି ପାନକଲା ଓ ନିଜର ଗଳା ସଫାକରି କହିଲା, “ଏଇଥି ପାଇଁ ମୁଁ କହେ ତୁମେ ଗୋଟାଏ ନିପଟ ଗଧ । ମୁଁ ଜାଣେ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଚିଠି ପଠାଇଲେ ପୋଲିସ ସେ ସବୁର ଖବର ନେବ । ସେ ଚିଠି ଗୁଡ଼ିକ ଖୋଲି ପଢ଼ିବା ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ମୁଁ ଚିଠିରେ ଲେଖିଛି ଛମାସ ପରେ ଯିବି ବୋଲି । ପୋଲିସ ନିଶ୍ଚୟ ମୋତେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବ ।”

ଲୋକ ଦୁଇଟିଙ୍କର କଥା ନ ସରୁଣୁ ଅଦୂରରେ ଧପାସ୍ କରି ଗୋଟାଏ ଶବ୍ଦ ହେଲା । ଲୋକ ଦୁଇଜଣ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଦେଖିଲେ ଅଦୂରରେ ଗୋଟାଏ ଶଶା ଭୟଭୂତ ହୋଇ ଲଟା ଭିତରକୁ କୁଦି ପଡ଼ିଲା । ସେ ମନେ ମନେ ହସି ଉଠିଲେ ।

ଲୋକ ଦୁଇଜଣ ସ୍ଥାନ ଢୋଗ କରି ଧୀରେ ଧୀରେ ସହର ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥେ ଯାତ୍ରା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଯଦୁ ସହକାରେ ସେଠାରେ ପଡ଼ିଥିବା ବୋତଲଟି ସଂଗ୍ରହ କରି ସେମାନଙ୍କର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଲୋକ ଦୁଇଜଣ ଜେଲ ନିକଟରେ ଥିବା ଗଳିର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ବହୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ସେହିଲୋକ ଦୁଇଟି କେଉଁଠାକୁ ଗଲେ ଜାଣି ପାରଲେ ନାହିଁ । ସେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଅନିବାରଣ ଅଶ୍ରୁ ନେଇ ବହୁସଖା ଅପେକ୍ଷା କଲେ । କିନ୍ତୁ

ଲୋକ ଦୁର୍ବଚ୍ଚର କୌଣସି ସନ୍ତାନ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନିଜର ଭୁଲ ପାଇଁ ଅନୁତାପ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ହତାଶ ହେବା ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ ବିରୁଦ୍ଧ ଥିଲା । ତାଙ୍କର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅସୀମ ଥିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଅକାଶ ମେଘାଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇଅସିଲା । ଅଶୁ ବୃଷ୍ଟିର ସମ୍ଭାବନା କ୍ରମେ ଦୃଢ଼ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । କିଛିସମୟ ପରେ ବୃଷ୍ଟି ଅରମ୍ଭ ହେଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ କୌଣସି ଘରର ବାରଣ୍ଡାକୁ ଉଠି ଯିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସାହାସ କଲେ ନାହିଁ, କାରଣ କେହି କାଳେ ସନ୍ଦେହ କରିବ । ବର୍ଷାର ବେଳ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶର ଭାବରେ ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା । ତେଣୁ ସେପରି ଭାବରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ରହିବା ମଧ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସ୍ଥିର କଲେ ଏପରିଭାବରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ରହିଲେ ବିଶେଷ କିଛି ଲାଭ ହେବ ନାହିଁ, ବରଂ ମେଘନାୟର ଶ୍ରେଷ୍ଠତାକୁ ଯାଇ ବାରପତା ଦିଗକୁ ଯାଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟ୍ରେନ୍ ଉପରେ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବାକୁ ହେବ । ନକୁଲ ନିଶ୍ଚୟ ବାରପତା ଯିବ । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବିନୋଦବାବୁଙ୍କର ଘରକୁ ଫେରିଆସି ବିଦାୟ ନେବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ଜଣାଇଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁଙ୍କର ହଠାତ୍ ଏପରି ଭାବରେ ଗୁଲିଯିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ବିନୋଦ ବାବୁ ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ନିମନ୍ତେ ବିନୋଦବାବୁଙ୍କର ସାହସ ହେଲା ନାହିଁ । ସେ କେବଳ ବିନୀତଭାବ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲେ, “ମୁଁ ଅପଣଙ୍କ ସହୃଦ ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଲେ କୌଣସି କ୍ଷତି ଅଛି କି ?”

ସହାସ୍ୟ ବଦନରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଅପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ମୁଁ ଚିର ବୃତ୍ତ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏକାକୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠତା

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବା ବାଞ୍ଛିନୀୟ । କିନ୍ତୁ ମନେକରବେ ନାହିଁ ।
ଅନ୍ୟକାଦ ।”

ବିନୋଦବାବୁଙ୍କର ଅନ୍ୟ କୌଣସି କଥାକୁ ଅପେକ୍ଷା
ନକର ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ଶ୍ରେୟନ ଅଭିମୁଖେ ଯାହା କଲେ । ସେ
ଯେପରି ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ, ଭ୍ରାସଣ ବୁଝି ଓ ପବନ ଭିତରେ
ଏକମାତ୍ର ଯାହା ସେ । ସେଥିପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେ ଭୁଲେପ କରୁନଥିଲେ ।
କାରଣ କର୍ମମୟ ଜୀବନ ଭିତରେ ସେ କର୍ମୀକୁ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ
ଦେଇଥିଲେ । ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି କର୍ମ । ମେଢ଼ିନାୟର
ଶ୍ରେୟନର ଆର୍ତ୍ତକ୍ଳାସ ଗେଟର ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ
ଖମ୍ବର ପଛପାଖେ ରହି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଟେନ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ
ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଟେନ୍-
ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଅତିକ୍ରମ କରି ଗୁଲି ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅତି ଗୋଟିଏ
ମାତ୍ର ଟେନ୍ ବାକି । ସେଥିରେ ଯେବେ ନକୁଲ ନଯାଏ ପୁଣି
ଗୁରୁଭଣ୍ଡା ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ରାତି ଶେଷ ହୋଇ
ଆସିଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁଙ୍କର ସେଥିପ୍ରତି ଭ୍ରାସେପ ନଥିଲା । ବହୁକ୍ଷଣ
ଅପେକ୍ଷା କଲା ପରେ ତାଙ୍କର ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ତୃପ୍ତିର ଦୀପ୍ତି ଫୁଟି
ଉଠିଲା । ସେ ଦେଖିଲେ ଜଣେ ଦୀର୍ଘକାୟ ଗ୍ରୋଡ଼ ଆର୍ତ୍ତକ୍ଳାସ
ଗେଟ ଭିତର ଦେଇ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।
ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଜାୟ୍‌ସ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେହି ଗ୍ରୋଡ଼କୁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ
କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଗ୍ରୋଡ଼ଙ୍କର ଶକ୍ତ ସୁରଠିତ ମାଂସପେଣୀ ଓ
ଶରୀରର ଗଠନ ଦେଖି ମନେ ହେଉଥିଲା ସେ ଜଣେ ବ୍ୟାୟାମ
ବିଶାରଦ । ଉଚ୍ଚତା ପ୍ରାୟ ଛଅଫୁଟ ଓ ଶରୀରର ରଙ୍ଗ ଶ୍ୟାମଳ
ଥିଲା । ସେ ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ପଗଡ଼ ବାନ୍ଧିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ
ସେହି ପଗଡ଼ ତାଙ୍କର କପାଳରେ ଥିବା ରେଖାଗୁଡ଼ିକୁ ଲୁଚାଇ

ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ଏକାବେଳେ ଅକ୍ଷୟ ଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ
ଦେଖିଲେ ପ୍ରାୟତଃ କପାଳରେ ଥିବା ରେଖାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ
ଥିଲା । ସେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଜାଣିପାରିଲେ ସେହି ପ୍ରାୟତଃ ନକୁଲ
ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ ।

ନକୁଲ ସନ୍ଦେହପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚତୁର୍ଦିଗକୁ ଅନାଇ
ଖଡ଼ଗପୁର ଯିବା ନିମନ୍ତେ ରଖାଯାଇଥିବା ବର୍ଗର ଗୋଟିଏ
ସେକେଣ୍ଡକ୍ଲାସ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟରେ ବସିପଡ଼ିଲା; ଯେପରି ସେ
ରେଲୱେର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଓ ତା'ର ଟିକେଟ୍ କରବାର
ଅବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ନିଜର ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ ନକରି
ନୀରବରେ ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ
ନକୁଲ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟର ଉପର ଗଡ଼କୁ ଯାଇ ଲମ୍ବ ହୋଇ ଶୋଇ
ପଡ଼ିଲା । ତାର ହାବଭାବ ଦେଖି ମନେ ହେଉଥିଲା ଯେପରି ସେ
ଏକାବେଳେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ । ସଂସାରର କୌଣସି ଚିନ୍ତା ତାକୁ ସ୍ପର୍ଶ
କରିନାହିଁ । ଏହି ସୁଯୋଗରେ ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ଶକ୍ତି ଏ
ସେକେଣ୍ଡକ୍ଲାସ ଟିକେଟ୍ କିଣିଅଣି ନକୁଲ ବସିଥିବା କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟର
ନିକଟତମ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଟ୍ରେନ
ସ୍ଥଗିଲା । ଖଡ଼ଗପୁରରେ ପହଞ୍ଚି ନକୁଲ ଡ୍ରେଟିଙ୍ଗ୍‌ରୁ ଉତ୍ତରକୁ
ନଯାଇ ସିଧା ସଳଖ ପ୍ଲାଟଫର୍ମର ବିପରୀତ ଦିଗରେ ଥିବା
ଇଉରୋପୀୟାନ କଲୋନୀ ଦିଗକୁ ବାହାରିଗଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ
ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେ ବୁଝିପାରିଲେ କାଳେ ନକୁଲକୁ
କେହି ଅବିଶ୍ୱାସ କରିପକାଇବ ସେଥି ନିମନ୍ତେ ସେ ଚରମ
ସାବଧାନତା ଅବଲମ୍ବନ କରୁଛି । ସେ ଅତି ସନ୍ତୁଷ୍ଟରେ ନକୁଲର
ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ନକୁଲ କିଛିଦୂର ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଗଛତଳେ ବସି ପଡ଼ିଲା । ଅଳ୍ପଦୂରରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ କୁସୁରଜା ଗଛତଳେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅଗ୍ରସ୍ଥ ନେଲେ । ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ଚାରିଘଣ୍ଟା ଶିତଗଳା । ତଥାପି ନକୁଲ ଉଠିବାର ଉପଦ୍ରୁତ କଲା ନାହିଁ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ତେବେ କଣ ନକୁଲ ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କର ପକାଇଛି ? ସେ ନିଜର ବେଶଭୂଷାକୁ ଅନାଇଲେ ଅଳ୍ପଦୂର ସେ ନିମ୍ନସ୍ତରରେ କହି ଉଠିଲେ, ଅସମ୍ଭବ, ମୋର ବେଶ-ଭୂଷାରୁ କେହି ଧରଣିତ ବରୁ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରନ୍ତା ଅସମ୍ଭବ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ନକୁଲ ବସିଥିବା ଗଛମୂଳରୁ ଉଠି ସ୍ତେସନ ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ, ବୁଝିପାରଲେ ଟ୍ରେନ୍ ସମୟ ନିକଟ ହେବା ଜାଣି ନକୁଲ ସ୍ତେସନ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛି । ସେ ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଅଗ୍ରସ୍ଥ ନେଇ ନକୁଲର ଗତିବିଧି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ନକୁଲ କିଛିଦୂର ଚାଲିଗଲା ପରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ତାର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବାଲେଶ୍ଵର ସ୍ତେସନରେ ଓଢ଼ାଇ ନକୁଲ ବାରିପଦା ବସ୍ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଦିରେ ବସିପଡ଼ିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ମଧ୍ୟ ବସ୍ ପଛରେ ଥିବା ଗଦିରେ ବସିପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ଭୟ ହେଉଥିଲା କାଲେ କେହି ଧରଣିତ ଲୋକ ତାକୁ ଚିହ୍ନି ପକାଇ କଥାବର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଲଜ୍ଜାକରକ । ସେ ଦୁଇ ବାହୁଡ଼ିତରେ ମୁହଁଟିକୁ ରଖି ବସିପଡ଼ିଲେ । ପ୍ରାୟ ଅପରାହ୍ନ ଚାରିଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ବସ୍ ବାରିପଦାର ପ୍ରବେଶ ଦ୍ଵାର ପୂର୍ଣ୍ଣବନ୍ଦ ରେଟ୍ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲା, ନକୁଲ ଡ୍ରାଇଭରକୁ ବସ ବନ୍ଦ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଲଙ୍ଘିତ କଲା । ବସ ବନ୍ଦ ହେବା ମାତ୍ରେ ସେ ସେହିଠାରେ ଓଢ଼ାଇପଡ଼ିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନଲେଖି କିଛିଦୂର ଯାଇ ବସ୍ ରୁ

ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ ଓ ନକୁଲର ଗତିବିଧି ଉପରେ ଡାକ୍ତରୀ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ରୁହୁଥିଲେ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନକୁଲକୁ ବନ୍ଦୀକରି ପାରିଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ରହସ୍ୟର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ବଳପରକର ଥିଲେ ।

ନକୁଲ ଜାହାଣକୁ ଯାଇଥିବା ରାସ୍ତାରେ କିଛି ଦୂର ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଗୋଟାଏ ଶାଳ ଗଛ ମୂଳରେ ବସିପଡ଼ିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ବୁଝିପାରିଲେ ଏଥର ଯନ୍ତ୍ରାରୁ ଖସିଯିବା ନକୁଲ ପକ୍ଷେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏହିପରି ଭାବରେ ନିମାଗତ ଘଣ୍ଟାପରେ ଘଣ୍ଟା ଚଳିଘଣ୍ଟା ଅଜାତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ସନ୍ଧ୍ୟାର ଘନ ଅନ୍ଧକାରରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଅଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ନିକଟସ୍ଥ ଜଙ୍ଗଲର ଖାଲଗଛ ତଳେ ଅନ୍ଧକାର ଯେପରି ଆନ୍ଧ୍ରର ଘନାଭୂତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନକୁଲର ଧଳା ପଗଡ଼ିଟି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟକିଛି ଦେଖି ପାରୁ ନଥିଲେ । ସେ ଅଣ୍ଟୁର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଅଜାତ ହେବାର ଦୁଇଘଣ୍ଟା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନକୁଲ ସେହିପରି ଭାବରେ ବସି ରହିଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ମନେ ହେଲା ଶାନ୍ତି ଗଭୀର ନହେଲେ ନକୁଲ ସେ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରିବ ନାହିଁ । କ୍ରମେ ଅନ୍ଧକାର ଘନାଭୂତ ହୋଇ ଆସିଲା । ଗଭୀର ଅନ୍ଧକାରରେ ଅତି ନିକଟରେ ଥିବା ବସ୍ତୁ ଦେଖିବା ମଧ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଶେଷକୁ ନକୁଲର ପଗଡ଼ିଟି ମଧ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନଦେଖି ନକୁଲ ବସିଥିବା ସ୍ଥାନର ନିକଟକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ସେ ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ଗଜ ନିକଟକୁ ଆସି ମଧ୍ୟ କିଛି ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଘନାଭୂତ, ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅଶଙ୍କାରେ ତାଙ୍କର ମନ ଅସ୍ଥୁର ହୋଇ ଉଠିଲା । ଏହି ଆନ୍ଧ୍ରର ନିକଟକୁ ଗଲେ, କିନ୍ତୁ ଯାହା

ଦେଖିଲେ ସେଥିରେ ସେ ହତାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ବସିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ନକୁଲ ନାହିଁ । ଚତୁର୍ପାଶ୍ବରେ ଥିବା ଅରଣ୍ୟ ସୂଚୀଭେଦ୍ୟ ଅନ୍ଧକାରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ଅତି ନିକଟରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ଳେଷ ରୁଦା ଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମନୁଷ୍ୟ ଛିଡ଼ା ହେବା ପରି ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସେହି ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ତଳ ତଳ କରି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ହତାଶ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ନକୁଲର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅଶାବାଦୀ ଥିଲେ । ଯେ କୌଣସି ଗୁରୁତର ବ୍ୟାପାରର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ ହତାଶ ହେଉ ନଥିଲେ । ସେ ବୁଝିପାରୁଥିଲେ ନକୁଲ ନିଜର ସ୍ଵାର୍ଥ ସାଧନ ନକରି କେବେହେଲେ ମେଦନୀପୁର ଫେରିଯିବ ନାହିଁ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଲତା କିମ୍ବା ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥିବ । ଏ ଦୁଇ ସ୍ଥାନରୁ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବା ବେଶୀ ସମ୍ଭବ । କାରଣ ସେ ନିଜର ସ୍ଵାର୍ଥ ସାଧନ କରି ଅତିଶୀଘ୍ର ଫେରି ଯିବା ନିମନ୍ତେ ଗୁଡ଼ି ଥିବ ।

କାଳ ବିଳମ୍ବ ନକରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଯିପ୍ର ଗଡ଼ରେ ଥାନା ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ଥାନାରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଦେଖିଲେ ସେକେଣ୍ଡ୍ ଅଫିସର ବିନୟ ବାବୁ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କୁ ଏପରି ବେଶରେ ଦେଖି ବିନୟ ବାବୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ସେ କିଛି ପଚାରିବା ପୂର୍ବରୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ବିନୟ ବାବୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ କଥାବାତ୍ତା କରବାର ସମୟ ନୁହେଁ । ଆମେ ଅତି ଶୀଘ୍ର ବେଶ୍ୟାପତ୍ରକୁ ଗୁଲିଯାନ୍ତୁ । ବେଶ୍ୟାପତ୍ର ଦକ୍ଷିଣ କୋଣରେ ଥିବା ଘରଟି ଲତାର ଘର । ଚାହିଁବାରେ

କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ବେଶ୍ୟା ପଡ଼ାରେ ତାହା ଏକ ମାତ୍ର ଦ୍ଵିତଳ ପ୍ରାସାଦ । ଅପଣ ଲତାର ଘର ଭିତରକୁ ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ପ୍ରବେଶ କରିବାର ଦେଖିଲେ ତାକୁ ଅଟକାଇବେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେବେ କୌଣସି ଛଅପୁଟ୍ ଲମ୍ବା, ଶ୍ୟାମଳ ବର୍ଣ୍ଣ, ଦକ୍ଷିଣ ବାହୁରେ ବଡ଼ ଶତଧୂବା ଲୋକକୁ ପାଆନ୍ତି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଦୀ କରିବେ ଓ ମୋତେ ସମ୍ବାଦ ଦେବେ । ଲତାର ଘର ଭିତରୁ ଯେବେ କେହି ବାହାରକୁ ଆସେ, ଉପର ଲିଖିତ ବର୍ଣ୍ଣନା ସହିତ ମିଳିଗଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଦୀ କରିବେ । ମୁଁ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କ ଘର ନିକଟକୁ ଯାଉଛି । ସାବଧାନ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ଲତାର ପ୍ରାଣ ହାନୀର ଅଶଙ୍କା ଅଛି ।”

ଏତିକି କହି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କର ଘର ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ବିନୟ ବାବୁ ମଧ୍ୟ କାଳବିଳମ୍ବ ନକରି ବେଶ୍ୟାପଡ଼ା ଅଭିମୁଖେ ଯାହାକଲେ ।

ଘନ ଅନ୍ଧକାର ଘେରି ଦେବଦାରୁ ଗଛ ଶ୍ରେଣୀ ଭିତରେ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କର ପୁରାତନ ଅଞ୍ଚଳିକାଟି ନିଃସହାୟ ଭାବରେ ମୁକସାକ୍ଷୀ ପରି ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା । ଅଞ୍ଚଳିକାର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ଵରେ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଚୀର ଥିଲା । ଦକ୍ଷିଣ ପାଖରେ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରବେଶ ଦ୍ଵାର ଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଯିଏ ଗତିରେ ଦ୍ଵାର ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ଦ୍ଵାରଟି ଖୋଲା ଅଛି । ତାଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଘନାଭୂତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ଧାରଣା ହେଲା ନକୁଲ ସେହି ଦ୍ଵାର ଦେଇ ଅଞ୍ଚଳିକା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିଛି । ସେ କାଳବିଳମ୍ବ ନ କରି ଅଞ୍ଚଳିକା ନିକଟକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ହଠାତ୍ ଫୁଣ୍ଟିପଡ଼ି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅଳ୍ପଦେ ଏକ

ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରୁ ବନ୍ଧା ପାଇଗଲେ । ସେ ଯେଉଁ ଜିନିଷଟିକୁ ଝୁଣିଲେ
 ତାହା ତାଙ୍କ ପାଦକୁ ଅତି କୋମଳ ମନେହେଲା । ତାଙ୍କ ନିକଟରେ
 ଟକ୍ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ତାହା ଜଳାଇବାକୁ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ ।
 ବସିପଡ଼ି ସେ ଝୁଣିଥିବା ଜିନିଷଟିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
 ସେ ଯାହା ଦେଖିଲେ ସେଥିରେ ବିସ୍ମିତ ନହୋଇ ରହି ପାରିଲେ
 ନାହିଁ । ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କର ବିରାଟ କ୍ରେଶାଳୀ କୁକୁରଟାର
 ପ୍ରାଣସ୍ଥାନ ଦେହ ରସ୍ତା ଉପରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ
 ଭୁବିପାରିଲେ ନକଲୁ ପ୍ରାଣୀର ଦ୍ଵାର ଅତିବ୍ରମ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
 କୁକୁରଟି ତାକୁ ବାଧା ଦେଇଛି । ନକଲୁ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନଦେଖି
 କୁକୁରଟିକୁ ହତ୍ୟାକରି ନିଜର ପଥ ପରସ୍ପାର କରିଛି । ସେଠାରେ
 ମୁହଁ ଖିଲି କଲମ୍ବ କଲେ ଅନ୍ୟ ଏକ ବିରାଟ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଘଟିଯାଇ
 ପାରେ ।

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କ୍ଷିପ୍ର ଘଟରେ ଅଛାଳିକା ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର
 ହେଲେ । ଅଛାଳିକାର ଦ୍ଵାର ବନ୍ଦଥିଲା । ସେ ଜାଣିଥିଲେ ଅବିନାଶ
 ବାବୁ ଅଛାଳିକାର ଉପର କୋଠରୀ ଦୁଇଟି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ।
 ତଳ କୋଠରୀ ଦୁଇଟିରୁ ଗୋଟିଏ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତାର ଘର ଓ ଅନ୍ୟଟି
 ଭୃତ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ନିମନ୍ତେ ଗୁପ୍ତ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ବିପତ୍ତିକ ଓ
 କାଃସନ୍ତାନ ଥିଲେ । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଜାଣିଥିଲେ ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କର
 ଅଛାଳିକାର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ପାଣି ଗଛ ଅଛି ।
 ସେହି ପାଣି ଗଛରେ ଚଢ଼ି ଦ୍ଵିତଳର ବାରଣ୍ଡାକୁ ଯିବା
 ଅତି ସହଜ । ସେ କାଳ କିଲମ୍ବ ନକର ପାଣି ଗଛ ନିକଟରେ
 ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ବୃକ୍ଷ ଅଗ୍ରେହଣ କରି ସେ ଅବିଳମ୍ବେ ଦ୍ଵିତଳର
 ବାରଣ୍ଡାରେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କର ଶୟନ କକ୍ଷର ଦ୍ଵାର ବନ୍ଦୁକ୍ତି ଥିଲା । କୋଠରୀ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଲଣ୍ଠନ ଜଳୁଥିଲା । ପ୍ରମିତ ଅଲେକରେ କୋଠରୀଟି ଅର୍ଦ୍ଧଅଲେକିତ ହୋଇଥିଲା । ଅବିନାଶବାବୁ ନିଜର ଶଯ୍ୟା ନିକଟରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥିଲେ । ଭୟ ଓ ଅତଙ୍କରେ ସେ ଥରୁଥିଲେ । ନକଲ ଦ୍ଵାର ଦିଗକୁ ପିଠି କରି ତାଙ୍କର ସମ୍ମୁଖରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥିଲା । ତାହାର ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଛୁରୀ ପ୍ରମିତ ଅଲେକରେ ଚକ୍ ଚକ୍ କରି ଉଠୁଥିଲା । ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ କଣ କରିବେ କିଛି ଠିକ୍ କରିପାରଲେ ନାହିଁ । ସେ ଦ୍ଵାର ନିକଟକୁ ଯାଇ ସୁଯୋଗର ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ନକଲ କହିଲା; “ଅବିନାଶବାବୁ, ତୁମକୁ ହତ୍ୟା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ନହେଲେ ମୁଁ କେବେହେଲେ ହତ୍ୟା କରିବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବା ଦରକାର । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ଦାନସ୍ଥାନ ଭାବରେ ତାହା ମାଗୁନାହିଁ । ଏହା ମୋର ଦାଗ । ତୁମେ ନିଜେ ତାହା ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ଵରକ୍ଷାରେ ସ୍ଵୀକୃତି ହୋଇଥିଲା ।”

ଉତ୍ତେଜିତ ସ୍ଵରରେ ଅବିନାଶବାବୁ କହିଲେ, “ମୁଁ ତୁମକୁ ଗୁରୁହଜାର ଟଙ୍କା ଦେଇ ସାରୁଛି । ବାକି ଟଙ୍କା ମୋ ନିକଟରେ ନାହିଁ । କିଛିଦିନ ପରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେବି ।”

ରୁକ୍ଷ ସ୍ଵରରେ ନକଲ କହିଲା, “ମୁଁ ସେଥିରେ ସ୍ଵୀକୃତି ନୁହଁ । ମୋର ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଟଙ୍କା ଦରକାର । ନହେଲେ ପରିଶ୍ରାମ କଣ ହେବ ତମେ ଠିକ୍ ଜାଣି ପାରୁଛ ।”

କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବ ରହି ଅବିନାଶବାବୁ କହିଲେ, “ପରିଶ୍ରାମ ଯାହା ହେଉ ମୁଁ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ଏକାବେଳକେ ଦେବା

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସହଜ ସ୍ୱରରେ ନକୁଲକୁ କହିଲେ, “ମୋ ସହୃଦ ଥାନାକୁ ଚାଲ ।” କୃତଜ୍ଞତାଭର ସ୍ୱରରେ ଅବିନାଶ ବାବୁ କହିଲେ, “ଧନ୍ୟବାଦ; ଅପଣଙ୍କ ନିମନ୍ତେ କେବଳ ମୋର ଜୀବନ ରକ୍ଷା ହେଲା । ମୁଁ କାଲି ଅପଣଙ୍କ ସହୃଦ ସାକ୍ଷାତ କରାବି ।”

ଅଳ୍ପ ହସି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ମୁଁ ଦୁଃଖିତ । ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅପଣଙ୍କୁ ମୋ ସହୃଦ ପିତାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ ଅବିନାଶ ବାବୁ କହିଲେ, “କାରଣ କଣ ଜାଣି ପାରେକି ?” ସହଜ ସ୍ୱରରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ “ଅପଣଙ୍କ ନାମରେ ଅଭିଯୋଗ ଅଛି ।”

ଭୃତ୍ୟଙ୍କୁ ହୋଇ ଅବିନାଶ ବାବୁ କହିଲେ, “ଅପଣ ମୋପରି ଜଣେ ସମ୍ମାନ ନାଗରିକକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ ଓ ଅପମାନିତ କରୁଛନ୍ତି ।”

ହସିତ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “କ୍ଷମା କରିବେ, ଜାତ ଶିକ୍ଷା କରିବାର ସମୟ ମୋର ନାହିଁ । ନାଗରିକର ଧନ, ଜୀବନ ଓ ସମ୍ମାନ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ପୋଲିସର ଜନ୍ମ । ମୋର ଆଦେଶ ଅପଣ ମୋ ସହୃଦ ଚାଲନ୍ତୁ, ନହେଲେ ମୋତେ ବଳାମୁୟୋଗ କରିବାକୁ ହେବ ।”

ଉପାୟ ନଦେଖି ଅବିନାଶ ବାବୁ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଦୁହଁଙ୍କ ଧରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଥାନାକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

ଥାନାର ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଫିସରମାନଙ୍କର କୋଠାଘାଟର ଦ୍ୱାର ଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ଥିଲା । କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଗବାକ୍ଷ ଖୋଲା ଥିଲା । ଗବାକ୍ଷ ନିକଟରେ ଜଣେ ପ୍ରହରୀକୁ ରଖାଯାଇ ଥିଲା । ଯେପରି କେହି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ବେଳେ ବିରକ୍ତ

ନ କରନ୍ତି । ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଗୋଟିଏ ଚେୟାରରେ ବସିଥିଲେ । ସମ୍ମୁଖରେ ଗୋଟିଏ ଟୁଲ୍ ଉପରେ ବସିଥିଲା ନକୁଲ, ତାର ହସ୍ତ ପଦ ମୁକ୍ତ ଥିଲା ।

କିଛିସଣ ଚିନ୍ତାକର ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କହିଲେ, “ନକୁଲ, ମୁଁ ତୁମକୁ କୌଣସି କଥା କହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରୁନାହିଁ କିମ୍ବା ଭୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁନାହିଁ । ମୋର ଅନୁରୋଧ ତୁମେ ଧୀର ମନ ଓ ସ୍ଥିର ଚିତ୍ତରେ ମୋର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବ । ସତ୍ୟ ଗୋପନ କଲେ ତୁମର କୌଣସି ଲଭ ହେବ ନାହିଁ ।”

ନକୁଲ କୌଣସି ଉତ୍ତର ନଦେଇ ନୀରବ ରହିଲା ।

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ସହଜ ସ୍ଵରରେ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ, “ତୁମର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ କେଉଁଠାରେ ?”

ନିମ୍ନ କଣ୍ଠରେ ନକୁଲ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ମେଘନାଥପୁର ସହରରେ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ—“ତୁମର ଓ ତୁମର ପିତାଙ୍କର ନାମ କଅଣ ?”

ନକୁଲ—“ମୋର ନାମ ନକୁଲ ଚନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ମୋର ପିତାଙ୍କର ନାମ ବିନୟଚନ୍ଦ୍ର ସରକାର ।”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ—“ତୁମେ ଆଜକୁ କେତେ ବର୍ଷ ହେଲା ବାରପଦାରେ ଅଛ ? ତୁମର ବ୍ୟବସାୟ କଅଣ ?”

ନକୁଲ—“ମୁଁ ପ୍ରାୟ ଆଜକୁ ଦଶବର୍ଷ ହେବ ବାରପଦାରେ ଅଛି । ମୁଁ ଦଲାଲି କରି ମୋର ଜୀବିକା ଉପାର୍ଜନ କରେ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ—“ତୁମେ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ, ଅବିନାଶ ବାବୁ ଓ ଲତାକୁ ଜାଣ ?”

ନକୁଲ—“ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜାଣେ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ—“ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ ଓ ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କର ଲତା ସହିତ ସମ୍ପର୍କ କିପରି ଥିଲା ?”

ନକୁଲ— ‘ଦୁହେଁ ଲତାକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଲତା କେବଳ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିଲା । ସେ ପ୍ରଥମେ ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିଲା । ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ଲତାକୁ ବହୁ ଧନ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାର ଫଳରେ ଲତା ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କ ଅଡ଼କୁ ଅବୁଷ୍ଟ ହେଲା ଓ ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କ ପ୍ରତି ତାର ଘୃଣା କ୍ରମେ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପ୍ରାୟ ଅଜକୁ ଛଅମାସ ହେବ ଲତା ଓ ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କଥାକାତ୍ତି ନଥିଲା ।

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ—“ଅଲ୍ପଦିନ ତଳେ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁ ଗୋଟିଏ ମୁଲ୍ଲୁବାନ ହାତ ଲତାକୁ ଦେଇଥିଲେ କି ?”

ନକୁଲ— “ମୁଁ ସେ ହାତଟି ମଧ୍ୟ ଦେଖିଛି । ସେଥିରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଘାବ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ।”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ—“ତୁମେ ଏହି ସହରର କୌଣସି ଦୋକାନରୁ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଟଙ୍କ କିଣିଥିଲ କି ?”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁଙ୍କ ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନରେ ନକୁଲ ଅତର୍କିତ ହୋଇ ଉଠିଲା” ସେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ମୁକପରି ଛିଡ଼ା ହୋଇ ରହିଲା, ନକୁଲର ଏପରି ଭାବ ଦେଖି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ମନେ ମନେ ହସି ଉଠିଲେ । ସେ ସହଜ ସ୍ଵରରେ କହିଲେ, “ନକୁଲ, ମୁଁ ପ୍ରଥମରୁ କହିଛି ସତ୍ୟ ଗୋପନ କଲେ ତୁମର କୌଣସି ଲାଭ ହେବନାହିଁ । ତଥାପି ତୁମେ ଯେବେ ଲାଭର ଛଦ୍ମ କିମ୍ବା ଭୁଲ ଉତ୍ତର ଦିଅ ତାର ପରଶାମ ପାଇଁ ତୁମେ କେବଳ ଦାୟୀ ହେବ ।”

ଅରଥର କଣ୍ଠରେ ନକୁଲ କହିଲା, “ମୁଁ ଟଙ୍କଟି ସୋହାନ ଲାଲ୍‌କ ଦୋକାନରୁ କିଣିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ମୋର ତାହା ଦରକାର ନଥିଲା କିମ୍ବା

ମୋର ନିଜ ଅର୍ଥରେ ମୁଁ ତାହା କିଣିନାହିଁ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ସହଜ ସ୍ଵରରେ ପଚାରିଲେ, “ତେବେ କାହା ଅର୍ଥରେ ଓ କାହାପାଇଁ ତୁମେ ତାହା କିଣିଥିଲୁ ?”

ନକୁଲ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ସେହି ପାତ୍ର ଅବିନାଶ ବାବୁ ମୋତେ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଟ୍ରକ୍ କିଣିବା ପାଇଁ ପଠାଇ ଥିଲୁ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବରହି ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ ଏହି ସହରରୁ କୌଣସି ଡାକ୍ତର ଦୋକାନରୁ କୌଣସି ଧଳା ରଙ୍ଗର ଚର୍ଚ୍ଚୁ କିଣିଥିଲୁ ?”

ନକୁଲ ସନ୍ଦେହପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କୁ ଅନାଇ କହିଲା, “ମୁଁ ଅପଣଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନ ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତାକରି ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ କୌଣସି ଡାକ୍ତର ଦୋକାନରୁ ବିଷ କିଣିଥିଲୁ କି ?”

ନିମ୍ନସ୍ଵରରେ ନକୁଲ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ମୁଁ ତାହା ବିଷ କି କଅଣ ଜାଣେନା । ଅବିନାଶବାବୁ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜରେ ଲେଖି ଦେଇଥିଲେ । ମୁଁ ସେହି କାଗଜ ଦେଖାଇ ନାରାୟଣ ବାବୁଙ୍କ ଦୋକାନରୁ କିଣି ଆଣିଥିଲି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ—“ସେ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ କଣ କଲା ?”

ନକୁଲ—“ନିଶ୍ଚୟ କେଉଁଠାରେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇଛି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ—“ତୁମର ବାହୁରେ ଏ କ୍ଷତ ହେଲା କିପରି ?”

ନକୁଲ—“ମେଢ଼ନୀ ପୁରରେ ମୋର ଘର ମରାମତ କରୁକରୁ ଖଣ୍ଡେ ଭଟ୍ଟାପଡ଼ି ମୋର ବାହୁରେ କ୍ଷତ ହୋଇଛି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ—“କିନ୍ତୁ ଏହି କ୍ଷତର ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ବାରିପଦାରେ କରିବାର କାରଣ କଣ ?”

ନକୁଲ ଗୀରକ ରହିଲା, ସେ ବୁଝ ପାରିଲା ବିରୁପାକ ବାବୁ
 ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରି ସାରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ
 କୌଣସି ବିଷୟ ଗୋପନ କରି ଲଭ ନାହିଁ । ସେ ହଠାତ୍ ଟୁଲ
 ଉପରୁ ଉଠି ଯାଇ ବିରୁପାକ ବାବୁଙ୍କ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ଓ ଥର
 ଥର ସ୍ଵରରେ କହିଲା, “ମୁଁ ସମସ୍ତ ସତ୍ୟ କହିବି, ମୋତେ କ୍ଷମା
 କରନ୍ତୁ ।”

ବିରୁପାକ ବାବୁ ନକୁଲର ହାତ ଧରି ଉଠାଇ ଦେଇ
 କହିଲେ, “ତୁମର ଯାହା କହିବାର ଅଛି ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ
 କହିଯାଅ ।”

ନିଜକୁ ସଫତ କରି ନକୁଲ କହିଲା, “ମୋର ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କ
 ସହିତ କୌଣସି ଶତ୍ରୁତା ନଥିଲା । ଲତା ଓ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କର
 ସମ୍ପର୍କ ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କୁ ଅସହ୍ୟ ହେଲା । ମୁଁ ଲତା ସହିତ
 ବରାବର ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଯାଉଥିଲି । ସେଥି
 ନିମନ୍ତେ ଲତା ମୋତେ ଉପପୂର୍ଣ୍ଣ ପାରଶ୍ରମିକ ଦେଉଥିଲା ।
 ଅବିନାଶ ବାବୁ ଦିନେ ମୋତେ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କୁ ହତ୍ୟା
 କରିବା ନିମନ୍ତେ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ମୁଁ ସେଥିରେ ସ୍ୱୀକୃତି
 ନଦେବାରୁ ସେ ମୋତେ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବେ ବୋଲି
 କହିଲେ ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚାଲି ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେଲେ । କିପରି
 ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ହେବ ତା ମଧ୍ୟ ଅବିନାଶ ବାବୁ
 ମୋତେ କହି ଦେଇଥିଲେ । ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ
 ସେ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଭ୍ରାତୃ ଘୋଡ଼ାଥକୁ ପଠାଇ ଥିଲେ । ସେ
 ଦିନରାତିରେ ଲତାର ଅଗୋଚରରେ ମୁଁ ମତ୍ୟ ବୋତଲରେ
 ସେହି ଧକଳବୁର୍ଝି ମିଶାଇ ଦେଇଥିଲି । ମୁଁ ଓ ଘୋଡ଼ାଥ ଲତା

ସହୃଦ୍ ବିଦ୍ୟାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଉଁ ପାଠକ ନିକଟରେ ଅପେକ୍ଷା
କରିଥିଲୁ ।”

ଢେଙ୍କି କହି ନକଲୁ ନାରକ ହେଲା ଓ ନିମ୍ନ କଣ୍ଠରେ
କହିଲା, “ମୋତେ କିଛି ଜଳ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ନିକଟରେ ଥିବା ସୋରେରରୁ ଗୋଟିଏ
ଗ୍ଲାସରେ ଜଳ ଡାଳି ନକଲୁକ ଦେଲେ । ନକଲୁ ଜଳପାନକରି
କିଛିତ ସୁସ୍ଥ ହେଲା । ଅଳେ ଓ ବିଭେଜନରେ ତାର କପାଳରେ
ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଘର୍ମ ଜମି ଅସୁ ଥିଲା । ସେ କିଛି ଯିଶ ବିଶ୍ରାମ କରି
କହିଲା, “ତାପରେ ଲତା ଫେରି ଆସି କହିଲା, ‘ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁ
ମନ୍ଦ୍ୟପାନ କଲ ପରେ ଅତେନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।’ ମୁଁ ଲତାକୁ
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘରକୁ ଫେରିବା ନିମନ୍ତେ ପେଦେଶ ଦେଲି ।
ଲତା ଚାଲିଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘରୁନାଥ କିଛି ଦୂରରେ ରହିଥିବା
ଟୁଙ୍କଟି ଘେନି ଆସିଲା । ଅମେ ଦୁହେଁ ଟୁଙ୍କଟି ନେଇ ବିଦ୍ୟାନ
ଭିତରେ ଗଲୁ । ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇ
ଯାଇଥିଲା । ଅମେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣ୍ଡୋନ ଦେହକୁ ଟୁଙ୍କ ଭିତରେ
ପୁରାଇ ବୋହୁନେଇ ଲେ । ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କର ଉପଦେଶ
ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗଗଣ ଭିତରେ ଟୁଙ୍କଟି ପୋତିବା ନିମନ୍ତେ
ନେଇଥିଲା । କେବଳ ଘରୁନାଥର ଅସାବଧାନତା, ଯୋଗୁଁ
ଟୁଙ୍କଟି ପଡ଼ିଗଲା । ଯେତେବେଳେ ତାହା ଜାଣିପାର ଅମକୁ
ଅବିଶ୍ୱାସ କଲା । ସେ ମୋତେ ଅପାତ କଲା । ଘରୁନାଥ ଓ
ମୁଁ ଦୁହେଁ ତାକୁ ହତ୍ୟା କଲୁ । ମୁଁ ସ୍ଥାନସ୍ଥ କେନ୍ଦ୍ରାଳୟକୁ
ଯାଇ ମୋର ଯତ୍ନରେ ପ୍ରାଥମିକ କେନ୍ଦ୍ରା କର ମେଡିନାସ୍ତର
ଫେରିଲେ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଶରବ ରହୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ,
“ତୁମେ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଶକ୍ତି ଚିଠି ଲିଖା ପାଖକୁ ଓ ଅନ୍ୟ ଶକ୍ତି
ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଥିଲୁ ?” ସହଜ ସ୍ୱରରେ ନକଲ
କହିବା ଦେଲା, “ଅଜ୍ଞା ହଁ ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ଅଶ୍ରୁର ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ କହିଲେ, “ଶୁଣ
ନକଲ, ମୋର ମନେ ହେଉଛି ତୁମେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ୟ କହିଛ ।
ଏହା କହୁ ଦେଖି, ସେ ଚରନ୍ତିଟା କଣ ହେଲା ?”

ନିଃସଙ୍ଗେ ତ ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରି ନକଲ କହିଲା, ‘ସେ
ଚରନ୍ତିଟା ଅବିନାଶ ବାବୁଙ୍କର ପୋଷାକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ
କୋଣରେ ଯୋଡା ଯାଇଛି ।”

ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁ ପ୍ରହରକୁ ଡାକିଲେ । ପ୍ରହରୀ ଅସିବାମାତ୍ରେ
ନକଲକୁ କୋଠରୀ ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ଘେନିଦେବା ନିମନ୍ତେ ଆଦେଶ
ଦେଲେ । ତାପରେ ଅବିନାଶ ବାବୁକୁ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଅଣାଇଲେ
ଅବିନାଶ ବାବୁ ସେତେବେଳକୁ ଯୈର୍ବ୍ୟ ହରାଇ ସ ରୁଥିଲେ । ସେ
ରୁହି ପାରିଥିଲେ ଚୈତନ୍ୟ ନକଲ ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ନିକଟରେ
ନିଶ୍ଚୟ ସମସ୍ତ କଥା ପ୍ରକାଶ କରି ସ ରୁଥିବ ।

ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କୁ ବସିବା ନିମନ୍ତେ ଲଙ୍ଘିତ
କଲେ । ଅବିନାଶବାବୁ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲା ପରେ ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ
ବିରୁପାକ୍ଷବାବୁ ପଚାରିଲେ, “ସତ୍ୟ ଗୋପନ କରିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ
ଆପଣ ରଜ୍ଜା କରୁଛ ନାହିଁ । ଆପଣ ଗୋପନ କଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା
ଆପଣଙ୍କୁ କୌଣସି ରୂପେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ
ଆପଣ ଏ ହତ୍ୟା ଚିପ୍ତରେ ଯାହା ଜାଣନ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତୁ ।”

ଅବିନାଶବାବୁଙ୍କର କୌଣସି ଚିପ୍ତ ଅସ୍ତ୍ରୀକାର କେବାର
ଶକ୍ତି ନଥିଲା । ସେ ସବଳ ଶିଶୁଟି ପରି ବିରୁପାକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କ ନିକଟରେ
ସମସ୍ତ କହଣୀ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଲେ ।

ଅବିନାଶ ବାରୁ, ନକୁଲ ଓ ଅବିନାଶ ବାରୁଙ୍କ ଭୃତ୍ୟ
ରଘୁନାଥ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପୋଲିସ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ଅନୁସାରେ
ଦ. ୩୨/୩୦୨ ପାରେ ଗୃହପିତ ଦେଲେ । ଅନୁଶୋଧ ରକ୍ଷିତ
ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରୁଥିବା ନକୁଲ ଓ ରଘୁନାଥଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ
ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ଅନୁସାରେ ୩୦୨ ପାରେ ଗୃହପିତ ଦି-
ଆଇ ।

ସେ ଦିନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲେବାବଣୀ । ଅପରାଧୀ ଅବିନାଶ
ବାରୁ, ନକୁଲ ଓ ରଘୁନାଥ ନାରବରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥିଲେ ।
ନକୁଲ ମନରେ ଯେପରି ତଳେହେଲେ ଦୁଃଖ ନଥିଲା । ଅବିନାଶ
ବାରୁ ତଳକୁ ଅନାଦି ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଚକ୍ଷୁ
ଅକାରିଆ ଅସ୍ତ୍ରାସ୍ତ୍ର ବଦଳି ଯାଇଥିଲା । ରଘୁନାଥ ଅନ୍ତରେ ଥିବା
ଜଠୁଥିବା, କୋଟି ନାରବ ।

ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥରେ ଗୁରୁଅଡ଼କୁ ଗୁରୁ ରଘୁ ପତିବା ପାଇଁ
ଅରମ୍ଭ କଲେ । ସହଜ ସ୍ତରରେ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପଡ଼ି ପିବାକୁ
ଲଗିଲେ “ଶ୍ରୀ ଅବିନାଶେନ୍ଦ୍ର ରକ୍ଷିତ, ଶ୍ରୀ ନକୁଲେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ
ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ଦାସ; ଭ୍ରମମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପୋଲିସ ଭାରତୀୟ
ଦଣ୍ଡବିଧି ଅନୁସାରେ ୩୦୨, ୩୨୮ ପାରେ ଗୃହପିତ ଦେଇଥିଲେ ।
ଅଭିଯୋଗ, ଭ୍ରମେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାରୁଙ୍କୁ ବିଷ ପ୍ରୟୋଗ କରି ହତ୍ୟା
କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଅଭିଯୋଗୀ ଓ ସମସ୍ତ ପ୍ରମାଣ ନ୍ୟାୟୋଗିତ ଓ
ଅନୁସନ୍ଧାନ ଭାବେ ବିରୁଦ୍ଧ କରି ଦେଖିବୁ । ଏଠାରେ ଥିବା
ଜୁର ମହୋଦୟମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଅଭିଯୋଗ ଓ ତତ୍ତ୍ୱ ସଂଲଗ୍ନ
ପ୍ରମାଣ ପୁରୀରୁ ପୁରୀରୁ ବିରୁଦ୍ଧ କରି ଦେଖିଛନ୍ତି । ଏହି ବିରୁଦ୍ଧ
କ୍ଷେତ୍ର ହେଲା । ଅବିନାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ରକ୍ଷିତ, ଶ୍ରୀ ନକୁଲେନ୍ଦ୍ର ସରକାର,
ଭ୍ରମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶ୍ରୀନାଥ ବାରୁଙ୍କୁ ବିଷ ପ୍ରୟୋଗ କରି

ହତ୍ୟା କରିବା ଅଭିଯୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଭାବେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ।
 ତେଣୁ ମୁଁ ତୁମ ଦୁହଁକୁ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ଅନୁସାରେ ୩୦୨
 ଦିନ ଅନୁପାୟୀ ଯାକଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡ ଓ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି
 ଅନୁସାରେ ୧୨୮ ଦିନ ଅନୁପାୟୀ ୫୦ ବର୍ଷ କାରାଦଣ୍ଡ
 ଦିଆଯିବ ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ ଦେଲି ।

ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ଦାଶ, ତୁମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶ୍ରୀନାଥବାବୁଙ୍କୁ ବିଷ
 ପ୍ରୟୋଗ କରି ହତ୍ୟା କରିବା ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିବାର
 ନଥିବାରୁ ତୁମକୁ ସେହି ଅଭିଯୋଗରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ନିମନ୍ତେ
 ଅନୁରୋଧ ଦେଲି ।

ଶ୍ରୀ ନରସିଂହପୁର ସରକାର, ଅନୁଷ୍ଠାନ ରାଜ୍ୟ ଗୋବିନ୍ଦକୁ
 ହତ୍ୟା କରିବା ଅଭିଯୋଗ ତୁମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଶ୍ଚୟ ରୂପେ ପ୍ରମାଣିତ
 ହୋଇଥିବାରୁ ତୁମକୁ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦେବା ନିମନ୍ତେ
 ଅନୁରୋଧ ଦେଲି । ଏହି ଅଭିଯୋଗ ମାନଙ୍କର ବିରୁଦ୍ଧେ
 ଏହି କୋର୍ଟରେ ଶେଷ ହେଲା । ଏଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା
 ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଭିଯୋଗ ଅପରାଧମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ
 ଶୁଣାଇ ଦିଆଗଲା ।”

ବିଚାରପତି ଆସନ ଡାହାଣ କରେ । ଜିଗି ରହିଥିବା ସମସ୍ତ
 ପକ୍ଷର ଅପରାଧୀ ଦୁରଜଣଙ୍କୁ ଧରି କୋର୍ଟରୁ ବାହାର ଗଲେ
 ପାଦାବଳୀ କୋର୍ଟ ବାହାରେ ଛୁଟିହୋଇ ଅଦୂରରେ ଥିବାରୁ ।
 ସେଠାରୁ ଗଲେ ଅନ୍ତର ଅନାର ରହିଲେ । ସେ ଯେଉଁ
 ଛାଡ଼ିଲେ, ଏହିପରି ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଅପରାଧ ଓ ଦଣ୍ଡ ସମାନ୍ତର
 ଭାବେ ରହିଥିବ । ହତ୍ୟା କର ପରେ ହତ୍ୟାକାରୀ ଫାଶୀ ପାଇଲେ
 ଧାର୍ମିକ ଅପରାଧୀ ଯେଉଁ ହେଉ ନାହିଁ । ଏହାକୁ ବଦଳାଇବା
 କଣ ଉପାୟ ନାହିଁ ?

ଏଇ ଲେଖକଙ୍କର

ମୀରା ସିରିଜ୍
ଦୟାନାୟିକା ମୀରା
କଳାଳୟ ଅଭିଯାନ
ଜଳଦୟା
ବିପ୍ଳବିଣୀ ମୀରା
ବିଦ୍ରୋହମୟୀ ମୀରା
ବିଦ୍ରୋହ ପଥେମୀରା

ଗୋମାଞ୍ଚକାରୀ ସିରିଜ୍
ଜାଲ ବନ୍ଧା
ଶୁଣିର ସମ୍ମାନ
ଅଧରରେ ପାଣି
ମୁଁ ମଣିଷ ମାରନ୍ତି
ପ୍ରେତର ଯୁଧା
ଶୁଣାନରେ ନରହତ୍ୟା

କ୍ରାଇମ ସିରିଜ୍

୧ । କାଳରାଜୀର ବିଦ୍ରୋହ
୨ । ପ୍ରେତ ପୁରର ଚିଠି

୩ । ମୃଗୁ ପୁରର ସ୍ୱପ୍ନ
୪ । ପାଷାଣ ବନ୍ଧରେ ରକ୍ତ

—ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—

ସାହିତ୍ୟ ସଂସାର

ବାଙ୍କାବଜାର, କଟକ-୨